

Sisukord

II Muud kui seadusandlikud aktid

RAHVUSVAHELISED LEPINGUD

★ Nõukogu otsus (EL) 2016/1841, 5. oktoober 2016, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta	1
Pariisi kokkulepe	4

MÄÄRUSED

★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2016/1842, 14. oktoober 2016, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1235/2008 imporditud mahepõllumajanduslike toodete elektroonilise kontrollsertifikaadi ja teatava muu teabe osas ning määrust (EÜ) nr 889/2008 säilitatud või töödeldud mahepõllumajanduslikele toodetele esitatavate nõuete ja teabe edastamise osas ⁽¹⁾	19
★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2016/1843, 18. oktoober 2016, üleminekumeetmete kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 kohaldamiseks seoses ametlikke <i>Trichinella</i> analüüse tegevate ametlike laborite akrediteerimisega ⁽¹⁾	38
Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2016/1844, 18. oktoober 2016, millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril	40
Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2016/1845, 18. oktoober 2016, millega määratakse kindlaks jaotuskoefitsient, mida kohaldatakse määruse (EL) 2016/1612 kohaselt piimatootmise vähendamiseks antava toetuse taotluste suhtes	42

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

OTSUSED

- ★ Komisjoni otsus (EL) 2016/1846, 4. juuli 2016, meetme SA.41187 (2015/C) (ex 2015/NN) kohta, mida Ungari on rakendanud tubakatööstuse ettevõtjate ravikindlustusmaksu suhtes (teatavaks tehtud numbri C(2016) 4049 all)⁽¹⁾ 43
- ★ Komisjoni otsus (EL) 2016/1847, 4. juuli 2016, riigiabi SA.41612 – 2015/C (ex SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN)) kohta, mida andsid Madalmaad Maastrichti professionaalsele jalgpalliklubile MVV (teatavaks tehtud numbri C(2016) 4053 all)⁽¹⁾ 53
- ★ Komisjoni otsus (EL) 2016/1848, 4. juuli 2016, meetme SA.40018 (2015/C) (ex 2015/NN) kohta, mida Ungari on rakendanud seoses 2014. aasta muudatusega Ungari toiduahela inspekteerimislõivus (teatavaks tehtud numbri C(2016) 4056 all)⁽¹⁾ 63
- ★ Komisjoni otsus (EL) 2016/1849, 4. juuli 2016, riigiabi SA.41613 – 2015/C (ex SA.33584 – 2013/C (ex 2011/NN)) kohta, mida andsid Madalmaad seoses professionaalse jalgpalliklubiga PSV Eindhovenis (teatavaks tehtud numbri C(2016) 4093 all)⁽¹⁾ 75

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

RAHVUSVAHELISED LEPINGUD

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2016/1841,

5. oktoober 2016,

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõike 6 punktiga a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul, mis toimus 30. novembrist kuni 12. detsembrini 2015 Pariisis, võeti vastu kliimamuutustele ülemaailmse reageerimise tugevdamist käsitleva kokkuleppe tekst.
- (2) Pariisi kokkuleppele kirjutati alla 22. aprillil 2016 vastavalt nõukogu otsusele (EL) 2016/590 ⁽²⁾.
- (3) Pariisi kokkuleppe jõustub kolmekümnendal päeval pärast kuupäeva, millal vähemalt 55 ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalist, kelle kasvuhoonegaaside heide kokku moodustab hinnanguliselt vähemalt 55 % kasvuhoonegaaside koguheitest, on andnud hoiule oma ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja. Ka Euroopa Liit ja selle liikmesriigid on ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalised. Euroopa Ülemkogu rõhutas oma 18. märtsi 2016. aasta järeldustes, et liit ja selle liikmesriigid peaksid Pariisi kokkuleppe ratifitseerima võimalikult kiiresti ja õigeaegselt, et olla kokkuleppe osalised alates selle jõustumisest.
- (4) Pariisi kokkuleppe asendab 1997. aasta Kyoto protokolliga kasutusele võetud lähenemisviisi.
- (5) Pariisi kokkuleppes on muu hulgas püstitatud pikaajaline eesmärk, mis on kooskõlas eesmärgiga hoida üleilmne temperatuuri tõus tunduvalt alla 2 °C võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega ning jätkata jõupingutusi temperatuuri tõusu hoidmiseks alla 1,5 °C võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega. Selle eesmärgi saavutamiseks peavad kokkuleppeosalised määrama kindlaks järjestikused riiklikud panused, neist teatama ja säilitama nende taseme.
- (6) Pariisi kokkuleppe kohaselt peavad osalised alates 2023. aastast iga viie aasta järel tegema ülemaailmse kokkuvõtte, mis põhineb uusimatel teadusandmetel ja kokkuleppe senisel rakendamisel ning milles jälgitakse edusamme ja vaadatakse üle heitkoguste vähenemine, kohanemine ja antud toetus; iga osalise järjestikune panus peab kujutama endast edasiminekut võrreldes osalise eelmise panusega ning peegeldama tema kõrgeimat eesmärki.

⁽¹⁾ 4. oktoobri 2016. aasta nõusolek (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ Nõukogu 11. aprilli 2016. aasta otsus (EL) 2016/590 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel allakirjutamise kohta (ELT L 103, 19.4.2016, lk 1).

- (7) Euroopa Ülemkogu kiitis 23.–24. oktoobri 2014. aasta järel dustes kliima- ja energiaraamistiku 2030 kohta heaks siduva eesmärgi vähendada liidus 2030. aastaks kõigis majandusharudes kasvuhoonegaaside heidet vähemalt 40 % võrreldes 1990. aastaga. Nõukogu võttis 6. märtsil 2015 vastu liidu ja selle liikmesriikide panuse kui nende kavatsitava riiklikult kindlaksmääratud panuse, mis esitati ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile.
- (8) Pariisi kokkuleppele allakirjutamist liidu poolt käsitlevale ettepanekule lisatud teatises rõhutab komisjon, et kogu maailmas puhtale energiale üleminekuks on vaja muuta investeerimistavasid ja -stiimuleid kõigis poliitikavaldkondades. Liidu tähtsaim prioriteet on elujõulise energialiidu loomine, et tagada oma kodanikele kindel, jätkusuutlik, konkurentsivõimeline ja taskukohane energia. Selle saavutamiseks on vaja jätkata ulatuslike kliimameetmete rakendamist ja muude energialiidu aspektide edendamist.
- (9) Nõukogu kinnitas 18. septembri 2015. aasta järel dustes, et EL ja selle liikmesriigid kavatsavad tegutseda ühiselt Pariisi kokkuleppe alusel, ning väljendas heameelt Norra ja Islandi kavatsuse üle osaleda selles ühismeetmes.
- (10) Liidu ja liikmesriikide ühismeede lepitakse kokku õigel ajal ja see hõlmab liidule ja liikmesriikidele eraldatud vastavat heitetaset.
- (11) Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõike 16 kohaselt peab sekretariaati teavitama ühismeetmest, sealhulgas igale osalisele määratud heitetasemest asjakohase ajavahemiku kohta.
- (12) Pariisi kokkuleppe on kooskõlas liidu keskkonnaeesmärkidega, millele on osutatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 191, nimelt keskkonna säilitamine, kaitsmine ja selle kvaliteedi parandamine; inimese tervise kaitsmine; ja meetmete edendamine rahvusvahelisel tasandil, selleks et tegelda piirkondlike ja ülemaailmsete keskkonnaprobleemidega ja eelkõige võidelda kliimamuutuste vastu.
- (13) Pariisi kokkulepe ja pädevusdeklaratsioon tuleks seega liidu nimel heaks kiita,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel 12. detsembril 2015 vastu võetud Pariisi kokkuleppe kiidetakse liidu nimel heaks.

Pariisi kokkuleppe tekst on esitatud käesolevale otsusele.

Käesolevale otsusele lisatud pädevusdeklaratsioon kiidetakse samuti liidu nimel heaks.

Artikkel 2

Nõukogu eesistuja määrab isiku(d), kes on volitatud andma liidu nimel ratifitseerimiskirja koos pädevusdeklaratsiooniga hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile vastavalt Pariisi kokkuleppe artikli 20 lõikele 1.

Artikkel 3

1. Liikmesriigid püüavad teha kõik vajaliku, et anda oma ratifitseerimiskiri hoiule liidu ratifitseerimiskirjaga samal ajal või võimalikult kiiresti pärast seda.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni oma otsusest Pariisi kokkuleppe ratifitseerimise kohta või vastavalt asjaoludele tõenäolise kuupäeva, mil nad vajalikud menetlused lõpetavad.

Artikkel 4

Otsus jõustub selle vastuvõtmisele järgneval päeval.

Brüssel, 5. oktoober 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
M. LAJČÁK

TÕLGE

PARIISI KOKKULEPE

KOKKULEPPEOSALISED,

OLLES Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni (edaspidi *konventsioon*) osalised;

LÄHTUDES Durbani tõhustatud meetmete platvormist, mis on loodud konventsiooniosaliste konverentsi seitsmeteistkümnenadal istungjärgul vastuvõetud otsusega 1/CP.17;

PÜÜDES SAAVUTADA konventsiooni eesmärki ning juhindudes selle põhimõtetest, sealhulgas võrdse kohtlemise ning riikide ühise, kuid diferentseeritud vastutuse ja vastava suutlikkuse põhimõttest riigiti erineva olukorra valguses;

TUNNISTADES vajadust kliimamuutuste otsese ohu vastu tõhusate ja edumeelsete sammude astumiseks parima kättesaadava teadusliku teadmuse alusel;

SAMUTI TUNNISTADES arenguriikidest osaliste erivajadusi ja eriolukorda, eriti nende riikide puhul, kes on iseäranis haavatavad kliimamuutuste ebasoodsa mõju suhtes, nagu on määratletud konventsioonis;

VÕTTES TÄIEL MÄÄRAL ARVESSE kõige vähem arenenud riikide erivajadusi ja eriolukorda seoses rahastamise ja tehnoloogiasiidriga;

TUNNISTADES, et osalisi võivad mõjutada mitte üksnes kliimamuutused, vaid ka kliimamuutuste ohjamiseks võetavate meetmete mõju;

RÕHUTADES olemuslikku seost ühelt poolt kliimamuutuste vastu suunatud tegevuse, kliimamuutuste vastu võetavate meetmete ja kliimamuutuste mõju ning teiselt poolt jätkusuutlikule arengule õiglase juurdepääsu ja vaesuse likvideerimise vahel;

TUNNISTADES toiduga kindlustatuse tagamise ja nälja kõrvaldamise esmatähtsust ja toidu tootmissüsteemide erilist haavatavust kliimamuutuste ebasoodsa mõju suhtes;

VÕTTES ARVESSE tööjõu õiglase ümberpaigutamise ning inimväärsete töövõimaluste ja kvaliteetsete töökohtade loomise vajadust kooskõlas riiklikult määratud arenguprioriteetidega;

TEADVUSTADES, et kliimamuutused on inimkonna ühine mure, peaks iga osaline kliimamuutuste ohjamise meetmete rakendamisel järgima, edendama ja arvestama oma kohustusi seoses inimõigustega, õigusega tervisele, põlisrahvaste, kohalike kogukondade, ümberasujate, laste, puuetega inimeste ning haavatavas olukorras olevate inimeste õigustega, õigusega arengule, samuti seoses soolise võrdõiguslikkuse, naiste osatähtsuse suurendamise ja eri põlvkondade võrdse kohtlemisega;

TUNNISTADES konventsioonis viidatud kasvuhoonegaaside sidujate ja reservuaaride kaitsmise ja suurendamise olulisust;

MÄRKIDES kõikide ökosüsteemide, sealhulgas ookeanide, terviklikkuse tagamise ja elurikkuse (mõnes kultuuris tuntud ka kui emake Maa) kaitse olulisust kliimamuutuste ohjamisel ning kliimaõigluse mõiste olulisust mõnede jaoks;

KINNITADES hariduse, koolituse, üldsuse teadlikkuse ja osaluse, teabele avaliku juurdepääsu ja kõiki tasandeid hõlmava koostöö olulisust kokkuleppes käsitletud küsimuste puhul;

TUNNISTADES riigi kõigi tasandite ja eri osalejate kohustuste olulisust kliimamuutusi käsitlevate meetmete rakendamisel iga osalise seaduste järgi;

SAMUTI TUNNISTADES, et jätkusuutlik elustiil ning jätkusuutlikud tarbimis- ja tootmismustrid, milles võtavad juhtrolli enda peale arenenud riikidest osalised, mängivad olulist rolli kliimamuutuste käsitlemisel;

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

Artikkel 1

Kokkuleppes kasutatakse konventsiooni artiklis 1 määratletud mõisteid. Samuti kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *konventsioon* – Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsioon, vastu võetud 9. mail 1992 New Yorgis;
- b) *osaliste konverents* – konventsiooniosaliste konverents;
- c) *osaline* – kokkuleppeosaline.

Artikkel 2

1. Tõhustades konventsiooni rakendamist ning selle eesmärgi saavutamist, on kokkulepe suunatud kliimamuutuste ohu suhtes võetavate ülemaailmsete meetmete tugevdamisele jätkusuutliku arengu ja vaesuse likvideerimise püüdluste kontekstis, muu hulgas::

- a) hoides ülemaailmse keskmise temperatuuri tõusu tuntavalt allpool 2 °C võrreldes tööstusrevolutsioonieelse tasemega ning püüdes piirata temperatuuri tõusu 1,5 kraadini võrreldes tööstusrevolutsioonieelse tasemega, tunnistades, et see vähendaks märkimisväärselt kliimamuutustega seotud riske ja mõjusid;
- b) suurendades võimet kohaneda kliimamuutuste ebasoodsa mõjuga ja parandades vastupanuvõimet kliima muutumisele ning edendades vähese kasvuhoonegaaside heitega arengut viisil, mis ei ohusta toidutootmist, ning
- c) viies rahastamisvood kooskõlla arenguteega, mis on suunatud vähese kasvuhoonegaaside heite ja kliima muutumisele vastupidava arengu saavutamisele.

2. Kokkuleppe täitmisel juhindutakse võrdse kohtlemise ning riikide ühise, kuid diferentseeritud vastutuse ja vastava suutlikkuse põhimõttest riigiti erineva olukorra valguses.

Artikkel 3

Riiklikult kindlaksmääratud panusena kliimamuutuste ohjamiseks võetavatesse ülemaailmsetesse meetmetesse peavad osalised tegema artiklites 4, 7, 9, 10, 11 ja 13 määratletud ulatuslikke jõupingutusi ning nendest teada andma, et saavutada kokkuleppe artiklis 2 sätestatud eesmärk. Kõigi osaliste jõupingutused kujutavad endast edasiminekut aja jooksul, samas arvestades vajadusega toetada arenguriikidest osalisi käesoleva kokkuleppe tõhusaks täitmiseks.

Artikkel 4

1. Artiklis 2 sätestatud pikaajalise eesmärgi saavutamiseks seavad osalised endale sihiks jõuda ülemaailmse kasvuhoonegaaside heite haripunktini nii kiiresti kui võimalik, arvestades, et arenguriikidest osaliste jaoks võtab see kauem aega, ning alustada seejärel parimaid teadusandmeid kasutades heitkoguste kiire vähendamisega, et saavutada käesoleva sajandi teiseks pooleks tasakaal inimtekkeliste kasvuhoonegaaside heiteallikate ja sidujate lõikes, järgides võrdse kohtlemise põhimõtet ning toimides jätkusuutliku arengu kontekstis ja püüdes kõrvaldada vaesust.

2. Iga osaline määrab kindlaks oma järjestikused riiklikud panused, mida ta kavatseb täita, annab nendest teada ning säilitab nende taseme. Osalised rakendavad riiklikke kliimamuutuste leevendusmeetmeid, et täita riiklike panustega seotud eesmäärke.

3. Osalise iga järjestikune riiklikult kindlaksmääratud panus kujutab endast edasiminekut osalise eelmisest riiklikult kindlaksmääratud panusest ja näitab osalise kõrgeimat võimalikku edasipüüdlikkuse taset, kajastades tema ühist, kuid diferentseeritud vastutust ja vastavat suutlikkust riigiti erineva olukorra valguses.

4. Arenenud riikidest osalised peaksid jätkama juhtrollis ning seadma kogu majandust hõlmavaid absoluutseid heitkoguste vähendamise eesmärgi. Arenguriikidest osalised peaksid jätkama oma leevendusmeetmete tõhustamist ning neid innustatakse aja jooksul liikuma kogu majandust hõlmava kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise või sihttasemete seadmise suunas, võttes arvesse riikide erinevat olukorda.
5. Arenguriikidest osalistele antakse kooskõlas artiklitega 9, 10 ja 11 toetust käesoleva artikli rakendamiseks, tunnustades, et tõhustatud toetus arenguriikidest osalistele võimaldab neil võtta ulatuslikumaid meetmeid.
6. Kõige vähem arenenud riigid ja väikesaartel asuvad arenguriigid võivad valmistada ette oma eriolukorda arvestavad strateegiad, kavad ja meetmed kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks ning nendest teada anda.
7. Kliimamuutuste leevendamise kaasnõu soodne mõju, mis tuleneb osaliste kohanemismeetmetest ja/või majanduse mitmekesistamise kavade, võib kaasa aidata käesoleva artikli kohaselt leevenduseesmärkide saavutamisele.
8. Andes teada oma riiklikult kindlaksmääratud panustest, esitavad kõik osalised teabe, mis on vajalik selguseks, läbipaistvuseks ja arusaadavuseks kooskõlas otsusega 1/CP.21 ja kõigi muude asjakohaste otsustega, mis on vastu võetud osaliste kohtumisenä toimival osaliste konverentsil.
9. Iga osaline annab teada oma riiklikult kindlaksmääratud panuse iga viie aasta tagant kooskõlas otsusega 1/CP.21 ja kõigi muude asjakohaste otsustega, mis on vastu võetud osaliste kohtumisenä toimival osaliste konverentsil, ning iga osalist teavitatakse artiklis 14 viidatud ülemaailmse kokkuvõtte tulemustest.
10. Osaliste kohtumisenä toimiv osaliste konverents kaalub oma esimesel istungjärgul riiklikult kindlaksmääratud panuste ühiseid ajaraame.
11. Osaline võib oma riiklikult kindlaksmääratud panust igal ajahetkel suurendada, et tõsta edasipüüdlikkuse taset suuniste alusel, mis on vastu võetud osaliste kohtumisenä toimival osaliste konverentsil.
12. Osaliste teada antud riiklikult kindlaksmääratud panused kantakse avalikku registrisse, mida peab sekretariaat.
13. Osalised peavad arvestust oma riiklikult kindlaksmääratud panuste üle. Pidades arvestust kasvuhoonegaaside inimtekkeliste heitkoguste ja heitkoguste sidumise üle riiklikult kindlaksmääratud panuste põhjal, edendavad osalised keskkonnaalast terviklikkust, läbipaistvust, täpsust, täielikkust, võrreldavust ja järjekindlust, ning tagavad, et ei toimu topeltarvestamist, juhindudes osaliste kohtumisenä toimival osaliste konverentsil vastu võetud suunistest.
14. Riikliku panuse kindlaksmääramisel peavad osalised, tunnustades ja rakendades leevendusmeetmeid seoses kasvuhoonegaaside inimtekkeliste heitkoguste ja heitkoguste sidumisega võtma vajaduse korral arvesse konventsioonikohaseid olemasolevaid meetodeid ja suuniseid käesoleva artikli lõikes 13 sätestatu valguses.
15. Osalised võtavad kokkuleppe täitmisel arvesse nende osaliste muresid, kelle majandust kliimamuutuste ohjamiseks võetavad meetmed kõige rohkem mõjutavad, isäranis arenguriikidest osaliste muresid.
16. Osalised, sealhulgas piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid ja nende liikmesriigid, kes on jõudnud kokkuleppele tegutseda ühiselt käesoleva artikli lõike 2 alusel, teavitavad riiklikult kindlaksmääratud panuste esitamisel sekretariaati omavahelise kokkuleppe tingimustest, sealhulgas igale osalisele määratud heitetasemest asjakohase ajavahemiku kohta. Sekretariaat omakorda teavitab kokkuleppe tingimustest osalisi ja konventsioonile allakirjutanuid.
17. Iga sellise kokkuleppega ühinenud riik vastutab oma heitetaseme eest, nagu on sätestatud käesoleva artikli lõikes 16 viidatud kokkuleppes, kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 13 ja 14 ning artiklitega 13 ja 15.

18. Kui ühiselt tegutsevate osaliste tegevus toimub piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni raames ja koostöös sama organisatsiooniga, mis on ka ise käesoleva kokkuleppe osaline, on iga selle organisatsiooni liikmesriik eraldi ja samuti koos organisatsiooniga vastutav oma heitetaseme eest, nagu on sätestatud käesoleva artikli lõike 16 kohaselt teatatud kokkuleppes, kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 13 ja 14 ning artiklitega 13 ja 15.

19. Kõik osalised peaksid püüdma koostada vähese kasvuhoonegaaside heitega arengu pikaajalised strateegiad ning nendest teada andma, silmas pidades artiklit 2 ning arvesse võttes riikide ühist, kuid diferentseeritud vastutust ja suutlikkust riigiti erineva olukorra valguses.

Artikkel 5

1. Osalised peaksid astuma samme konventsiooni artikli 4 lõike 1 punktis d viidatud kasvuhoonegaaside sidujate ja reservuaaride, sealhulgas metsade, kaitsmiseks ja laiendamiseks.

2. Osalisi innustatakse võtma meetmeid, et rakendada ja toetada, muu hulgas tulemuspõhiste rahaliste toetuste kaudu, olemasolevat raamistikku, mis on sätestatud asjakohastes suunistes ja otsustes, milles on konventsiooni kohaselt juba kokku lepitud: poliitilised lähenemisviisid ja positiivsed stiimulid metsade hävitamisest ja metsa seisundi halvenemisest tulenevate heitkoguste vähendamiseks mõeldud tegevuse toetamiseks ning metsade säilitamise, metsade säästva majandamise ja metsa süsinikuvaru suurendamise roll arengumaades; samuti alternatiivsed poliitilised lähenemisviisid ja positiivsed stiimulid, nagu ühised leevendus- ja kohanemismeetmed metsade terviklikuks ja säästvaks majandamiseks, vajaduse korral kinnitades ka lisaks CO₂-heite vähendamisele samalaadsete lähenemisviisidega seotud muu soodsa mõju stimuleerimise olulisust.

Artikkel 6

1. Osalised tunnustavad neid osalisi, kes otsustavad teha vabatahtlikku koostööd riiklikult kindlaksmääratud panuste täitmisel, et võtta ulatuslikumaid leevendus- ja kohanemismeetmeid ning edendada jätkusuutlikku arengut ja keskkonnaalast terviklikkust.

2. Osalised, kes osalevad vabatahtlikult koostöös, mis hõlmab rahvusvaheliselt ülekantud leevendustulemuste kasutamist riiklikult kindlaksmääratud panuste täitmiseks, edendavad jätkusuutlikku arengut ja tagavad keskkonnavalase terviklikkuse ja läbipaistvuse, sealhulgas juhtimises, ning rakendavad tõhusat arvepidamist, et tagada muu hulgas toptarvestamise vältimine, kooskõlas suunistega, mis on vastu võetud osaliste kohtumisena toimival osaliste konverentsil.

3. Rahvusvaheliselt ülekantud leevendustulemuste kasutamine riiklikult kindlaksmääratud panuste täitmiseks on kokkuleppe kohaselt vabatahtlik ja selle kinnitavad meetmes osalevad osalised.

4. Kokkuleppe alusel luuakse mehhanism, mis toimib osaliste kohtumisena toimiva osaliste konverentsi volitustega ja juhtimisel ning mida osalised saavad vabatahtlikult kasutada, et panustada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse ja toetada jätkusuutlikku arengut. Mehhanismi järelevalvet teeb asutus, mille määrab osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents, ja mehhanismi eesmärgid on järgmised:

- a) edendada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist ja samal ajal toetada jätkusuutlikku arengut;
- b) stimuleerida ja soodustada osalise poolt volitatud avaliku sektori ja erasektori üksuste osalemist kasvuhoonegaaside heite mõju leevendamises;
- c) panustada heitkoguste vähendamisse selle osalise asukohariigis, kes saab kasu kliimamuutuste leevendamise meetmetest, mille tulemuseks on heitkoguste vähenemine ja mida saab kasutada ka teine osaline oma riiklikult kindlaksmääratud panuse täitmiseks, ning
- d) tagada üldine ülemaailmne heitkoguse vähenemine.

5. Kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemist, mis tuleneb käesoleva artikli lõikes 4 kirjeldatud mehhanismist, ei või kasutada asukohariigist osalise riiklikult kindlaksmääratud panuse täitmise tõendamiseks, kui seda kasutab riiklikult kindlaksmääratud panuse täitmise tõendamiseks ka mõni teine osaline.
6. Osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents tagab, et osa käesoleva artikli lõikes 4 viidatud mehhanismi alusel elluviidud tegevusest saadavast tulust kasutatakse halduskulude katteks ning selliste arenguriikidest osaliste kohanemiskulude kandmise toetamiseks, kes on eriti haavatavad kliimamuutuste ebasoodsa mõju suhtes.
7. Osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents võtab oma esimesel istungjärgul vastu käesoleva artikli lõikes 4 viidatud mehhanismi eeskirjad, tingimused ja menetluskorra.
8. Osalised tunnistavad, et on oluline, et neile oleks kättesaadavad mitteturupõhised lõimitud, terviklikud ja tasakaalustatud lähenemisviisid, et kooskõlastatult ja tõhusalt aidata neil täita riiklikult kindlaksmääratud panuseid jätkusuutliku arengu ja vaesuse kõrvaldamise kontekstis; muu hulgas hõlmavad need lähenemisviisid vajaduse korral kliimamuutuste leevendamist, kliimamuutuste mõjudega kohanemist, rahastamist, tehnoloogiapiire ja võimekuse suurendamist. Nende lähenemisviiside eesmärk on:
 - a) toetada kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutuste mõjudega kohanemise püüdlusi;
 - b) tõhustada avaliku ja erasektori osalust riiklikult kindlaksmääratud panuste täitmisel ning
 - c) tagada võimalused kooskõlastamiseks eri vahendite ning asjaomaste institutsiooniliste süsteemide vahel.
9. Käesoleva artikli lõikes 8 viidatud mitteturupõhiste lähenemisviiside edendamiseks määratakse kindlaks jätkusuutliku arengu mitteturupõhiste lähenemisviiside raamistik.

Artikkel 7

1. Osalised kehtestavad ülemaailmse kliimamuutuste mõjudega kohanemise eesmärgi, mille saavutamiseks suurendatakse kohanemissuutlikkust, tugevdatakse vastupidavust ja vähendatakse haavatavust kliimamuutuste ebasoodsate mõjude suhtes, eesmärgiga panustada jätkusuutlikku arengusse ja tagada piisavad meetmed kliimamuutuste mõjudega kohanemiseks, artiklis 2 sätestatud temperatuurieesmärgi arvestades.
2. Osalised tunnistavad, et kliimamuutuste mõjudega kohanemine on ülemaailmne väljakutse, millega seisavad silmitsi kõik ja millel on nii kohalik, riiklik, regionaalne kui ka rahvusvaheline mõõde ning mis on nii võtmeküsimus ülemaailmsete kliimamuutuste ohu vastu suunatud meetmete rakendamises kui ka peamine võimalus inimeste, nende elatusallikate ja ökosüsteemide kaitsmiseks kliimamuutuste ohu eest ning milles tuleb arvesse võtta nende arenguriikidest osaliste pakilisi ja vahetuid vajadusi, kes on eriti haavatavad kliimamuutuste ebasoodsa mõju suhtes.
3. Arenguriikidest osaliste kohanemispingutuste tunnustamisel lähtutakse tingimustest, mille võtab vastu osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents oma esimesel istungjärgul.
4. Osalised tunnistavad, et praegu on kohanemisvajadus märkimisväärne ja suurem leevendamistase võib vähendada vajadust täiendavate kohanemispingutuste järele ning et suuremate kohanemisvajadustega võib kaasnedä suurem kohanemiskulu.
5. Osalised teadvustavad, et kohanemistegevuses peaks järgima riiklikult juhitud, sooteadlikku, kaasavat ja täielikult läbipaistvat lähenemisviisi, arvestades haavatavate rühmade, kogukondade ja ökosüsteemidega, ning see peaks põhinema parimatel kättesaadavatel teadusandmetel ja võimaluse korral ka tavateadmistel, põlisrahvaste teadmistel ja kohalikel teadmussüsteemidel ning juhinduma nendest, eesmärgiga lõimida kliimamuutuste mõjudega kohanemine, kus kohane, asjakohaste sotsiaal-majanduslike ja keskkonna poliitikasuundade ja meetmetega.
6. Osalised tunnistavad kohanemispingutuste toetamise ja sellekohase rahvusvahelise koostöö ning arenguriikidest osaliste vajaduste arvestamise olulisust, iseäranis nende riikide puhul, kes on eriti haavatavad kliimamuutuste ebasoodsa mõju suhtes.

7. Osalised peaksid tugevdama oma koostööd kohanemistegevuse laiendamiseks, võttes arvesse Cancúni kohanemiskaavimistikku, sealhulgas seoses järgmisega:

- a) teabe, hea tava, kogemuste ja saadud õppetundide jagamine, sealhulgas niivõrd, kui võrd need käsitlevad kohanemismeetmetega seotud teadusuuringuid, planeerimist, poliitikasuundi ja rakendamist;
- b) institutsiooniliste süsteemide, sealhulgas selliste konventsioonikohaste süsteemide tugevdamine, mis aitavad rakendada kokkulepet, et toetada asjakohase teabe ja teadmiste koondamist, ning tehnilise toetuse ja suuniste pakkumine osalistele;
- c) kliimaalaste teadmiste – sealhulgas teadusuuringud, kliimasüsteemi vaatlemine ja varajase hoiatamise süsteemid – parandamine viisil, mis annab teavet kliimateenistustele ja toetab otsuste tegemist;
- d) arenguriikidest osaliste abistamine tõhusate kohanemistavade ja -vajaduste, prioriteetide, kohanemismeetmete ja -pingutuste jaoks antud ja saadud toetuste kasutamisel ning probleemide ja puudujääkide väljaselgitamisel viisil, mis ühildub hea tavaga, ning
- e) kohanemismeetmete tõhususe ja vastupidavuse suurendamine.

8. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni eriorganisatsioonide ja -asutuste innustatakse toetama osaliste jõupingutusi käesoleva artikli lõikes 7 viidatud meetmete rakendamisel, võttes arvesse käesoleva artikli lõikes 5 sätestatud.

9. Vajaduse korral osaleb iga osaline kliimamuutuste mõjudega kohanemise planeerimise protsessides ja meetmete rakendamises, sealhulgas asjakohaste kavade, poliitikasuundade ja/või panuste väljatöötamises või tõhustamises, mis võib hõlmata järgmist:

- a) kohanemismeetmete, -kohustuste ja/või jõupingutuste elluviimine;
- b) riiklike kohanemiskavade koostamine ja rakendamine;
- c) kliimamuutuste mõjude ja kliimamuutustest tuleneva haavatavuse hindamine, eesmärgiga sõnastada riiklikult kindlaksmääratud prioriteetsed meetmed, võttes arvesse haavatavas olukorras olevaid inimesi, paiku ja ökosüsteeme;
- d) kohanemiskavade, -poliitika, -programmide ja -meetmete seire, hindamine ja nendest õppimine, ning
- e) sotsiaal-majanduslike ja ökosüsteemide vastupidavuse suurendamine, muu hulgas majanduse mitmekesistamise ja loodusvarade jätkusuutliku majandamise kaudu.

10. Iga osaline peaks vajaduse korral esitama kohanemisteatise, mis võib sisaldada tema prioriteete, rakendamise- ja toetusvajadust, kavasid ja meetmeid, mis ei koormaks täiendavalt arenguriikidest osalisi, ning seda regulaarselt ajakohastama.

11. Käesoleva artikli lõikes 10 viidatud kohanemisteatis esitatakse ja seda ajakohastatakse vajaduse kohaselt regulaarselt kas muude teatiste või dokumentide, sealhulgas riikliku kohanemiskava, artikli 4 lõikes 2 viidatud riiklikult kindlaksmääratud panuse ja/või muu riikliku teatise osana või nendega koos.

12. Käesoleva artikli lõikes 10 viidatud kohanemisteatis kantakse avalikku registrisse, mida peab sekretariaat.

13. Kooskõlas artiklite 9, 10 ja 11 sätetega antakse arenguriikidest osalistele pidevat ja tõhusat rahvusvahelist toetust käesoleva artikli lõigete 7, 9, 10 ja 11 rakendamiseks.

14. Artiklis 14 viidatud ülemaailmses kokkuvõttes muu hulgas:

- a) tunnustatakse arenguriikidest osaliste kohanemispingutusi;
- b) soodustatakse kohanemismeetmete elluviimist, võttes arvesse käesoleva artikli lõikes 10 viidatud kohanemisteatist;

- c) antakse ülevaade kliimamuutuste mõjudega kohanemise ja sellekohase toetuse piisavuse ja tõhususe kohta ning
- d) antakse ülevaade üldistest edusammudest käesoleva artikli lõikes 1 viidatud ülemaailmse kohanemiseesmärgi saavutamisel.

Artikkel 8

1. Osalised tunnistavad kliimamuutuste ebasoodsa mõjuga, sealhulgas ekstreemsete ilmastikunähtuste ja aeglaselt kujunevate nähtustega, seotud kahju ja kahjustuste vältimise ning võimaluste piires vähendamise ja käsitlemise olulisust, samuti jätkusuutliku arengu rolli kahju ja kahjustuste tekkimise riski vähendamisel.
2. Kliimamuutuste tagajärgedest tingitud kahju ja kahjustuste käsitlemise Varssavi rahvusvaheline mehhanism kuulub osaliste kohtumisena toimiva osaliste konverentsi pädevusalasse ning mehhanismi võib laiendada ja tugevdada osaliste kohtumisena toimiva osaliste konverentsi otsuse alusel.
3. Osalised peaksid kliimamuutuste ebasoodsa mõjuga seotud kahju ja kahjustuste paremaks mõistmiseks rakendama koostöö ja tegevuse lihtsustamise põhimõttest lähtudes sellekohaseid meetmeid ja toetust, seda muu hulgas võimaluse korral Varssavi rahvusvahelise mehhanismi kaudu.
4. Arusaama, meetmete ja toetamise tõhustamiseks tehtava koostöö ja tegevuse lihtsustamine võib vastavalt hõlmata järgmist:
 - a) varajase hoiatamise süsteemid;
 - b) valmisolek hädaolukordadeks;
 - c) aeglaselt kujunevad nähtused;
 - d) nähtused, mille tagajärjel võivad tekkida pöördumatud ja jäävad kahjud ja kahjustused;
 - e) põhjalik riskianalüüs ja -juhtimine;
 - f) riskikindlustuse skeemid, kliimarisikidega seotud kindlustuspuulid ja muud kindlustusvõimalused;
 - g) mittemajanduslik kahju ning
 - h) kogukondade, elatusallikate ja ökosüsteemide vastupidavus.
5. Varssavi rahvusvahelise mehhanismi raames tehakse koostööd kokkuleppe alusel moodustatud organite ja eksperdirühmadega ning kokkuleppest välja jäävate organisatsioonide ja ekspertasutustega.

Artikkel 9

1. Jätkates neile konventsiooniga pandud kohustuste täitmist, abistavad arenenud riikidest osalised rahaliselt arenguriikidest osalisi kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutuste mõjudega kohanemise valdkonnas.
2. Teisi osalisi innustatakse andma vabatahtlikult sellist toetust või jätkama selle andmist.
3. Osana ülemaailmsetest jõupingutustest peaksid arenenud riikidest osalised võtma juhtrolli, et koondada kliimamuutustega seotud rahalisi vahendeid mitmesugustest eri allikatest, vahenditest ja kanalitest – märkides seejuures avaliku sektori vahendite osatähtsust – eri tegevuste abil, muu hulgas toetades riigi juhitavaid strateegiaid ja võttes arvesse arenguriikidest osaliste vajadusi ja prioriteete. Selline kliimamuutustega seotud rahaliste vahendite koondamine peaks kujutama edasiminekut võrreldes seniste pingutustega.
4. Suuremate rahaliste vahendite pakkumise eesmärk peaks olema tasakaalu saavutamine kliimamuutuste mõjudega kohanemise ja kliimamuutuste leevendamise vahel, võttes arvesse riigi juhitavaid strateegiaid ja arenguriikidest osaliste vajadusi ja prioriteete, iseäranis nende riikide puhul, kes on eriti haavatavad kliimamuutuste ebasoodsa mõju suhtes ja kelle suutlikkus on oluliselt piiratud – näiteks kõige vähem arenenud riigid ja väikesaartel asuvad arenguriigid –, pidades silmas vajadust riiklike ja toetuspõhiste vahendite järele kliimamuutuste mõjudega kohanemise toetamiseks.

5. Arenenud riikidest osalised esitavad iga kahe aasta tagant kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed andmed seoses käesoleva artikli kohaldatavate lõigetega 1 ja 3, sealhulgas võimaluse korral arenguriikidest osalistele suunatava avaliku sektori vahendite kavandatud mahtude kohta. Teisi osalisi, kes vahendeid annavad, kutsutakse üles esitama kõnealust teavet vabatahtlikult iga kahe aasta tagant.
6. Artiklis 14 viidatud ülemaailmses kokkuvõttes võetakse arvesse asjakohast teavet, mida annavad arenenud riikidest osalised ja/või kokkuleppejärgsed organid kliimamuutustega seotud rahastamisel tehtud jõupingutuste kohta.
7. Arenenud riikidest osalised esitavad iga kahe aasta tagant läbipaistvat ja järjepidevat teavet arenguriikidest osaliste heaks riikliku sekkumise kaudu rakendatava ja antava toetuse kohta nende tingimuste, menetluskorra ja juhiste järgi, mille võtab vastu osaliste kohtumisenä toimiv osaliste konverents oma esimesel istungjärgul kooskõlas artikli 13 lõikega 13. Teisi osalisi kutsutakse üles niimoodi toimima.
8. Kokkuleppe finantsmehhanismiks on konventsiooni finantsmehhanism, sealhulgas seda täitvad organid.
9. Kokkuleppe rakendamist toetavad asutused, sealhulgas konventsiooni finantsmehhanismi täitvad üksused, seavad eesmärgiks tagada rahaliste vahendite tõhus kättesaadavus lihtsustatud kinnitusmenetluste ja suurendatud valmisoleku kaudu anda toetust arenguriikidest osalistele, eeskätt kõige vähem arenenud riikidele ja väikesaartel asuvatele arenguriikidele, nende riiklike kliimastrateegiatega ja -kavade kontekstis.

Artikkel 10

1. Osalistel on ühine arusaam tehnoloogia arengu ja tehnoloogiasirde täieliku elluviimise olulisusest, et suurendada vastupidavust kliimamuutustele ja vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid.
2. Osalised, märkides tehnoloogia olulisust kokkuleppekohaste leevendus- ja kohanemismeetmete rakendamisel ja tunnustades praeguseid jõupingutusi tehnoloogia kasutuselevõtu ja levitamise alal, tugevdavad koostööd tehnoloogia arendamise ja siirde vallas.
3. Konventsiooni alusel loodud tehnoloogiamehhanism toetab kokkuleppe täitmist.
4. Kokkuleppega luuakse tehnoloogiaraamistik, et anda üldised suunised tehnoloogiamehhanismi toimimiseks tehnoloogia arengu ja siirde alase tõhustatud tegevuse edendamiseks ja hõlbustamiseks, et toetada kokkuleppe täitmist, püüdes ellu viia käesoleva artikli lõikes 1 viidatud pikaajalisi eesmärke.
5. Innovatsiooni kiirendamine, innustamine ja võimaldamine on kriitiliselt oluline tõhusate pikaajaliste sammude astumiseks kliimamuutuste ohjamisel ning majandusliku kasvu ja jätkusuutliku arengu edendamiseks. Sellekohaseid püüdlusi toetatakse vajaduse kohaselt, muu hulgas tehnoloogiamehhanismi kaudu, ja rahaliste vahenditega konventsiooni finantsmehhanismi kaudu, koostööpõhisteks lähenemisviisideks teadus- ja arendustegevuses ning arenguriikidest osaliste jaoks tehnoloogiale ligipääsu lihtsustamiseks, eeskätt tehnoloogitsükli varajastes staadiumides.
6. Arenguriikidest osalistele antakse toetust, muu hulgas rahalist toetust, käesoleva artikli rakendamiseks, sealhulgas koostöö tugevdamiseks tehnoloogia arendamise ja siirde vallas tehnoloogitsükli eri staadiumides, et saavutada tasakaal kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutuste mõjudega kohanemise toetamise vahel. Artiklis 14 viidatud ülemaailmses kokkuvõttes võetakse arvesse kättesaadavat teavet jõupingutuste kohta, mis on seotud arenguriikidest osaliste toetamisega tehnoloogia arengu ja siirde vallas.

Artikkel 11

1. Võimekuse suurendamine peaks kokkuleppe kohaselt parandama arenguriikidest osaliste, eeskätt selliste riikide, kelle võimalused on kõige väiksemad – näiteks kõige vähem arenenud riigid –, samuti nende riikide, kes on eriti

haavatavad kliimamuutuste ebasoodsa mõju suhtes – näiteks väikesaartel asuvad väikeriigid –, võimeid ja suutlikkust korraldada tõhusat kliimamuutuste vastu suunatud tegevust, mis hõlmab muuhulgas kohanemis- ja leevendustegevust ning peaks hõlbustama tehnoloogia arendamist, levitamist ja kasutuselevõttu, lihtsustama juurdepääsu kliimamuutustega seotud rahastamisele, soodustama hariduse, koolituse ja üldsuse teadlikkuse asjakohaseid aspekte ja toetama läbipaistvat, õigeaegset ja täpset teabeedastust.

2. Võimekuse suurendamine peaks olema riiklikult juhitud, põhinema riigi vajadustel ja nendele vastama ning soodustama riikidest, eelkõige arenguriikidest, osaliste omavastutust, muu hulgas nii riigi kui ka kohaliku omavalitsuse tasandil. Võimekuse suurendamist peaksid suunama saadud õppetunnid, muu hulgas konventsiooni alusel rakendatud võimekusmeetmete rakendamise saadud õppetunnid, ning see peaks olema tõhus, korduv, kaasav, laiapõhjaline ja sooteadlik protsess.

3. Kõik osalised peaksid tegema koostööd, et suurendada arenguriikidest osaliste võimet täita kokkulepet. Arenenud riikidest osalised peaksid suurendama toetust arenguriikidest osalistele võimekust suurendavate meetmete võtmiseks.

4. Kõik osalised, kes suurendavad arenguriikidest osaliste võimekust täita kokkulepet, muu hulgas regionaalsete, kahe- ja mitmepoolsete raamistike kaudu, annavad regulaarselt teada sellekohastest meetmetest. Arenguriikidest osalised peaksid regulaarselt andma teada edusammudest, mida nad on teinud kokkuleppe täitmiseks võimekust suurendavate kavade, lähenemisviiside, tegevuse või meetmete elluviimisel.

5. Võimekust suurendavat tegevust tõhustatakse kokkuleppe täitmise toetamiseks asjakohaste institutsiooniliste süsteemidega, mis hõlmavad asjakohaseid konventsiooni alusel loodud süsteeme, mis toetavad kokkuleppe täitmist. Osaliste kohtumisenä toimiv osaliste konverents käsitleb oma esimesel istungjärgul otsust esialgsete võimekuse suurendamise institutsiooniliste süsteemide korralduse kohta ja võtab otsuse vastu.

Artikkel 12

Asjaoludest lähtuvalt teevad osalised koostööd selliste meetmete võtmisel, millega tõhustatakse kliimamuutustele vastavat haridust, koolitust, üldsuse teadlikkust, üldsuse osalemist ning üldsuse juurdepääsu teabele, tunnistades nende sammude olulisust kokkuleppe alusel võetavate meetmete tõhustamisel.

Artikkel 13

1. Vastastikuse usalduse ning kindlustunde suurendamiseks ja kokkuleppe tõhusa rakendamise edendamiseks luuakse tegevuse ja toetuse läbipaistvuse tõhustatud raamistik, mis sisaldab paindlikkuse mehhanismi, mis arvestab osaliste erinevat võimekust ning tugineb ühistele kogemustele.

2. Läbipaistvusraamistik tagab paindlikkuse käesoleva artikli rakendamisel neile arenguriikidest osalistele, kes seda oma võimeid silmas pidades vajavad. Nimetatud paindlikkus kajastub tingimustes, menetluskorras ja suunistes, millele on viidatud käesoleva artikli lõikes 13.

3. Läbipaistvusraamistik põhineb konventsioonist tulenevatel läbipaistvuskokkulepetel ja tõhustab neid, tunnistades vähim arenenud riikide ja väikesaartel asuvate arenguriikide eriolukorda, ning seda rakendatakse soodustaval, mittesekkuval, mittekaristuslikul viisil, austades riikide suveräänsust, vältides osaliste põhjendamatu koormamist.

4. Konventsioonist tulenevad läbipaistvuskokkulepped, sealhulgas riikide kliimaaruanded, iga kahe aasta tagant esitatavad kliimaaruanded ning iga kahe aasta tagant esitatavad ajakohastatud kliimaaruanded, rahvusvaheline hindamine ja läbivaatamine ning rahvusvaheline konsulteerimine ja analüüs moodustavad osa kogemusest, mille alusel töötatakse välja käesoleva artikli lõike 13 kohased tingimused, menetluskord ja suunistid.

5. Tegevuse läbipaistvuse raamistiku eesmärk on tagada artikli 14 alusel koostatava ülemaailmse kokkuvõtte jaoks selge arusaam kliimamuutuste vastu suunatud tegevusest, pidades silmas konventsiooni artiklis 2 sätestatud eesmärki, sealhulgas selgust ja edusammude seiret osaliste individuaalsete, artikli 4 alusel riiklikult kindlaksmääratud panuste täitmisel, ning artikli 7 kohastest osaliste kohanemismeetmetest, kaasa arvatud hea tava, prioriteedid, vajadused ja puudujäägid.

6. Toetuste läbipaistvuse raamistiku eesmärk on tagada selgus asjaomaste üksikosaliste poolt artiklite 4, 7, 9, 10 ja 11 kohaste kliimamuutuste vastu suunatud tegevusteks toetuste andmises ja saamises ning võimaluse korral anda täielik ülevaade rahaliste toetuste kogusummast, et võtta neid aspekte arvesse artikli 14 alusel koostatavas ülemaailmses kokkuvõttes.
7. Iga osaline esitab regulaarselt:
- a) riikliku inventuuriaruande inimtekkeliste heitkoguste kohta kasvuhoonegaaside allikate ja sidujate lõikes, mis on koostatud valitsustevahelise kliimamuutuste rühma poolt hea tavana aktsepteeritud meetoditel ja mille on heaks kiitnud osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents;
 - b) teabe, mis on vajalik selleks, et jälgida edusamme artikli 4 alusel riiklikult kindlaksmääratud panuse rakendamisel ja täitmisel.
8. Iga osaline peaks asjakohasel juhul esitama ka teabe kliimamuutuste mõjude ja nendega kohanemise kohta kooskõlas artikliga 7.
9. Arenenud riikidest osalised esitavad ja teised osalised peaksid esitama teabe rahaliste, tehnoloogiasirde ja võimekuse suurendamise toetuste kohta, mis on antud arenguriikidest osalistele kooskõlas artiklitega 9, 10 ja 11.
10. Arenguriikidest osalised peaksid esitama teabe artiklite 9, 10 ja 11 kohaselt vajalike ja saadud rahaliste, tehnoloogiasirde ja võimekuse suurendamise toetuste kohta.
11. Teave, mille osaline esitab käesoleva artikli lõigete 7 ja 9 alusel, suunatakse läbivaatamiseks tehnilistele ekspertidele vastavalt otsusele 1/CP.21. Neil arenguriikidest osalistel, kes vajavad tulenevalt oma võimekusest abi võimekuse suurendamise vajaduste väljaselgitamiseks, aidatakse läbivaatamise käigus neid vajadusi kindlaks teha. Lisaks osaleb iga osaline artikli 9 kohasteks jõupingutusteks tehtud edusammude ning oma rakendamistegevuse ja riiklikult kindlaksmääratud panuse täitmise mitmepoolses lihtsustatud hindamises.
12. Tehnilised eksperdid võtavad käesoleva lõike kohasel läbivaatamisel arvesse osalise antud toetust ning seda, kuidas osaline on riiklikult kindlaksmääratud panust rakendanud ja täitnud. Läbivaatamise käigus tuuakse välja ka valdkonnad, milles osaline saaks tulemusi parandada, ning antakse ülevaade esitatud teabe kooskõlast käesoleva artikli lõikes 13 viidatud tingimuste, menetluskorra ja suunistega, võttes arvesse paindlikkust, mida osalisele võimaldatakse käesoleva artikli lõike 2 alusel. Läbivaatamisel pööratakse erilist tähelepanu arenguriigist osalise võimetele ja olukorrale.
13. Osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents, lähtudes kogemustest läbipaistvust puudutavate konventsioonikohaste kokkulepete alal ning täpsustades käesolevas artiklis sätestatud, võtab oma esimesel istungjärgul vastu, nagu kohane, ühised tingimused, menetluskorra ja suunised meetmete ja toetuste läbipaistvuse kohta.
14. Käesoleva artikli rakendamiseks antakse arenguriikidele toetust.
15. Toetust antakse jätkuvalt ka arenguriikidest osalistele, et suurendada tegevuse läbipaistvust.

Artikkel 14

1. Osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents teeb perioodiliselt ülemaailmse kokkuvõtte kokkuleppe täitmisest, et hinnata ühiseid edusamme kokkuleppe eesmärgi ja pikaajaliste sihtide saavutamisel. Seda tehakse põhjalikul ja toetaval viisil, võttes arvesse kliimamuutuste leevendamist, kliimamuutuste mõjudega kohanemist ning rakendamise ja toetamise vahendeid, ning võrdse kohtlemise ja parima kättesaadava teadusteabe valguses.

2. Osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents teeb esimese ülemaailmse kokkuvõtte aastal 2023 ning seejärel iga viie aasta järel, kui osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents ei otsusta teisiti.

3. Ülemaailmse kokkuvõtte tulemus annab osalistele teavet nende meetmete ja toetuste ajakohastamiseks ja tõhustamiseks riiklikult kindlaksmääratud viisil kokkuleppe asjaomaste sätete järgi ning ka rahvusvahelise koostöö tõhustamiseks kliimaga seotud meetmete rakendamisel.

Artikkel 15

1. Kokkuleppega luuakse mehhanism kokkuleppe sätete rakendamise toetamiseks ning nende paremaks järgimiseks.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 viidatud mehhanismi puhul on tegemist komiteega, mis koosneb ekspertidest ja on laadilt toetav ning toimib läbipaistvalt, mittevastandavalt ja mittekaristavalt. Komitee pöörab erilist tähelepanu osaliste suutlikkusele ja olukorrale.

3. Komitee tegutseb vastavalt tingimustele ja menetluskorrale, mille võtab vastu osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents oma esimesel istungjärgul, ning esitab igal aastal aruande osaliste kohtumisena toimivale osaliste konverentsile.

Artikkel 16

1. Osaliste konverents – konventsiooni kõrgeim organ – toimib osaliste kohtumisena.

2. Konventsiooniosalised, kes ei ole kokkuleppe osalised, võivad osaleda vaotlejana osaliste kohtumisena toimiva osaliste konverentsi iga istungjärgu menetlustes. Kui osaliste konverents toimib osaliste kohtumisena, teevad kokkuleppe alusel otsuseid üksnes selle kokkuleppe osalised.

3. Kui osaliste konverents toimib osaliste kohtumisena, asendab iga osaliste konverentsi juhatuse liiget, kes esindab konventsiooniosalist, kes asjaomasel hetkel ei ole selle kokkuleppe osaline, täiendav liige, kelle valivad osalised endi hulgast.

4. Osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents kontrollib regulaarselt kokkuleppe täitmist ning teeb oma volituste kohaselt otsused, mis on vajalikud kokkuleppe tõhusamaks rakendamiseks. Osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents täidab ülesandeid, mis on talle määratud selle kokkuleppega, ning:

a) moodustab allorganid, mida peetakse vajalikuks kokkuleppe täitmiseks, ning

b) täidab muid kokkuleppe täitmiseks vajalikke ülesandeid

5. Osaliste konverentsi kodukorda ning konventsiooni alusel kohaldatavat rahastamiskorda kohaldatakse *mutatis mutandis* kokkuleppe raames, välja arvatud juhul, kui osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents otsustab üksmeelselt teisiti.

6. Osaliste kohtumisena toimiva osaliste konverentsi esimese istungjärgu kutsub kokku sekretariaat koos osaliste konverentsi esimese istungjärguga, mille toimumine on kavandatud pärast kokkuleppe jõustumise kuupäeva. Edaspidi korraldatakse osaliste kohtumisena toimivate osaliste konverentside korralised istungjärgud koos osaliste konverentsi korraliste istungjärgudega, välja arvatud juhul, kui osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents otsustab teisiti.

7. Osaliste kohtumisena toimiva osaliste konverentsi erakorralised istungjärgud korraldatakse muudel aegadel, kui osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents peab seda vajalikuks, või mis tahes osalise esitatud kirjaliku taotluse alusel, tingimusel, et kuue kuu jooksul pärast seda, kui sekretariaat on osalistele taotluse edastanud, toetab seda vähemalt kolmandik osalisi.

8. Ühinenud Rahvaste Organisatsioon ja selle eriorganid ning Rahvusvaheline Aatomienergiaagentuur, samuti iga nende liikmesriik või vaatlejad, kes ei ole konventsiooniosalised, võivad olla esindatud vaatlejana osaliste kohtumisena toimiva osaliste konverentsi istungjärgudel. Konverentsile võib lubada mis tahes riikliku või rahvusvahelise, valitsusasutusi esindava või valitsusvälise organi või asutuse, kes on pädev kokkuleppega hõlmatud küsimustes ja teatanud sekretariaadile oma soovist osaleda osaliste kohtumisena toimival osaliste konverentsil vaatlejana, välja arvatud juhul, kui vähemalt kolmandik kohal viibivatest osalistest on selle vastu. Vaatlejad lubatakse konverentsile ja nad võtavad sellest osa käesoleva artikli lõikes 5 osutatud korra kohaselt.

Artikkel 17

1. Konventsiooni artikliga 8 moodustatud sekretariaat toimib kokkuleppe sekretariaadina.
2. Sekretariaadi ülesandeid käsitlev konventsiooni artikli 8 lõige 2 ja sekretariaadi toimimise korraldust käsitlev konventsiooni artikli 8 lõige 3 kehtivad *mutatis mutandis* kokkuleppe suhtes. Lisaks täidab sekretariaat ülesandeid, mis on talle antud kokkuleppega ning osaliste kohtumisena toimiva osaliste konverentsi poolt.

Artikkel 18

1. Teadus- ja tehnoloogiaküsimustes nõu andev allorgan ning täidesaatev allorgan, mis on moodustatud konventsiooni artiklitega 9 ja 10, toimivad vastavalt kokkuleppe teadus- ja tehnoloogiaküsimustes nõu andva allorgani ning täidesaatva allorganina. Konventsiooni sätteid nende kahe allorgani toimimise kohta kohaldatakse *mutatis mutandis* kokkuleppe suhtes. Kokkuleppe teadus- ja tehnoloogiaküsimustes nõu andva allorgani ja täidesaatva allorgani kohtumiste istungjärgud peetakse vastavalt koos konventsiooni teadus- ja tehnoloogiaküsimustes nõu andva allorgani ja täidesaatva allorgani kohtumistega.
2. Konventsiooniosalised, kes ei ole kokkuleppeosalised, võivad osaleda vaatlejana allorganite kõikide istungjärkude menetlustes.
3. Kui konventsiooni artiklitega 9 ja 10 loodud allorganid täidavad ülesandeid kokkuleppega seotud küsimustes, asendab iga vastava allorgani juhatuse liiget, kes esindab konventsiooniosalist, kes asjaomasel hetkel ei ole kokkuleppeosaline, täiendav liige, kelle valivad osalised endi hulgast.

Artikkel 19

1. Allorganid või muud institutsioonilised süsteemid, mis on ette nähtud konventsiooniga või konventsiooni alusel, välja arvatud need, millele viidatakse kokkuleppes, toimivad selle kokkuleppe raames, kui nii on otsustanud osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents. Osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents määrab kindlaks ülesanded, mida hakkavad täitma nimetatud allorganid või institutsioonilised süsteemid.
2. Osaliste kohtumisena toimiv osaliste konverents võib nimetatud allorganitele või institutsioonilistele süsteemidele anda täiendavaid suuniseid.

Artikkel 20

1. Kokkulepe on avatud allakirjutamiseks riikidele ja piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonidele, kes on konventsiooniosalised, ning nimetatud riikidel ja organisatsioonidel on võimalik kokkuleppe ratifitseerida, vastu võtta või heaks kiita. Kokkulepe on allakirjutamiseks avatud 22. aprillist 2016 kuni 21. aprillini 2017. Pärast seda on kokkuleppega võimalik ühineda alates päevast, mis järgneb kuupäevale, mil kokkuleppe allakirjutamiseks suletakse. Ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirjad antakse hoiule hoiulevõtjale.

2. Iga piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon, kes saab osaliseks, ilma et selle kokkuleppe osaliseks oleks mõni tema liikmesriikidest, on seotud kõigi kokkuleppest tulenevate kohustustega. Sellise piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni puhul, kelle üks või mitu liikmesriiki on osalised, määravad organisatsioon ja selle liikmesriigid vastutuse jaotuse kokkuleppest tulenevate kohustuste täitmiseks. Sel juhul ei ole nimetatud organisatsioonil ega selle liikmesriikidel õigust teostada sama ajal konventsioonist tulenevaid õigusi.

3. Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid avaldavad ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirjas oma pädevuse ulatuse kokkuleppega reguleeritud küsimustes. Nimetatud organisatsioonid teavitavad igast sisulisest muudatusest oma pädevuse ulatuses ka hoiulevõtjat, kes omakorda teavitab osalisi.

Artikkel 21

1. Kokkulepe jõustub kolmekümnendal päeval pärast kuupäeva, mil vähemalt 55 konventsiooniosalist, kelle arvele üheskoos langeb vähemalt hinnanguliselt 55 % ülemaailmsest kasvuhoonegaaside koguheitest, on andnud hoiule ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja.

2. Üksnes käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel tähistab ülemaailmne kasvuhoonegaaside koguheidete kõige ajakohasemat heitkogust, millest konventsiooniosalised on teada andnud kokkuleppe vastuvõtmise kuupäeval või enne seda.

3. Iga sellise riigi või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni suhtes, kes ratifitseerib, võtab vastu või kiidab heaks kokkuleppe või ühineb sellega pärast seda, kui käesoleva artikli lõikes 1 esitatud jõustumistingimused on täidetud, jõustub kokkulepe kolmekümnendal päeval pärast kuupäeva, mil asjaomane riik või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon annab hoiule ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja.

4. Käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel ei loeta ühtegi piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni hoiule antud kirja selle organisatsiooni liikmesriikide hoiule antud kirja täiendavana.

Artikkel 22

Konventsiooni artikli 15 sätteid konventsiooni muudatuste vastuvõtmise kohta kohaldatakse *mutatis mutandis* kokkuleppe suhtes.

Artikkel 23

1. Konventsiooni artikli 16 sätteid konventsiooni lisade vastuvõtmise ja muutmise kohta kohaldatakse *mutatis mutandis* kokkuleppe suhtes.

2. Kokkuleppe lisad on selle lahutamatu osa ning kui sõnaselgelt ei ole ette nähtud teisiti, käsitatakse viidet kokkuleppele ühtlasi viitena kõigile selle lisadele. Nimetatud lisad piirduvad loendite, vormide ja muu sellise kirjeldava teadusliku, tehnilise, menetlusliku või haldusliku materjaliga.

Artikkel 24

Konventsiooni artikli 14 sätteid vaidluste lahendamise kohta kohaldatakse *mutatis mutandis* kokkuleppe suhtes.

Artikkel 25

1. Igal osalisel on üks hääl, välja arvatud käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud juhul.

2. Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon teostab oma hääleõigust enda pädevusse kuuluvates küsimustes häältearvuga, mis on võrdne tema nende liikmesriikide arvuga, kes on selle kokkuleppe osalised. Nimetatud organisatsioon ei teosta oma hääleõigust, kui mõni tema liikmesriikidest oma vastavat õigust teostab, ning vastupidi.

Artikkel 26

Kokkuleppe hoiulevõtja on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär.

Artikkel 27

Kokkuleppe suhtes ei või teha reservatsioone.

Artikkel 28

1. Pärast kolme aasta möödumist kuupäevast, mil kokkulepe on osalise suhtes jõustunud, võib osaline hoiulevõtjale kirjaliku teate edastamisega igal ajal kokkuleppest taganeda.
2. Nimetatud taganemine jõustub ühe aasta möödumisel kuupäevast, mil hoiulevõtja sai kätte taganemisteate, või hilisemal kuupäeval, kui taganemisteates on märgitud hilisem kuupäev.
3. Iga osaline, kes taganeb konventsioonist, loetakse taganenuks ka kokkuleppest.

Artikkel 29

Kokkuleppe originaal, mille araabia-, hiina-, hispaania-, inglise-, prantsuse- ja venekeelne tekst on võrdselt autentne, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

KOOSTATUD Pariisis kahe tuhande viieteistkümnenda aasta detsembri kaheteistkümnendal päeval.

SELLE TÕENDUSEKS allakirjutanud, olles selleks vastavalt volitatud, on kokkuleppele andnud oma allkirja.

Pariisi kokkuleppe artikli 20 lõike 3 kohane Euroopa Liidu deklaratsioon

Euroopa Liidu praegused liikmesriigid on: Belgia Kuningriik, Bulgaaria Vabariik, Tšehhi Vabariik, Taani Kuningriik, Saksamaa Liitvabariik, Eesti Vabariik, Iirimaa, Kreeka Vabariik, Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, Horvaatia Vabariik, Itaalia Vabariik, Küprose Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Luksemburgi Suurhertsogiriik, Ungari, Malta Vabariik, Madalmaade Kuningriik, Austria Vabariik, Poola Vabariik, Portugali Vabariik, Rumeenia, Sloveenia Vabariik, Slovaki Vabariik, Soome Vabariik, Rootsi Kuningriik ning Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriik.

Euroopa Liit teatab, et Euroopa Liidu toimimise lepingu, eelkõige selle artikli 191 ja artikli 192 lõike 1 kohaselt on tal õigus sõlmida rahvusvahelisi lepinguid ning täita neist tulenevaid kohustusi, mis aitavad kaasa järgmiste eesmärkide saavutamisele:

- keskkonna säilitamine, kaitsmine ja selle kvaliteedi parandamine;
- inimese tervise kaitsmine;
- loodusressursside kaalutletud ja mõistlik kasutamine;
- meetmete edendamine rahvusvahelisel tasandil, selleks et tegelda piirkondlike ja ülemaailmsete keskkonnaprobleemidega ja eelkõige võidelda kliimamuutuste vastu.

Euroopa Liit teatab, et 6. märtsil 2015 esitatud kavatsetava riiklikult kindlaksmääratud panusega seotud kohustust täidetakse Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide võetavate ühismeetmete abil vastavalt igatüüpe pädevusele.

Euroopa Liit jätkab vastavalt kokkuleppe artikli 20 lõikele 3 korrapäraselt teabe andmist kõigi oluliste muudatuste kohta tema pädevuses.

MÄÄRUSED

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2016/1842,

14. oktoober 2016,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1235/2008 imporditud mahepõllumajanduslike toodete elektroonilise kontrollsertifikaadi ja teatava muu teabe osas ning määrust (EÜ) nr 889/2008 säilitatud või töödeldud mahepõllumajanduslikele toodetele esitatavate nõuete ja teabe edastamise osas

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 28. juuni 2007. aasta määrust (EÜ) nr 834/2007 mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 38 punkte a, d ja e,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni määruses (EÜ) nr 1235/2008 ⁽²⁾ on sätestatud üksikasjalikud eeskirjad mahepõllumajanduslike toodete importimise kohta kolmandatest riikidest.
- (2) Määruses (EÜ) nr 1235/2008 on sätestatud kontrollorganite ja kontrolliasutuste jaoks ajavahemik, mille jooksul nad peavad esitama oma taotlused nõuetele vastavuse kontrollija tunnustuse saamiseks vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artiklile 32. Kuna nõuetele vastavate toodete impordi käsitlevate sätete rakendamine on alles hindamisjärgus ning kuna asjakohaseid suuniseid, näidiseid, küsimustikke ja dokumentide edastamiseks vajalikku elektroonilist süsteemi alles koostatakse, siis tuleks kontrollorganitele ja kontrolliasutustele taotluste esitamiseks ettenähtud tähtaega pikendada.
- (3) Kogemus on näidanud, et liikmesriikidel on erinevad tavad mahepõllumajanduslike toodete saadetiste vastavustõendamisel enne nende liidus vabasse ringlusesse lubamist. Järjekindla ja tõhusa kontrolli tagamiseks tuleks selgitada, millist liiki kontrollile on vaja kaubasaadetiste vastavustõendamiseks, pidades silmas vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 27 lõikele 3 tehtavat riskihindamist. Samuti on asjakohane sõnastada ümber kaubasaadetiste vastavustõendamise ja kontrollsertifikaatide kinnitamise eest vastutavate asutuste määratlus selgitamaks, et need asutused on pädev asutus, kes vastutab ametlike kontrollide korraldamise eest mahepõllumajandusliku tootmise valdkonnas ja kes on määratud kooskõlas määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 27 lõikega 1.
- (4) Samuti on täheldatud, et kontrollorganitel ja kontrolliasutustel on erinevad tavad imporditavate toodete klassifitseerimisel tootekategooriate alla, millele on osutatud määruse (EÜ) nr 1235/2008 III ja IV lisas. Seetõttu tuleks nende tootekategooriate alla klassifitseerimise ühtlustamiseks sätestada ettevõtjate jaoks selguse ja õiguskindluse huvides teatavad määratlused, et tagada eeskirjade ühetaoline rakendamine kontrollorganite ja kontrolliasutuste poolt ning lihtsustada pädevate asutuste tehtavat järelevalvet.
- (5) Nende tootekategooriate puhul, milles osutatakse terminitele „töötlemata“ või „töödeldud“, peaks nendel terminitel lihtsustamise ja hügieenieeskirjade järgimise huvides olema sama tähendus, mis on terminite „töödeldud tooted“ ja „töötlemata tooted“ kohta esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 852/2004 ⁽³⁾. Samas tuleks täpsustada, et märgistamine ja pakendamine ei ole toote liigitamisel töötlemata või töödeldud tooteks asjakohased.
- (6) Määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõigetes 2 ja 3 sätestatud kaks impordiskeemi on põhimõtteliselt üksteist välistavad. Kui kolmandat riiki tunnustatakse samaväärsena vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33

⁽¹⁾ ELT L 189, 20.7.2007, lk 1.

⁽²⁾ Komisjoni 8. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1235/2008, millega sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad mahepõllumajanduslike toodete kolmandatest riikidest importimise korra kohta (ELT L 334, 12.12.2008, lk 25).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.4.2004, lk 1).

lõikele 2, ei ole vajadust tunnustada selle riigi kontrolliasutust või kontrollorganit vastavalt artikli 33 lõikele 3. Sellest tulenevalt on määruse (EÜ) nr 1235/2008 artikli 10 lõike 2 punktis b sätestatud, et kontrolliasutust või kontrollorganit võib tunnustada vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõikele 3 vaid riigi puhul, mida ei ole tunnustatud vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõikele 2. Selleks et vältida mahepõllumajanduslike toodete impordi mis tahes takistusi, peaks olema võimalik tunnustada tunnustatud kolmanda riigi kontrolliasutusi või kontrollorganeid ka juhul, kui selle kolmanda riigi tunnustamine ei hõlma imporditavat toodet. Seega tuleks ümber sõnastada määruse (EÜ) nr 1235/2008 artikli 10 lõike 3 kohaselt kehtiv erand, et võtta arvesse olemasolevat tava, osutades pigem toodetele kui tootekategoriatele.

- (7) Määruse (EÜ) nr 834/2007 alusel võib kolmandast riigist imporditud toote lasta liidu turule mahepõllumajandusliku tootena eelkõige juhul, kui selle kohta on väljastanud kontrollsertifikaadi tunnustatud kolmanda riigi pädev asutus, kontrolliasutus või kontrollorgan või tunnustatud kontrolliasutus või kontrollorgan.
- (8) Kooskõlas Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise tulevikku käsitleva tegevuskava (⁽¹⁾) 12. meetmega on komisjon töötanud välja mahepõllumajanduslike toodete impordi elektroonilise sertifitseerimise süsteemi, mis lõimitakse moodulina komisjoni otsuse 2003/24/EÜ (⁽²⁾) kohasesse elektroonilisse kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteemi (TRACES).
- (9) Elektroonilise sertifitseerimise süsteemi kasutuselevõtmiseks ja selle nõuetekohase toimimise tagamiseks on vaja muuta määruse (EÜ) nr 1235/2008 teatavaid sätteid. Seetõttu tuleks täpsustada eeskirju, mis käsitlevad asjaomase liikmesriigi tolliasutuse poolt vabasse ringlusse lubamist ning kontrollsertifikaadi väljaandmise ja kinnitamise töövoogu, sealhulgas kontrollsertifikaadi ja tollideklaratsiooni vahelise seose kontrollimist. Sellega seoses tuleks selgitada ka kontrollsertifikaadi väljaandmise ja kinnitamise töövoogu tolli eriprotseduuride raames. Elektroonilise süsteemi nõuetekohase toimimise huvides on asjakohane osutada tunnustatud kontrollorganite ja kontrolliasutuste e-posti aadressile.
- (10) Selleks et tagada liitu imporditavate mahepõllumajanduslike toodete usaldusväärsus, on vaja selgitada, et üldjuhul vastutab kontrollsertifikaadi väljastanud kontrollorgan või kontrolliasutus toote tootja või töötleja sertifitseerimise eest. Juhul kui ettevõtja, kes teeb viimase toimingut ettevalmistamise eesmärgil vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 2 punkt i määratlusele, ei ole toote algne tootja või töötleja, peaks kontrollsertifikaadi välja andma kontrollorgan või kontrolliasutus, kes kontrollis viimast toimingut. Lisaks on vaja selgitada, et määruse (EÜ) nr 1235/2008 III lisas loetletud kontrollorganid või kontrolliasutused võivad kontrollsertifikaate välja anda üksnes vastavalt oma tunnustamise tingimustele, kõnealuse määruse IV lisas loetletud organid ja asutused aga võivad kontrollsertifikaate välja anda ainult toodete ja päritolu puhul, millega seoses nad on loetellu kantud.
- (11) Kogemus on näidanud, et kontrollsertifikaate väljastavate kontrollorganite või kontrolliasutuste tavad seoses tehtavate kontrollidega on erinevad. Seetõttu on vaja täpsustada, milliseid kontrolle tuleb enne sertifikaadi väljaandmist teha. Kontrollorganid või kontrolliasutused peaksid kontrollsertifikaadi välja andma alles pärast täielikku dokumentide kontrolli, ja kui see on vajalik nende tehtud riskihindamise alusel, siis pärast asjaomaste toodete füüsilist kontrolli. Töödeldud põllumajandustoodete puhul peaksid määruse (EÜ) nr 1235/2008 III lisas loetletud kontrollorganid ja kontrolliasutused kontrollima, et kõigi nende toodete koostisosade suhtes on rakendatud kontrollisüsteemi vastavalt asjaomase kolmanda riigi tunnustamistingimustele; kõnealuse määruse IV lisas loetletud kontrollorganid ja kontrolliasutused aga peaksid kontrollima, kas koostisosi on kontrollitud ja sertifitseerinud liidu õigusaktide kohaselt tunnustatud kontrollorganid või kontrolliasutused või kas need on liidus toodetud. Samuti on vaja täpsustada kontrolle, mida peavad teostama määruse (EÜ) nr 1235/2008 IV lisas loetletud kontrollorganid või kontrolliasutused, kes sertifitseerivad ettevõtjaid tootmisahela lõppetapis (näiteks neid, kes teevad üksnes märgistamis- või pakendamistoiminguid). Sellistel juhtudel tuleks kontrollida, et asjaomaseid tooteid on kontrollitud ja sertifitseerinud nimetatud lisas loetletud kontrollorganid või kontrolliasutused, keda on asjaomase riigi ja tootekategooria puhul tunnustatud.
- (12) Tuleks kindlaks määrata ametiasutused, kes vastutavad süsteemi TRACES juurdepääsuõiguste andmise ja nende õiguste ajakohastamise eest seoses elektrooniliste kontrollsertifikaatidega. Lisaks tuleks sätestada eeskirjad, millega tagatakse, et süsteemis TRACES on kindlustatud teabe autentsus, terviklikkus ja loetavus aja jooksul ning sellega seotud metaandmete puhul kogu ajavahemiku jooksul, mil need tuleb alles hoida.

(¹) COM(2014) 179 (final).

(²) Komisjoni 30. detsembri 2002. aasta otsus 2003/24/EÜ ühtse veterinaariaalase elektroonilise süsteemi väljatöötamise kohta (EÜT L 8, 14.1.2003, lk 44).

- (13) Samuti tuleks ette näha liikmesriikide ametiasutuste vaheline tulemuslik ja tõhus teabevahetus avastatud rikkumiste korral, eelkõige juhul, kui tooted on märgistatud mahepõllumajanduslikena, kuid nendega ei ole kaasas kontrollsertifikaati.
- (14) Kuna liikmesriikide väljaantud viimaste impordilubade kehtivus lõppes 30. juunil 2015, tuleks kõik viited impordilubadele määrusest (EÜ) nr 1235/2008 välja jätta.
- (15) Ettevõtjatele ja liikmesriikidele tuleks anda aega oma menetluste kohandamiseks süsteemi TRACES elektroonilise kontrollsertifikaadiga. Seepärast on vaja kehtestada üleminekuperiood, mille jooksul on endiselt võimalik välja anda ja kinnitada paber kandjal kontrollsertifikaati.
- (16) Selleks et tagada elektroonilise kontrollsertifikaadi nõuetekohane toimimine ja eelkõige selgitada, et mahepõllumajandusele ülemineku järgus olevad tooted ei kuulu kolmandatele riikidele antud tunnustuste alla, ning selleks et ühtlustada tunnustatud kolmandatest riikidest pärit toodete päritoluga seotud sõnastust ja muuta C tootekategooriat, et see hõlmaks vetikaid, sealhulgas mikrovetikaid, on asjakohane muuta määruse (EÜ) nr 1235/2008 III ja IV lisa teatavaid osi, muutmata kolmandatele riikidele või kontrollorganitele ja kontrolliasutustele varem antud tunnustuse ulatust.
- (17) Ameerika Ühendriikide esitatud teabe kohaselt ei ole seal alates oktoobrist 2014 lubatud õunte ja pirnide töötlemine antibiootikumidega viljapuu-bakterpõletiku tõrjeks. Seetõttu on põhjendatud asjaomase piirangu väljajätmine määruse (EÜ) nr 1235/2008 III lisast A ja D tootekategooriate puhul.
- (18) Samaväärsussüsteemi rakendamise saadud kogemuste põhjal tuleb kohandada kontrollsertifikaadi näidist ja selle väljavõtteid, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 1235/2008 V ja VI lisas, et anda teavet toote tootja või töötleja ning asjaomase päritoluriigi kohta, kui see erineb toote ekspordiriigist.
- (19) Komisjoni määruses (EÜ) nr 889/2008 ⁽¹⁾ on sätestatud üksikasjalikud eeskirjad seoses mahepõllumajandusliku tootmise, märgistamise ja kontrolliga.
- (20) Kuna määrusesse (EÜ) nr 1235/2008 lisatud uued mõisted „töödeldud“ ja „töötlemata“ toovad kaasa selle, et määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 2 punktis i oleva mõiste „ettevalmistamine“ määratluses sisalduvaid teatavaid toiminguid ei käsitata töötlemist hõlmavana, muutuvad määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 26 sätestatud eeskirjad töödeldud toidu ja sööda tootmise kohta ebaselgeks. Seetõttu tuleks ümber sõnastada eeskirjad, mis käsitlevad ettevaatusabinõusid, mille eesmärk on vältida lubamatute ainete ja toodetega saastumise või mittemahepõllumajanduslike toodetega segi- või vahetussemineku ohtu, et oleks selge, et neid eeskirju kohaldatakse vajaduse korral ettevõtjate suhtes, kes teevad säilitamistoiminguid. Sel eesmärgil on asjakohane lisada ka mõistete „säilitamine“ ja „töötlemine“ määratlused.
- (21) Ka imporditud kaubasaadetisi käsitleva teabe edastamine vastavalt määrusele (EÜ) nr 889/2008 peaks toimuma süsteemi TRACES kaudu.
- (22) Elektroonilise sertifitseerimise süsteemi nõuetekohaseks toimimiseks on vaja, et teave, mida liikmesriigid esitavad komisjonile pädevate asutuste ja kontrollorganite või kontrolliasutuste kohta, sisaldaks e-posti aadresse ja veebisaitte. On asjakohane kehtestada uus lõplik kuupäev selle teabe esitamiseks.
- (23) Määrusi (EÜ) nr 1235/2008 ja (EÜ) nr 889/2008 tuleks seepärast vastavalt muuta.
- (24) Selleks et tagada sujuv üleminek uuele elektroonilisele sertifitseerimissüsteemile, tuleks käesolevat määrust kohaldada alates sellisest kuupäevast, mis on kuus kuud pärast selle avaldamist. C tootekategooria muudatust vetikate, sealhulgas mikrovetikate hõlmamise kohta tuleks aga kohaldada alates komisjoni rakendusmääruse (EL) 2016/673 ⁽²⁾ (millega muudetakse määrust (EÜ) nr 889/2008, et võimaldada mikrovetikate kasutamist toidu puhul) asjaomase sätte kohaldamise kuupäevast.

⁽¹⁾ Komisjoni 5. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 (mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses mahepõllumajandusliku tootmise, märgistamise ja kontrolliga (ELT L 250, 18.9.2008, lk 1).

⁽²⁾ Komisjoni 29. aprilli 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/673, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 (mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses mahepõllumajandusliku tootmise, märgistamise ja kontrolliga (ELT L 116, 30.4.2016, lk 8).

- (25) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas mahepõllumajandusliku tootmise regulatiivkomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 1235/2008 muutmise

Määrust (EÜ) nr 1235/2008 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) punktid 5 ja 6 asendatakse järgmisega:

„5. „kaubasaadetise vastavustõendamine“ – tõendamine, mida teostab liikmesriigi asjaomane pädev asutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 882/2004 (*) sätestatud ametlike kontrollide raames seoses määruse (EÜ) nr 834/2007, määruse (EÜ) nr 889/2008 ja käesoleva määruse nõuete täitmisega, tehes süstemaatilist dokumentide kontrolli, juhuslikku identsuskontrolli ja, kui see on vajalik pädeva asutuse riskihindamise alusel, füüsilist kontrolli enne kaubasaadetise liidus vabasse ringlusse lubamist vastavalt käesoleva määruse artiklile 13;

6. „liikmesriigi asjaomane pädev asutus“ – tolliasutus, toiduohutusamet või muud asutused, mille liikmesriik on määranud vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 27 lõikele 1 ning mis vastutab kaubasaadetiste vastavustõendamise ja kontrollsertifikaatide kinnitamise eest;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT L 165, 30.4.2004, lk 1).“;

b) lisatakse punktid 8–11:

„8. „vesiviljelustooted“ – vesiviljelustooted, nagu need on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013 (*) artikli 4 lõike 1 punktis 34;

9. „töötlemata“ – töötlemata vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 (**) artikli 2 lõike 1 punktis n esitatud töötlemata toodete määratlusele, sõltumata pakendamise- või märgistamistoimingutest;

10. „töödeldud“ – töödeldud vastavalt määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 2 lõike 1 punktis o esitatud töödeldud toodete määratlusele, sõltumata pakendamise- või märgistamistoimingutest;

11. „sissetoomise koht“ – vabasse ringlusse lubamise koht.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.4.2004, lk 1).“

2) Artikli 4 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Komisjon kaalub kontrollorgani või kontrolliasutuse tunnustamist ja kandmist artiklis 3 sätestatud loetellu, kui asjaomase kontrollorgani või kontrolliasutuse esindaja on esitanud komisjoni poolt kooskõlas artikli 17 lõikega 2 kättesaadavaks tehtud näidistaotluse alusel vastava taotluse. Esimese loetelu koostamisel võetakse arvesse ainult täielikud taotlused, mis on saadud enne 31. oktoobrit 2017.“

3) Artikli 7 lõike 2 punktid e ja f asendatakse järgmisega:

- „e) punktis d osutatud pädeva asutuse poolt kontrollide teostaja(te)na tunnustatud kontrolliasutus(t)e või kontrollorgani(te) nimetus, aadress, e-posti aadress, internetiaadress ja koodnumber;
- f) kolmandas riigis liitu importimiseks sertifikaate väljastava(te) asutus(t)e või kontrollorgani(te) nimetus, aadress, e-posti aadress internetiaadress ja koodnumber;“.

4) Artikli 9 lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

- „a) kui pärast kolmanda riigi kandmist loetellu muudetakse kolmandas riigis kehtivaid meetmeid või nende rakendamiseviisi ja eelkõige tema kontrollisüsteemi, teatab asjaomane kolmas riik sellest komisjonile viivitamata; kõikidest muudatustest teabes, millele osutatakse artikli 7 lõike 2 punktides d, e ja f, teatatakse komisjonile viivitamata arvutisüsteemi kaudu, millele on osutatud määruse (EÜ) nr 889/2008 artikli 94 lõikes 1;“.

5) Artikli 10 lõige 3 asendatakse järgmisega:

- „3. Erandina lõike 2 punktist b võib käesolevas artiklis sätestatud loetellu kanda tooted, mis on pärit artikli 7 kohaselt loetellu kantud tunnustatud kolmandast riigist, kuid mis ei kuulu sellele kolmandale riigile antud tunnustuse alla.“

6) Artikkel 13 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 13

Kontrollsertifikaat

1. Määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 1 lõikes 2 osutatud ja kõnealuse määruse artikli 33 kohaselt imporditud toodete liidus vabasse ringlusse lubamise tingimusteks on

- a) kontrollsertifikaadi originaaleksemplari esitamine liikmesriigi asjaomasele pädevale asutusele;
- b) kaubasaadetise vastavustõendamine ja kontrollsertifikaadi kinnitamine liikmesriigi asjaomase pädeva asutuse poolt ning
- c) kontrollsertifikaadi numbri märkimine vabasse ringlusse lubamise deklaratsioonile, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (*) artikli 158 lõikes 1.

Kaubasaadetise vastavustõendamise teostab ja kontrollsertifikaadi kinnitab liikmesriigi asjaomane pädev asutus selles liikmesriigis, kus kaubasaadetis lubatakse liidus vabasse ringlusse.

Liikmesriigid määravad oma territooriumil kindlaks sissetoomise kohad ja teavitavad nendest sissetoomise kohtadest komisjoni.

2. Kontrollsertifikaadi annab välja asjaomane kontrolliasutus või kontrollorgan, selle kinnitab liikmesriigi asjaomane pädev asutus ja täidab kaubasaadetise esimene kaubasaaja V lisas esitatud näidise ja märkuste alusel, kasutades elektroonilist kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteemi (TRACES), mis loodi komisjoni otsusega 2003/24/EÜ (**).

Kontrollsertifikaadi originaaleksemplar on trükitud ja käsitsi allkirjastatud koopia süsteemis TRACES täidetud elektroonilisest sertifikaadist või kontrollsertifikaat, mis on süsteemis TRACES allkirjastatud täiustatud e-allkirjaga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 (***) artikli 3 lõike 11 tähenduses või e-allkirjaga, mis pakub samaväärsed tagatise allkirja toimivuse osas, kohaldades samu eeskirju ja tingimusi, nagu on määratletud elektroonilisi ja digitaalseid dokumente käsitlevates komisjoni sätetes, mis on ette nähtud komisjoni otsuse 2004/563/EÜ, Euratom (****) lisaga.

Kui kontrollsertifikaadi originaaleksemplar on trükitud ja käsitsi allkirjastatud koopia süsteemis TRACES täidetud elektroonilisest sertifikaadist, kontrollivad kontrolliasutused, kontrollorganid, liikmesriikide asjaomased pädevad asutused ja esimene kaubasaaja kontrollsertifikaadi väljastamise, kinnitamise ja kättesaamise igas etapis, et kõnealune koopia on vastavuses süsteemis TRACES märgitud andmetega.

3. Kinnitamisele lubamiseks peab kontrollsertifikaat olema välja antud asjaomase toote tootja või töötleva kontrolliasutuse või kontrollorgani poolt või juhul, kui ettevõtja, kes teeb viimase toiminguga ettevalmistamise eesmärgil, ei ole toote tootja või töötleva, siis selle ettevõtja kontrolliasutuse või kontrollorgani poolt, kes teeb viimase toiminguga ettevalmistamise eesmärgil, nagu on määratletud määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 2 punktis i.

See kontrolliasutus või kontrollorgan on:

- a) kontrolliasutus või kontrollorgan, mis on loetletud käesoleva määruse III lisas seoses asjaomaste toodetega ja seoses kolmanda riigiga, kust tooted pärinevad, või vajaduse korral seoses kolmanda riigiga, kus tehti viimane toiming ettevalmistamise eesmärgil; või
- b) kontrolliasutus või kontrollorgan, mis on loetletud käesoleva määruse IV lisas seoses asjaomaste toodetega ja seoses kolmanda riigiga, kust tooted pärinevad või kus tehti viimane toiming ettevalmistamise eesmärgil.

4. Kontrollsertifikaati väljastav kontrolliasutus või kontrollorgan annab kontrollsertifikaadi välja ja allkirjastab sertifikaadi 18. lahtri deklaratsiooni alles pärast seda, kui ta on kontrollinud kõiki asjakohaseid dokumente, sealhulgas eelkõige asjaomaste toodete tootmisplaani, transpordi- ja äridokumente, ja kui see on vajalik tema riskihindamise alusel, siis pärast kaubasaadetise füüsilist kontrolli.

Kui töödeldud toodete puhul on kontrollsertifikaati väljastav kontrolliasutus või kontrollorgan III lisas loetletud kontrolliasutus või kontrollorgan, annab ta kontrollsertifikaadi välja ja allkirjastab sertifikaadi 18. lahtri deklaratsiooni alles pärast seda, kui ta on kontrollinud, et kõik toote mahepõllumajanduslikud koostisosad on kontrollinud ja sertifitseerinud nimetatud lisas loetletud asjaomase kolmanda riigi tunnustatud kontrolliasutus või kontrollorgan, või kui kontrollsertifikaati väljastav kontrolliasutus või kontrollorgan on IV lisas loetletud kontrolliasutus või kontrollorgan, siis annab ta kontrollsertifikaadi välja ja allkirjastab sertifikaadi 18. lahtri deklaratsiooni alles pärast seda, kui ta on kontrollinud, et kõik selliste toodete mahepõllumajanduslikud koostisosad on kontrollinud ja sertifitseerinud III või IV lisas loetletud kontrolliasutus või kontrollorgan või et need on toodetud ja sertifitseeritud liidus kooskõlas määrusega (EÜ) nr 834/2007.

Kui ettevõtja, kes teeb viimase toiminguga ettevalmistamise eesmärgil, ei ole toote tootja ega töötleva, annab kontrollsertifikaati väljastav kontrolliasutus või kontrollorgan, kes on loetletud IV lisas, kontrollsertifikaadi välja ja allkirjastab sertifikaadi 18. lahtri deklaratsiooni alles pärast seda, kui ta on kontrollinud kõiki asjakohaseid dokumente, sealhulgas transpordi- ja äridokumente, kui ta on teinud kindlaks, et asjaomase toote tootmist või töötlemist on kontrollinud ja kinnitanud asjaomase toote ja asjaomase riigi puhul tunnustatud kontrollorgan või kontrolliasutus vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõikele 3, ning kui ta on juhul, kui see on vajalik tema riskihindamise põhjal, kaubasaadetist füüsiliselt kontrollinud.

Vastavalt teisele ja kolmandale lõigule kontrollsertifikaati väljastav kontrolliasutus või kontrollorgan teeb komisjoni või liikmesriigi pädeva asutuse taotluse korral viivitamata kättesaadavaks loetelu mahepõllumajanduslikku tootmisahelasse kuuluvatest ettevõtjatest ja kontrolliasutustest või kontrollorganitest, kelle järelevalve all need ettevõtjad tegutsesid.

5. Kontrollsertifikaat koostatakse ühes originaaleksemplaris.

Esimene kaubasaaja või vajaduse korral importija võib teha kontrollsertifikaadist koopia kontrolliasutuse või kontrollorgani teavitamiseks määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 83 ette nähtud korras. Kontrollsertifikaadi koopiale trükitakse või lüüakse templiga sõna „KOOPIA“.

6. Kaubasaadetise vastavustõendamisel kinnitab liikmesriigi asjaomane pädev asutus kontrollsertifikaadi originaaleksemplari 20. lahtris ja tagastab selle sertifikaadi esitanud isikule.

7. Esimene kaubasaaja täidab kaubasaadetise vastuvõtmisel kontrollsertifikaadi 21. lahtri, mis tõendab kaubasaadetise vastuvõtmist määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 34 ette nähtud korras.

Esimene kaubasaaja saadab seejärel sertifikaadi originaaleksemplari sertifikaadi 11. lahtris nimetatud importijale määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõike 1 teises lõigus ette nähtud korras.

- (*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).
- (**) Komisjoni 30. detsembri 2002. aasta otsus 2003/24/EÜ ühtse veterinaariaalase elektroonilise süsteemi väljatöötamise kohta (EÜT L 8, 14.1.2003, lk 44).
- (***) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).
- (****) Komisjoni 7. juuli 2004. aasta otsus 2004/563/EÜ, Euratom, millega muudetakse komisjoni kodukorda (ELT L 251, 27.7.2004, lk 9).“

7) Lisatakse artiklid 13a–13d:

„Artikkel 13a

Vääramatu jõud või erandlikud asjaolud

1. Vääramatu jõu või erandlike asjaolude korral, mis takistavad elektroonilise süsteemi toimimist, ja eelkõige süsteemirikete või püsiva ühenduse puudumise korral võib kontrollsertifikaate ja nende väljavõtteid väljastada ja kinnitada vastavalt artikli 13 lõigetele 3–7 ilma süsteemi TRACES kasutamata, kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2, 3 ja 4 ning V või VI lisas esitatud näidiste ja märkuste alusel. Pädevad asutused, kontrolliasutused ja kontrollorganid ning ettevõtjad teavitavad viivitamata komisjoni ja lisavad süsteemi TRACES kõik vajalikud andmed kümne kalendripäeva jooksul pärast süsteemi töö taastamist.

2. Kui kontrollsertifikaat antakse välja ilma süsteemi TRACES kasutamata, koostatakse see ühes liidu ametlikest keeltest ning täidetakse kas täielikult trükitähtedega või masinakirjas, välja arvatud templid ja allkirjad.

Kontrollsertifikaat peab olema tollivormistuse riigi ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest. Liikmesriigi asjaomane pädev asutus võib vajaduse korral nõuda kontrollsertifikaadi tõlget ametlikku keelde või ühte ametlikest keeltest.

Kinnitamata parandused või mahatõmbamised muudavad sertifikaadi kehtetuks.

3. Kontrollsertifikaati väljastav kontrolliasutus või kontrollorgan annab igale väljastatud sertifikaadile järjekorranumbri ning registreerib väljaantud sertifikaadid kronoloogilises järjekorras ja kasutab hilisemas kirjavahetuses süsteemi TRACES antud järjekorranumbrit.

4. Kui kontrollsertifikaat on väljastatud ja kinnitatud ilma süsteemi TRACES kasutamata, ei kohaldata artikli 15 lõike 1 teist ja kolmandat lõiku ega artikli 15 lõiget 5.

Artikkel 13b

Importija

Importija märgib kontrollsertifikaadi numברי vabasse ringluse lubamise deklaratsioonil, millele on osutatud määruse (EL) nr 952/2013 artikli 158 lõikes 1.

Artikkel 13c

Juurdepääsuõigused

Komisjon vastutab selle eest, et määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 2 punktis n määratletud pädevatele asutustele, nimetatud määruse artikli 33 lõike 2 kohaselt tunnustatud kolmandate riikide pädevatele asutustele ning käesoleva määruse III või IV lisas loetletud kontrolliasutustele ja kontrollorganitele antakse süsteemi TRACES juurdepääsuõigused ja et neid õigusi ajakohastatakse. Enne süsteemi TRACES juurdepääsuõiguste andmist kontrollib komisjon asjaomaste pädevate asutuste, kontrolliasutuste ja kontrollorganite andmeid.

Määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 2 punktis n määratletud pädevad asutused vastutavad ettevõtjatele, kontrolliasutustele ja kontrollorganitele süsteemi TRACES juurdepääsuõiguste andmise ja nende õiguste ajakohastamise eest liidus. Enne süsteemi TRACES juurdepääsuõiguste andmist kontrollivad pädevad asutused asjaomaste ettevõtjate, kontrolliasutuste ja kontrollorganite andmeid. Liikmesriigid määravad ühe asutuse, kes vastutab selles valdkonnas komisjoniga tehtava koostöö ja kontaktide koordineerimise eest.

Pädevad asutused teavitavad komisjoni antud juurdepääsuõigustest. Komisjon aktiveerib need juurdepääsuõigused süsteemis TRACES.

Artikkel 13d

Teabe terviklus ja loetavus

Süsteemis TRACES kaitstakse vastavalt käesolevale määrusele sisestatud teabe terviklust.

Eelkõige tagatakse süsteemiga järgmine:

- a) iga kasutaja ühemõtteline identifitseerimine ning juurdepääsuõiguste tõhusad kontrollimeetmed, et kaitsta ebaseadusliku, kuritahtliku või lubamatu juurdepääsu eest ning teabe, failide ja metaandmete hävitamise, muutmise või ümberpaigutamise eest;
 - b) füüsilised kaitsesüsteemid sissetungide ja keskkonnajuhtumite vastu ning tarkvarakaitsesüsteemid küberrünnakute vastu;
 - c) salvestatud andmete säilitamine keskkonnas, mis on ohutu nii füüsilises kui tarkvara mõttes;
 - d) lubamatute muudatuste ärahoidmine eri vahendite abil ning terviklusega seotud mehhanismid, et kontrollida, kas teavet on aja jooksul muudetud;
 - e) menetluse iga olulise etapi kontrollijälje säilitamine;
 - f) usaldusväärsed formaadi konverteerimise ja migratsioonimenetlused, et tagada teabe loetavus ja kättesaadavus kogu nõutud säilitamisperioodi vältel;
 - g) piisavalt üksikasjalik ja uuendatud funktsionaalne ja tehniline dokumentatsioon süsteemi toimimise ja omaduste kohta; dokumentatsioon peab olema funktsionaalsete ja/või tehniliste näitajate eest vastutavatele organisatsioonüksustele pidevalt kättesaadav.“
- 8) Artiklit 14 muudetakse järgmiselt:
- a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui kolmandast riigist saabunud kaubasaadetisele määratakse määruses (EL) nr 952/2013 sätestatud tolliladustamine või seestöötlemine ja sellega tuleb teha üks või mitu teises lõigus osutatud ettevalmistustoimingut, teostab liikmesriigi asjaomane pädev asutus kaubasaadetise suhtes käesoleva määruse artikli 13 lõike 1 punktis b osutatud vastavustõendamise enne esimese ettevalmistustoimingu tegemist. Tollideklaratsiooni viitenumber, mille alusel kaup on deklareeritud tolliladustamise või seestöötlemise protseduuri jaoks, märgitakse kontrollsertifikaadi 19. lahtrisse.

Ettevalmistamine on piiratud järgmiste toimingutega:

- a) pakendamine või ümberpakendamine või
- b) märgistamine seoses mahepõllumajandusmeetodi esitlemisega.

Pärast kõnealust ettevalmistamist kohaldatakse kaubasaadetise suhtes enne vabasse ringlusse lubamist meetmeid, millele on osutatud käesoleva määruse artikli 13 lõikes 1.

Pärast nimetatud menetlust tagastatakse kontrollsertifikaadi originaaleksemplar vajaduse korral kaubasaadetise sertifikaadi 11. lahtris nimetatud importijale määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõike 1 teises lõigus ettenähtud korras.“;

b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) teine lõik asendatakse järgmisega:

„Iga jaotamise tulemusena saadud partii kohta esitab kontrollsertifikaadi 11. lahtris nimetatud importija liikmesriigi asjaomasele pädevale asutusele süsteemi TRACES kaudu VI lisas esitatud näidise ja märkuste kohase kontrollsertifikaadi väljavõtte. Liikmesriigi asjaomane pädev asutus kinnitab kontrollsertifikaadi väljavõtte 13. lahtris pärast partii kontrollimist, et lubada see vabasse ringlusse. Partiid kontrollib ja kontrollsertifikaadi väljavõtte kinnitab liikmesriigi asjaomane pädev asutus selles liikmesriigis, kus partii lubatakse liidus vabasse ringlusse.“;

ii) neljas lõik jäetakse välja.

9) Artiklit 15 muudetakse järgmiselt:

a) lõikele 1 lisatakse teine ja kolmas lõik:

„Kui kaubasaadetise vastavustõendamise liikmesriigi asjaomase pädeva asutuse poolt viib sellise rikkumise või eiramise avastamiseni, mille tõttu sertifikaati ei kinnitata ja tooteid ei lubata vabasse ringlusse, teatab pädev asutus kõnealusest rikkumisest või eiramisest viivitamata komisjonile ja teistele liikmesriikidele süsteemi TRACES kaudu.

Liikmesriigid tagavad tõhusa ja tulemusliku koordineerimise ametlikku kontrolli tegevate pädevate asutuste vahel, et vahetada viivitamata teavet määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 1 lõikes 2 osutatud selliste toodete saadetiste avastamise kohta, millel on mahepõllumajanduslikule tootmisviisile viitav märgistus, kuid mida ei ole deklareeritud importimiseks vastavalt määrusele (EÜ) nr 834/2007. Liikmesriigi asjaomane pädev asutus teavitab nendest puudustest viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike süsteemi TRACES kaudu.“;

b) lisatakse lõige 5:

„5. Importija ning esimene kaubasaaja või nende kontrolliasutus või kontrollorgan saadab teabe imporditud toodetega seotud eeskirjade rikkumiste või eiramiste kohta liikmesriikide asjaomastele pädevatele asutustele süsteemi TRACES kaudu, kasutades määruse (EÜ) nr 889/2008 artikli 94 lõikes 1 osutatud arvutisüsteemi.“

10) Artikli 17 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Lõikes 1 osutatud arvutisüsteem peab olema suuteline vajaduse korral koguma käesolevas määruses nimetatud taotlusi, dokumente ja teavet.“

11) Artikli 18 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Esimesse tunnustatud riikide loetellu kuuluvad Argentina, Austraalia, Costa Rica, India, Iisrael, (*) Uus-Meremaa ja Šveits. See ei sisalda käesoleva määruse artikli 7 lõike 2 punktis f osutatud koodnumbreid. Koodnumbrid lisatakse enne 1. juulit 2010 seoses loetelu uuendamisega vastavalt artikli 17 lõikele 2.

(*) Siin tähenduses Iisraeli Riik, v.a Golani kõrgendikud, Gaza sektor, Ida-Jeruusalemm ja Jordani Läänekalda ülejäänud osa, mis kuuluvad Iisraeli valitsusalasse alates 1967. aasta juunist.“

12) Artikkel 19 jäetakse välja.

13) Lisatakse artikkel 19a:

„Artikkel 19a

Üleminekueeskirjad selliste kontrollsertifikaatide kasutamise kohta, mis ei ole välja antud süsteemis TRACES

Kuni 19. oktoobrini 2017 võib artikli 13 lõike 1 punktis a osutatud kontrollsertifikaate ja nende artikli 14 lõikes 2 osutatud väljavõtteid vastavalt artikli 13 lõigetele 3–7 välja anda ja kinnitada ilma süsteemi TRACES kasutamata kooskõlas artikli 13a lõigetega 1, 2 ja 3 ning V või VI lisas esitatud näidiste ja märkuste alusel.“

- 14) III lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse I lisale.
- 15) IV lisa tootekategooriate loetelus asendatakse alapunkt „C: vesiviljelustooted ja merevetikad“ alapunktiga „C: töötlemata vesiviljelustooted ja vetikad“.
- 16) V lisa asendatakse käesoleva määruse II lisas esitatud tekstiga.
- 17) VI lisa asendatakse käesoleva määruse III lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Määruse (EÜ) nr 889/2008 muutmine

Määrust (EÜ) nr 889/2008 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklile 2 lisatakse punktid t ja u:

t) „säilitamine“ – tootega seotud mis tahes toiming, v.a kasvatamine ja koristamine, mis ei kvalifitseeru punkti u kohaseks töötlemiseks, sealhulgas kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 (*) artikli 2 lõike 1 punktis n osutatud toimingud, v.a toote pakendamine või märgistamine;

u) „töötlemine“ – määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 2 lõike 1 punktis m osutatud mis tahes toiming, sealhulgas määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 19 lõike 2 punktis b osutatud ainete kasutamine. Pakendamist või märgistamist ei loeta töötlemiseks.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.4.2004, lk 1).“

- 2) II jaotise pealkiri asendatakse järgmisega:

„II JAOTIS

MAHEPÕLLUMAJANDUSTOODETE TOOTMISE, SÄILITAMISE, TÖÖTLEMISE, PAKENDAMISE, TRANSPORTIMISE JA LADUSTAMISE EESKIRJAD“.

- 3) II jaotise 3. peatüki pealkiri asendatakse järgmisega:

„3. PEATÜKK

Säilitatud ja töödeldud tooted“.

- 4) Artikkel 26 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 26

Toodete säilitamise ning töödeldud sööda ja toidu tootmise eeskirjad

1. Tooteid säilitavad või töödeldud sööta või toitu tootvad ettevõtjad kehtestavad kriitiliste töötlemisetappide süstemaatilisel kindlaksmääramisel põhinevad asjakohased menetlused ning ajakohastavad neid.

Nende menetluste kohaldamine peab alati tagama säilitatud või töödeldud toodete vastavuse mahepõllumajandusliku tootmise eeskirjadele.

2. Ettevõtjad peavad järgima lõikes 1 osutatud menetlusi ja neid rakendama. Eelkõige peavad ettevõtjad:

- a) rakendama ettevaatusabinõusid, et vältida lubamatute ainete ja toodetega saastumise ohtu;

- b) rakendada sobivaid puhastusmeetmeid, jälgima nende tõhusust ja need meetmed registreerima;
- c) tagama, et turule ei viidaks mittemahepõllumajanduslikke tooteid mahepõllumajanduslikule tootmismeetodile viitava märgistusega.
3. Kui asjaomases tootmisüksuses valmistatakse või hoitakse ka mittemahepõllumajanduslikke tooteid, peab ettevõtja:
- a) tegema toiminguid katkematult kogu partii valmistamise ajal eraldi kohas või eraldi ajal mittemahepõllumajanduslike toodetega tehtavatest samalaadsetest toimingutest;
- b) ladustama mahepõllumajanduslikke tooteid enne ja pärast toiminguid eraldi kohas või eraldi ajal mittemahepõllumajanduslike toodetest;
- c) teavitama kontrolliasutust või kontrollorganit punktides a ja b nimetatud toimingute tegemisest ning hoidma kättesaadavana kõigi toimingute ja töödeldud toodete koguste ajakohastatud registrit;
- d) võtma kasutusele meetmed, mis on vajalikud partiide identifitseerimiseks ning mahepõllumajanduslike toodete mittemahepõllumajanduslike toodetega segi- või vahetussemineku vältimiseks;
- e) tegema toiminguid mahepõllumajanduslike toodetega ainult pärast tootmisseadmete asjakohast puhastamist.
4. Lisaained, töötlemise abiained ning muud sööda või toidu töötlemiseks kasutatavad ained ja koostisosad ning rakendatavad töötlemisviisid, nagu suitsutamine, peavad vastama hea tootmistava põhimõtetele.“

5) Artiklile 84 lisatakse kolmas lõik:

„Importija edastab esimeses ja teises lõikes nimetatud teabe, kasutades elektroonilist kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteemi (TRACES), mis loodi komisjoni otsusega 2003/24/EÜ (*).

(*) Komisjoni 30. detsembri 2002. aasta otsus 2003/24/EÜ ühtse veterinaariaalase elektroonilise süsteemi väljatöötamise kohta (EÜT L 8, 14.1.2003, lk 44).“

6) Artikli 94 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punktid a ja b asendatakse järgmisega:

„a) 30. juuniks 2017: määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 35 punktis a osutatud teave, sealhulgas e-posti aadress ja internetiaadress, ning edaspidi kõik selles teabes tehtavad muudatused;

b) 30. juuniks 2017: määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 35 punktis b osutatud teave, sealhulgas aadress, e-posti aadress ja internetiaadress, ning edaspidi kõik selles teabes tehtavad muudatused;“;

b) lisatakse punkt e:

„e) 30. juuniks 2017: määruse (EÜ) nr 1235/2008 artikli 2 punktis 6 määratletud liikmesriigi asjaomaste pädevate asutuste nimi, aadress, e-posti aadress ja internetiaadress ning edaspidi kõik nendes tehtavad muudatused.“

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub seitsmendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 19. aprillist 2017. Artikli 1 punkti 2 kohaldatakse aga alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast ja artikli 1 punkti 15 alates 7. maist 2017.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 14. oktoober 2016

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

I LISA

Määruse (EÜ) nr 1235/2008 III lisa muudetakse järgmiselt.

- 1) Pealkirja „**KOLMANDATE RIIKIDE LOETELU JA ASJAKOHASED ERISUSED, MILLELE ON OSUTATUD ARTIKLIS 7**“ järele lisatakse järgmine märkus:

„Märkus: määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 17 lõike 1 punkti f kohaselt ei turustata üleminekuaja jooksul toodetud loomi ja loomseid tooteid liidus toodete märgistamisel ja reklaamimisel kasutatava tähistusega, millele on osutatud nimetatud määruse artiklites 23 ja 24. Seepärast jäetakse sellised tooted kõrvale ka B ja D tootekategooriatega seotud tunnustamistest kõikide käesolevas lisas loetletud kolmandate riikide puhul.“

- 2) Argentinat, Austraaliat, Costa Ricat, Indiat, Iisraeli, Jaapanit, Šveitsi, Tuneesiat ja Uus-Meremaad käsitlevatest kannetest jäetakse välja joonealune märkus „(1) Ei sisalda merevetikaid“.

- 3) Argentinat käsitlevat kannet muudetakse järgmiselt:

a) punktist 1 jäetakse välja B ja D tootekategooriatega seotud piirangud;

b) punkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. **Päritolu:** A, B ja F kategooria tooted, mis on kasvatatud Argentinas, ning D kategooria tooted, mis on töödeldud Argentinas ja sisaldavad Argentinas mahepõllunduslikult kasvatatud koostisosi.“

- 4) Austraaliat käsitlevas kandes asendatakse punkt 2 järgmisega:

„2. **Päritolu:** A ja F kategooria tooted, mis on kasvatatud Austraalias, ning D kategooria tooted, mis on töödeldud Austraalias ja sisaldavad Austraalias mahepõllunduslikult kasvatatud koostisosi.“

- 5) Costa Ricat käsitlevat kannet muudetakse järgmiselt:

a) piirang „üksnes töödeldud taimekasvatussaadused“ asendatakse piiranguga „üksnes töödeldud taimsed saadused“;

b) punkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. **Päritolu:** A ja F kategooria tooted, mis on kasvatatud Costa Ricas, ning D kategooria tooted, mis on töödeldud Costa Ricas ja sisaldavad Costa Ricas mahepõllunduslikult kasvatatud koostisosi.“

- 6) Iisraeli käsitlevas kandes asendatakse punkt 2 järgmisega:

„2. **Päritolu:** A ja F kategooria tooted, mis on kasvatatud Iisraelis, ning D kategooria tooted, mis on töödeldud Iisraelis ja sisaldavad Iisraelis mahepõllunduslikult kasvatatud koostisosi või koostisosi, mis on Iisraeli imporditud

— kas EList

— või kolmandast riigist korra alusel, mis on tunnustatud võrdväärseks vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõikele 2.“

- 7) Jaapanit käsitlevas kandes asendatakse punkt 2 järgmisega:

„2. **Päritolu:** A ja F kategooria tooted, mis on kasvatatud Jaapanis, ning D kategooria tooted, mis on töödeldud Jaapanis ja sisaldavad Jaapanis mahepõllunduslikult kasvatatud koostisosi või koostisosi, mis on Jaapanisse imporditud

— kas EList

— või kolmandast riigist, mille puhul Jaapan on tunnistanud, et tooted on selles kolmandas riigis toodetud ja kontrollitud vastavalt Jaapani õigusaktides kehtestatud samaväärsetele eeskirjadele.“

8) Šveitsi käsitlevat kannet muudetakse järgmiselt:

a) punktist 1 jäetakse välja B tootekategooriaga seotud piirang;

b) punkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. **Päritolu:** A ja F kategooria tooted, mis on kasvatatud Šveitsis, ning D ja E kategooria tooted, mis on töödeldud Šveitsis ja sisaldavad Šveitsis mahepõllumajanduslikult toodetud koostisosi või koostisosi, mis on Šveitsi imporditud

— kas EList

— või kolmandast riigist, mille puhul Šveits on tunnistanud, et tooted on selles kolmandas riigis toodetud ja kontrollitud vastavalt Šveitsi õigusaktides kehtestatud samaväärsetele eeskirjadele.“

9) Tuneesiat käsitlevas kandes asendatakse punkt 2 järgmisega:

„2. **Päritolu:** A ja F kategooria tooted, mis on kasvatatud Tuneesias, ja D kategooria tooted, mis on töödeldud Tuneesias ja sisaldavad Tuneesias mahepõllumajanduslikult kasvatatud koostisosi.“

10) Ameerika Ühendriike käsitleva kande punktist 1 jäetakse välja A ja D tootekategooriatega seotud piirangud.

11) Uus-Meremaal käsitlevat kannet muudetakse järgmiselt:

a) punktist 1 jäetakse välja B ja D tootekategooriatega seotud piirangud;

b) punkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. **Päritolu:** A, B ja F kategooria tooted, mis on kasvatatud Uus-Meremaal, ning D kategooria tooted, mis on töödeldud Uus-Meremaal ja sisaldavad Uus-Meremaal mahepõllumajanduslikult kasvatatud koostisosi või koostisosi, mis on Uus-Meremaale imporditud

— kas EList,

— kolmandast riigist korra alusel, mis on tunnistatud võrdväärseks vastavalt määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõikele 2,

— või kolmandast riigist, kelle tootmist ja kontrolli reguleerivad eeskirjad on kooskõlas MAFi kehtestatud sätetega selle riigi pädeva asutuse poolt esitatud kinnituste ja teabe alusel tunnistatud samaväärseks MAFi mahepõllumajandusliku päritolu ametliku kinnitamise programmiga, tingimusel et imporditakse ainult neid Uus-Meremaal valmistatud mahepõllumajandusliku päritoluga koostisosi, mida kavatakse D kategooria toodetesse lisada kuni 5 %.“

12) Korea Vabariiki käsitlevas kandes asendatakse punkt 2 järgmisega:

„2. **Päritolu:** D-kategooria tooted, mis on töödeldud Korea Vabariigis ja sisaldavad Korea Vabariigis mahepõllumajanduslikult kasvatatud koostisosi või koostisosi, mis on Korea Vabariiki imporditud

— kas EList

— või kolmandast riigist, mille puhul Korea Vabariik on tunnistanud, et tooted on selles kolmandas riigis toodetud ja kontrollitud vastavalt Korea Vabariigi õigusaktides kehtestatud samaväärsetele eeskirjadele.“

—

II LISA

„V LISA

**EUROOPA LIITU IMPORDITAVATE
MAHEPÖLLUNDUSTOODETE KONTROLLSERTIFIKAAT**

1. Väljaandev kontrollorgan või kontrolliasutus (nimi, aadress ja kood)	2. Nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007: — artikli 33 lõige 2 ☐ või — artikli 33 lõige 3 ☐
3. Kontrollsertifikaadi järjekorranumber	4. Eksportija (nimi ja aadress)
5. Toote valmistaja või töötaja (nimi ja aadress)	6. Kontrollorgan või kontrolliasutus (nimi, aadress ja kood)
7. Päritoluriik	8. Eksportiriik
9. Tollivormistuse riik / Sissetoomise koht	10. Sihtriik
11. Importija (nimi, aadress ja EORI-number)	12. Kaubasaadetise esimene vastuvõtja liidus (nimi ja aadress)
13. Kauba kirjeldus	
CN-kood	Kaubanimi
Pakkeüksuste arv	Partii number
Netomass	
14. Konteineri number	15. Plommi number
	16. Kogubrutomass
17. Transpordivahendid enne liitu sissetoomist	
Transpordiliik	
Identifitseerimisandmed	
Rahvusvaheline veodokument	

18. 1. lahtis nimetatud ja sertifikaadi väljastanud kontrolliasutuse või kontrollorgani deklaratsioon.

Kinnitan, et käesolev sertifikaat on välja antud määruse (EÜ) nr 1235/2008 artikli 13 lõike 4 kohaselt tehtud kontrollimiste alusel ning eespool nimetatud tooted on saadud määruse (EÜ) nr 834/2007 eeskirjadega samaväärseteks peetavate mahepõllundusmeetodi tootmis- ja kontrollieeskirjade kohaselt.

Kuupäev

Volitatud isiku nimi ja allkiri

Väljaandva asutuse või organi tempel

19. Tolliladustamine

Seestöötlemine

Ettevõtja nimi ja aadress:

Kontrollorgan või kontrolliasutus (nimi, aadress ja kood):

Tollideklaratsiooni viitenumber tolliladustamise või seestöötlemise korral:

20. Kaubasaadetise vastavustõendamine ja liikmesriigi asjaomase pädeva asutuse kinnitus.

Asutus ja liikmesriik:

Kuupäev:

Volitatud isiku nimi ja allkiri

Tempel

21. Kaubasaadetise esimese vastuvõtja deklaratsioon.

Kinnitan, et kaup on vastu võetud määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 34 ettenähtud korras.

Äriühingu nimi:

Kuupäev:

Volitatud isiku nimi ja allkiri

Märkused

1. lahter: määruse (EÜ) nr 1235/2008 artikli 13 lõikes 3 osutatud kolmanda riigi kontrollorgani või kontrolliasutuse nimi, aadress ja kood. See organ täidab ka lahtrid 4–18.
2. lahter: sellesse lahtrisse märgitakse määruse (EÜ) nr 834/2007 sätteid, millega reguleeritakse käesoleva sertifikaadi väljastamist ja kasutamist; märkida asjakohased sätted.
3. lahter: sertifikaadile määruse (EÜ) nr 1235/2008 artikli 13 lõikes 2 osutatud elektroonilise kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteemi (TRACES) poolt automaatselt antud järjekorranumber, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artikli 13a lõiget 3.
4. lahter: 8. lahtris nimetatud riigist tooteid eksportiva ettevõtja nimi ja aadress. Eksportija on ettevõtja, kes teeb 13. lahtris nimetatud toodetega viimase ettevalmistamistoimingu määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 2 punkt i tähenduses ja sulgeb tooted asjakohasesse pakenditesse või konteineritesse vastavalt määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklile 34.
5. lahter: ettevõtja(d), kes valmistas(id) või töötles(id) tooteid 7. lahtris nimetatud kolmandas riigis.
6. lahter: kontrollorgan(id) või kontrolliasutus(ed), kes jälgib/jälgivad toodete tootmise või töötlemise vastavust mahepõllumajandusliku tootmise eeskirjadele 7. lahtris nimetatud riigis.
7. lahter: päritoluriik on riik või riigid, kus toode on toodetud/kasvatatud või töödeldud.
8. lahter: ekspordiriik on riik, kus tootega on tehtud viimane toiming ettevalmistamise eesmärgil määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 2 punkti i tähenduses ja kus see on suletud asjakohasesse pakendisse või konteinerisse.
9. lahter: tollivormistuse riik on riik, kus kaubasaadetis on lubatud Euroopa Liidus vabasse ringlusse. Sissetoomise koht on vabasse ringlusse lubamise koht, millel on ÜRO asukohakood (UN/LOCODE, viis tähemärki).
10. lahter: sihtriik on kaubasaadetise esimese vastuvõtja riik Euroopa Liidus.
11. lahter: importija nimi, aadress ning ettevõtjate registreerimis- ja identifitseerimisnumber (EORI-number), nagu on sätestatud määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 9. Importija on füüsiline või juriidiline isik Euroopa Liidu territooriumil, kes ise või esindaja kaudu esitab saadetise vabasse ringlusse Euroopa Liidus.
12. lahter: kaubasaadetise Euroopa Liidus esimese vastuvõtja nimi ja aadress. Kaubasaadetise esimene vastuvõtja on füüsiline või juriidiline isik, kellele kaubasaadetis tarnitakse ning kes hoolitseb saadetise edasise ettevalmistamise ja/või turustamise eest. Kaubasaadetise esimene vastuvõtja täidab ka 24. lahtri.
13. lahter: toote kirjeldus, mis hõlmab asjaomaste kaupade kombineeritud nomenklatuuri koodi (võimaluse korral kaheksakohalisena), kaubanime, pakkeüksuste arvu (kastide, karpide, kottide, ämbrite jms arv), partii numbrit ja netomassi.
14. lahter: täitmise vabatahtlik
15. lahter: täitmise vabatahtlik
16. lahter: kogubrutomass asjakohastes mõõtühikutes (netomass kg, liiter jne).
17. lahter: sissetoomise kohta saabuv transpordivahend.
Transpordiliik: lennuk, laev, raudtee- või maanteesõiduk, muu.
Transpordivahendi identifitseerimisandmed: lennukite puhul lennu number, laevade puhul laeva nimi/nimed, raudteesõidukite puhul rongi tunnusandmed ja vaguni number ning maanteesõidukite puhul registreerimismärk ja vajaduse korral haagise registreerimismärk.
Parvlaevaveo puhul märkida „laev ja maanteesõiduk“ ning maanteesõiduki identifitseerimisandmed ja parvlaeva reisi number.
18. lahter: sertifikaadi väljastanud kontrolliasutuse või kontrollorgani deklaratsioon. Allkirja ja templi värv peab erinema teksti värvist.
19. lahter: täidab liikmesriigi asjaomane pädev asutus või importija.
20. lahter: täidab vajaduse korral liikmesriigi asjaomane pädev asutus enne ettevalmistamis- või jaotamistoimingut määruse (EÜ) nr 1235/2008 artiklis 14 nimetatud asjaoludel ja kaubasaadetise vastavustõendamisel kooskõlas artikli 13 lõikega 1.
21. lahter: täidab kaubasaadetise esimene vastuvõtja toodete vastuvõtmisel, kui määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 34 ettenähtud kontrollimised on tehtud.“

III LISA

„VI LISA

VÄLJAVÕTE nr ... EUROOPA LIITU IMPORDITAVATE MAHEPÖLLUNDUSTOODETE KONTROLLSERTIFIKAADIST

1. Väljavõtte aluseks oleva kontrollsertifikaadi väljastanud kontrollorgan või kontrolliasutus (nimi, aadress ja kood)	2. Nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007: — artikli 33 lõige 2 ☐ või — artikli 33 lõige 3 ☐
3. Väljavõtte aluseks oleva kontrollsertifikaadi järjekorranumber	4. Algsaadetise partiideks jaotanud ettevõtja (nimi ja aadress)
5. Kontrollorgan või kontrolliasutus (nimi, aadress ja kood)	6. Importija (nimi, aadress ja EORI-number)
7. Päritoluriik	8. Ekspordiriik
9. Tollivormistuse riik / Sissetoomise koht	10. Sihtriik
11. Jaotamisel saadud partii vastuvõtja (nimi ja aadress)	
12. Kauba kirjeldus	
CN-koodid	Pakkeüksuste arv
	Partii netomass ja algse saadetise netomass
13. Sertifikaadi väljavõtte kinnitanud liikmesriigi asjaomase pädeva asutuse deklaratsioon. Käesolev väljavõtte kehtib eespool kirjeldatud partii suhtes, mis on saadud kaubasaadetise jaotamisel partiideks; kaubasaadetise suhtes kehtib 3. lahtris nimetatud järjekorranumbriaga kontrollsertifikaadi originaaleksemplar. Asutus ja liikmesriik: Kuupäev: Volitatud isiku nimi ja allkiri	
	Tempel

14. Partii vastuvõtja deklaratsioon.

Kinnitan, et partii on vastu võetud määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 33 ettenähtud korras.

Äriühingu nimi

Kuupäev:

Volitatud isiku nimi ja allkiri

Märkused

Väljavõtte nr: väljavõtte number vastab algsaadetise partiideks jaotamise tulemusena saadud partii numbrile.

1. lahter: väljavõtte aluseks oleva kontrollsertifikaadi väljastanud kolmanda riigi kontrollorgani või kontrolliasutuse nimi, aadress ja kood.
 2. lahter: sellesse lahtrisse märgitakse määruse (EÜ) nr 834/2007 sätteid, millega reguleeritakse käesoleva väljavõtte väljastamist ja kasutamist; märkida asjaomane säte, mille alusel kõnealune kaubasaadetis imporditi, vt väljavõtte aluseks oleva kontrollsertifikaadi 2. lahtrit.
 3. lahter: väljavõtte aluseks olevale sertifikaadile määruse (EÜ) nr 1235/2008 artikli 13 lõikes 2 osutatud elektroonilise kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteemi (TRACES) poolt automaatselt antud järjekorranumber, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artikli 13a lõiget 3.
 4. lahter: ettevõtja, kes algsaadetise füüsiliselt partiideks jaotab, või selle toimingut eest vastutav ettevõtja.
 5. lahter: saadetise partiideks jaotanud ettevõtja kontrollimise eest vastutav kontrollorgan või kontrolliasutus.
- Lahtrid 6, 7 ja 8: vt asjakohane teave väljavõtte aluseks oleva kontrollsertifikaadi kohta.
9. lahter: tollivormistuse riik on riik, kus kaubasaadetis on lubatud Euroopa Liidus vabasse ringlusse. Sissetoomise koht on vabasse ringlusse lubamise koht, millel on ÜRO asukohakood (UN/LOCODE, viis tähemärki).
 10. lahter: sihtriik on kaubasaadetise esimese vastuvõtja riik Euroopa Liidus.
 11. lahter: algsaadetise jaotamisel saadud partii vastuvõtja Euroopa Liidus.
 12. lahter: toote kirjeldus, mis hõlmab asjaomaste kaupade kombineeritud nomenklatuuri koodi (võimaluse korral kaheksakohalisena), pakkeüksuste arvu (kastide, karpide, kottide, ämbrite jms arv) ning asjakohastes mõõtühikutes (netomass kg, liiter jne) väljendatud netomassi ja väljavõtte aluseks oleva kontrollsertifikaadi 13. lahtris märgitud netomassi.
 13. lahter: täidab liikmesriigi asjaomane pädev asutus iga partii kohta, mis on saadud määruse (EÜ) nr 1235/2008 artikli 14 lõikes 2 nimetatud jaotamistoimingut tulemusena.
 14. lahter: täidetakse partii vastuvõtmisel, kui vastuvõtja on lõpetanud määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 33 ettenähtud kontrollimised.“

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2016/1843,**18. oktoober 2016,****üleminekumeetmete kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 kohaldamiseks seoses ametlikke *Trichinella* analüüse tegevate ametlike laborite akrediteerimisega****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 63 lõike 1 teist lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrusega (EÜ) nr 882/2004 on ette nähtud ametlike kontrollide eeskirjadesse ja menetlustesse tehtavad olulised muudatused. Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2006. Kõnealuste eeskirjade ja menetluste kohaldamine kohe alates sellest kuupäevast oleks teatud juhtudel praktilist laadi probleeme.
- (2) Määruses (EÜ) nr 882/2004 on nõutud, et ametlike kontrollide käigus võetud proove analüüsivad laborid oleksid akrediteeritud kooskõlas teatavate nimetatud määruses osutatud Euroopa standarditega. Komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 702/2013 ⁽²⁾ on sätestatud teatavad üleminekumeetmed, sealhulgas kõnealusest nõudest laboritele tehtav erand, et sujuvalt üle minna uute eeskirjade ja menetluste täiemahulisele rakendamisele. Rakendusmäärust (EL) nr 702/2013 kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2016.
- (3) Komisjon esitas 28. juulil 2009. aastal Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande „Komisjoni aruanne nõukogule ja Euroopa Parlamendile Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta hügieenimääruste (EÜ) nr 852/2004, (EÜ) nr 853/2004 ja (EÜ) nr 854/2004 rakendamisel omandatud kogemuste kohta“, ⁽³⁾ mille eesmärk on esitada faktidena kõigi huvitatud osaliste poolt hügieenipaketi määruste rakendamisel 2006., 2007. ja 2008. aastal saadud kogemused, sealhulgas ettetulnud raskused (edaspidi „aruanne“).
- (4) Aruanne sisaldab üleminekumeetmetega, sealhulgas määrusega (EÜ) nr 882/2004 ette nähtud üleminekumeetmetega seotud kogemusi. Aruandes märgitakse, et esineb ikka veel raskusi seoses tapamajades asuvate laborite akrediteerimisega.
- (5) 6. mail 2013 võttis komisjon vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise, taimse paljundusmaterjali ja taimekaitsevahendite eeskirjade kohaldamine ⁽⁴⁾. Kõnealuse ettepanekuga nähakse ette määruse (EÜ) nr 882/2004 kehtetuks tunnistamine ja võimalik erand selliste ametlike laborite akrediteerimisest, mille ainus tegevus on *Trichinella* olemasolu kindlaks-tegemine lihas.
- (6) Seega tuleks käesoleva määrusega ette näha täiendavad üleminekumeetmed kuni kõnealuse uue määruse vastuvõtmiseni Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt.
- (7) Seepärast tuleks sätestada uus üleminekuperiood, mille jooksul tuleks jätkata rakendusmäärusega (EL) nr 702/2013 praegu ette nähtud üleminekumeetmete kohaldamist.

⁽¹⁾ ELT L 165, 30.4.2004, lk 1.

⁽²⁾ Komisjoni 22. juuli 2013. aasta rakendusmäärus (EL) nr 702/2013 üleminekumeetmete kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 kohaldamiseks seoses ametlikke *Trichinella* analüüse tegevate ametlike laborite akrediteerimisega ja määruse (EÜ) nr 1162/2009 muutmise kohta (ELT L 199, 24.7.2013, lk 3).

⁽³⁾ KOM(2009) 403 (lõplik).

⁽⁴⁾ KOM(2013) 265 (lõplik).

- (8) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesoleva määrusega nähakse ette määruse (EÜ) nr 882/2004 kohaldamise üleminekumeetmed, mille kohaselt sätestatakse üleminekuperioodiks ajavahemik 1. jaanuarist 2017 kuni 31. detsembrini 2020.

Artikkel 2

Erandina määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 12 lõikest 2 võib pädev asutus määrata labori, mis teeb ametlike *Trichinella* analüüse ning mille asukoht on tapamajas või ulukiliha töötlemise ettevõttes, tingimusel, et kõnealune punktis a osutatud Euroopa standardi kohaselt akrediteerimata labor esitab pädevale asutusele rahuldavad tagatised selle kohta, et on olemas ametlike kontrollide jaoks proovidega tehtavate analüüside kvaliteedikontrolli kavad.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse 1. jaanuarist 2017 kuni 31. detsembrini 2020.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 18. oktoober 2016

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2016/1844,**18. oktoober 2016,****millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 ⁽¹⁾,võttes arvesse komisjoni 7. juuni 2011. aasta rakendusmäärust (EL) nr 543/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses puu- ja köögiviljasektori ning töödeldud puu- ja köögivilja sektoriga, ⁽²⁾ eriti selle artikli 136 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Rakendusmääruses (EL) nr 543/2011 on sätestatud vastavalt mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voozu tulemustele kriteeriumid, mille alusel kehtestab komisjon kolmandatest riikidest importimisel kõnealuse määruse XVI lisa A osas sätestatud toodete ja ajavahemike kohta kindlad impordiväärtused.
- (2) Iga turustuspäeva kindel impordiväärtus on arvutatud rakendusmääruse (EL) nr 543/2011 artikli 136 lõike 1 kohaselt, võttes arvesse päevaandmete erinevust. Seetõttu peaks käesolev määrus jõustuma selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeval,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesoleva määruse lisas määratakse kindlaks rakendusmääruse (EL) nr 543/2011 artikliga 136 ette nähtud kindlad impordiväärtused.

*Artikkel 2*Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 18. oktoober 2016

Komisjoni nimel
presidendi eest
põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektor
Jerzy PLEWA

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.⁽²⁾ ELT L 157, 15.6.2011, lk 1.

LISA

Kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril

(eurot 100 kg kohta)

CN-kood	Kolmanda riigi kood ⁽¹⁾	Kindel impordiväärtus
0702 00 00	MA	133,9
	ZZ	133,9
0707 00 05	TR	145,2
	ZZ	145,2
0709 93 10	TR	154,9
	ZZ	154,9
0805 50 10	AR	91,3
	CL	95,5
	TR	85,9
	UY	51,6
	ZA	73,6
	ZZ	79,6
	0806 10 10	BR
0808 10 80	EG	169,2
	TR	151,7
	ZZ	199,8
	AR	191,8
	AU	196,9
	BR	124,9
	CL	154,2
0808 30 90	NZ	137,0
	ZA	117,5
	ZZ	153,7
	CN	75,0
	TR	134,9
	ZZ	105,0

⁽¹⁾ Riikide nomenklatuur on sätestatud komisjoni 27. novembri 2012. aasta määruses (EL) nr 1106/2012, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 471/2009 (mis käsitleb ühenduse statistikat väliskaubanduse kohta kolmandate riikidega) seoses riikide ja territooriumide nomenklatuuri ajakohastamisega (ELT L 328, 28.11.2012, lk 7). Kood „ZZ“ tähistab „muud päritolu“.

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2016/1845,**18. oktoober 2016,****millega määratakse kindlaks jaotuskoefitsient, mida kohaldatakse määruse (EL) 2016/1612 kohaselt piimatootmise vähendamiseks antava toetuse taotluste suhtes**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 ⁽¹⁾,võttes arvesse komisjoni 8. septembri 2016. aasta delegeeritud määrust (EL) 2016/1612, millega antakse toetust piimatootmise vähendamiseks, ⁽²⁾ eriti selle artikli 4 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Delegeeritud määruses (EL) 2016/1612 on sätestatud toetuse andmine piimatootjatele, kes võtavad endale kohustuse vähendada kolme kuu jooksul lehmapiimatarneid. Toetust makstakse toetusetaotluse alusel. Kui vastuvõetavate ja usaldusväärsete teatatud taotlustega hõlmatud kogus kokku ületab määruse (EL) 2016/1612 artikli 1 lõikes 1 osutatud maksimaalse kogumahu, peavad liikmesriigid iga toetusetaotlustega hõlmatud koguse suhtes kohaldama jaotuskoefitsienti.
- (2) Novembriks 2016, detsembriks 2016 ja jaanuariks 2017 esitatud toetusetaotlustega hõlmatud kogus ületab eespool nimetatud maksimaalse kogumahu. Seepärast tuleb kindlaks määrata jaotuskoefitsient.
- (3) Delegeeritud määruse (EL) 2016/1612 kiireks rakendamiseks peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Jaotuskoefitsient, mida kohaldatakse novembris 2016, detsembris 2016 ja jaanuaris 2017 esitatud selliste toetusetaotlustega hõlmatud koguste suhtes, mis on seotud lehmapiima tootmise vähendamisega vastavalt delegeeritud määrusele (EL) 2016/1612, on 0,12462762.

*Artikkel 2*Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 18. oktoober 2016

Komisjoni nimel
presidendi eest
põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektor
Jerzy PLEWA

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.⁽²⁾ ELT L 242, 9.9.2016, lk 4.

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS (EL) 2016/1846,

4. juuli 2016,

meetme SA.41187 (2015/C) (ex 2015/NN) kohta, mida Ungari on rakendanud tubakatööstuse ettevõtjate ravikindlustusmaksu suhtes

(teatavaks tehtud numbri C(2016) 4049 all)

(Ainult ungarikeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama oma märkusi eespool nimetatud sätete ⁽¹⁾ kohaselt ja võttes arvesse nende märkusi

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) 2015. aasta märtsis sai komisjon teada uuest ravikindlustusmaksust, mille Ungari on kehtestanud tubakatööstuse ettevõtjatele. Komisjon saatis 13. aprillil 2015. aastal Ungarile kirja, milles küsis selle meetme kohta teavet, ja teatas Ungari ametiasutustele, et kaalub nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999 ⁽²⁾ artikli 11 lõike 1 alusel abi peatamise korralduse tegemist.
- (2) Ungari vastas teabepäringule 12. mai 2015. aasta kirjas. Ungari ei esitanud samas mingeid märkusi võimaluse kohta, et komisjon teeb abi peatamise korralduse.
- (3) Komisjon teatas Ungarile 15. juulil 2015. aastal, et on otsustanud algatada Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikega 2 ette nähtud menetluse tubakatööstuse ettevõtjatele kehtestatud ravikindlustusmaksu suhtes („menetluse algatamise otsus“). Komisjon nõudis menetluse algatamise otsuses meetme rakendamise viivitamatut peatamist.
- (4) Menetluse algatamise otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽³⁾. Selles otsuses kutsus komisjon huvitatud isikuid esitama meetme kohta oma märkusi.
- (5) Komisjon sai märkusi kahelt huvitatud isikult. 20. oktoobril 2015. aastal saatis komisjon need märkused Ungarile ja andis võimaluse neile vastata. Ungari ei vastanud nimetatud märkustele.

2. MEETME ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS

- (6) Ungari parlament kiitis 16. detsembril 2014 heaks 2014. aasta XCIV seaduse tubakatööstuse ettevõtjate suhtes 2015. aastal kohaldatava ravikindlustusmaksu kohta (edaspidi „seadus“). Seadusega kehtestatakse maks, mida nimetatakse „ravikindlustusmaksuks“ ning millega maksustatakse Ungaris tubakatoodete tootmise ja

⁽¹⁾ ELT C 277, 21.8.2015, lk 24.

⁽²⁾ Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrus (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜTL 83, 27.3.1999, lk 1).

⁽³⁾ Vt joonealune märkus 1.

turustamisega seoses tekkinud aastakäivet. Maks lisandub Ungaris kehtivatele ettevõtlusmaksudele, milleks on eelkõige ettevõtte tulumaks. Maksukohustuslased on volitatud laopidajad, importijad ja tubakatoodetega kauplejaks registreeritud ettevõtjad. Seaduse väidetav eesmärk on koguda vahendeid tervishoiusüsteemi rahastamiseks, et parandada tervishoiuteenuste kvaliteeti.

- (7) Ravikindlustusmaks tuleb tasuda maksustamisaastale eelnenud aasta käibelt, mis on tekkinud seoses tubakatoodete tootmise ja turustamisega Ungaris, tingimusel, et nende tegevusvaldkondade käive moodustab vähemalt 50 % ettevõtja aastasest kogukäibest. Kulude mahaarvamise võimalus puudub, välja arvatud teatavate maksustamisaastal tehtud investeeringute puhul. Ravikindlustusmaksu määr on progresseeruv. Tasutav maks sõltub maksumaksja aastakäibest järgmiselt:
- käibeosa kuni 30 miljardit Ungari forintit: 0,2 % miinimummääruga 30 miljonit Ungari forintit;
 - käibeosa 30–60 miljardit Ungari forintit: 2,5 %;
 - 60 miljardit Ungari forintit ületav käibeosa: 4,5 %.
- (8) Seaduse paragrahvi 6 lõike 6 järgi võib ravikindlustusmaksust tulenevat maksukohustuse summat vähendada kuni 80 % juhul, kui ettevõtja teeb investeeringuid, mis vastavad 2000. aasta raamatupidamiseseaduse C artikli 3 lõike 4 punktis 7 esitatud määratlusele (*). Vähendamise määr võrdub maksustamisaastal investeeringuteks arvestatud summa 30 % ning investeerimisprojekti teostamiseks kasutatud riigi või ELi toetuse summa positiivse vahega.
- (9) Seaduse kohaselt tuleb maksudeklaratsioon esitada 30. juuniks 2015 ja ravikindlustusmaks tuleb tasuda sellele tähtpäevale järgneva 30 päeva jooksul.
- (10) Seadus jõustus 1. veebruaril 2015 ja pidi esialgse versiooni kohaselt kehtima ajutiselt kuni 31. detsembrini 2015. 24. juunil 2015 avaldati Ungari Riigi Teatajas seaduse muudatus, millega muudeti ravikindlustusmaks püsivaks.

3. AMETLIK UURIMISMENETLUS

3.1. Ametliku uurimismenetluse algatamise põhjused

- (11) Komisjon algatas ametliku uurimismenetluse põhjusel, et tema esialgse järelduse kohaselt on ravikindlustusmaksu progresseeruva struktuuri (määrad ja käibevahemikud) ning teatavate investeeringute korral lubatud maksukohustuse vähendamise (edaspidi ühiselt „vaidlustatud meetmed“) näol tegemist ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu riigiabiga.
- (12) Komisjon oli seisukohal, et seaduses sätestatud progresseeruv maksumäär eristab ettevõtjaid nende käibe järgi ning annab valikulise eelise väikese käibega ehk väiksematele ettevõtjatele. Komisjon ei olnud veendunud, et oluliselt suurema käibega ettevõtjatel on võimalik tooteturgu mõjutada ja põhjustada inimtervisele suitsetamisest tingitud kahjulikke tagajärgi sellisel määral, mis õigustaks progresseeruva maksumäära kohaldamist, nagu Ungari ametiasutused väitsid.
- (13) Komisjon oli samuti seisukohal, et võimalus vähendada maksumaksja maksukohustust investeeringute korral annab valikulise eelise ettevõtjatele, kes on selliseid investeeringuid teinud. Komisjon märkis lisaks, et võimalus vähendada maksukohustust investeeringute korral, mille eesmärk on suurendada ettevõtja tootmis- ja kauplemisvõimekust, ei näi olevat kooskõlas ravikindlustusmaksu väidetava eesmärgiga, milleks on saada vahendeid tervishoiusüsteemile ning parandada tervishoiuteenuste kvaliteeti, võttes arvesse, et suitsetamine soodustab paljude haiguste teket ja suurendab märkimisväärselt tervishoiukulutusi.

(*) Nimetatud seaduse kohaselt tähendab investeering materiaalse põhivara soetamist või loomist, materiaalse põhivara tootmist oma ettevõttes ning soetatud materiaalse põhivara otstarbekohaseks paigaldamiseks või kasutamiseks tehtavat tegevust kuni selle paigaldamise või esimese tavapärase kasutamiseni (transport, tollivormistus, vahendustegevus, vundamendi rajamine, paigaldamine ning materiaalse põhivara soetamisega seotud mis tahes tegevus, sh projekteerimine, ettevalmistus, korraldamine, laenamine ja kindlustamine); investeerimise mõiste hõlmab ka tegevusi, mis on vajalikud selleks, et olemasolevat materiaalselt põhivara uuendada, selle otstarvet muuta, teisendada või selle kasulikkude tööga või võimsust otseselt suurendada koos vastavate eespool loetletud seotud tegevustega.

- (14) Seetõttu jõudis komisjon esialgsele järeldusele, et vaidlustatud meetmed ei näi olevat õigustatud maksusüsteemi olemuse või üldise ülesehitusega ega kooskõlas siseturuga.

3.2. Huvitatud isikute märkused

- (15) Komisjon sai märkused kahelt huvitatud isikult, kes tervitasid menetluse algatamise otsust ja nõustusid komisjoni esialgse hinnanguga riigiabi kohta. Nad väljendasid muret seaduse võimalike muudatuste pärast ja muude samalaadsete meetmete pärast, mille Ungari ametiasutused võivad heaks kiita.
- (16) Üks huvitatud isik rõhutas, et maksukohustuse vähendamine teatavate investeeringute korral kehtiks ainult Ungaris tehtud investeeringute suhtes, kuna Ungari aktsiisieskirjade järgi saab Ungaris tubaka müümiseks või tootmiseks loa anda vaid sellisele ettevõttele, mis on asutatud ja mille juhatuse asukoht on Ungaris. Seetõttu võetakse seaduse kohaldamisel arvesse ainult investeeringuid, mille on Ungaris teinud kodumaised ettevõtjad või hargmaiste ettevõtjate Ungaris tegutsevad tütarettvõtjad.

3.3. Ungari ametiasutuste seisukoht

- (17) Ungari ametiasutused ei nõustu komisjoni järeldusega, et vaidlustatud meetmed kujutavad endast riigiabi. Nad väidavad sisuliselt seda, et meetmed ei ole valikulised. Progresseeruva maksumäära küsimuses on Ungari ametiasutused seisukohal, et avalike koormiste korral määravad võrdlusraamistiku kindlaks nii maksubaas kui ka -määr (sealhulgas progresseeruva maksumääraga süsteem) ning faktiliselt samas olukorras on need ettevõtjad, kellel on ühesugune käive. Selles mõttes kehtib progresseeruva maksumäära ja maksuvahemikega süsteemis ühesuguse prognoositava maksubaasiga ettevõtjatele sama maksumäär ning ka arvatatud maksusumma on sama. Seetõttu ei tekita progresseeruva maksumääraga süsteem Ungari ametiasutuste arvates eristust, sest samas õiguslikus ja faktilises olukorras olevate ettevõtjate suhtes kohaldatakse sama maksumäära ning seega ei ole kohaldamine valikuline.
- (18) Investeeringute korral maksukohustuse vähendamise küsimuses väidavad Ungari ametiasutused, et seaduses ei tehta eristusi investeeringu liigi või väärtuse järgi ning samuti ei eristata investeeringuid tegevaid ettevõtjaid. Samas väärtuses investeerivad ettevõtjad on samas õiguslikus ja faktilises olukorras. Ungari ametiasutused rõhutavad, et vähendamine ei piirdu ainult Ungaris tehtud investeeringutega ja arvutamisel võidakse arvesse võtta kõigi investeeringute väärtust. Lisaks märgivad Ungari ametiasutused, et investeeringu väärtuse arvutamise aluseks on raamatupidamisseaduses esitatud investeeringu mõiste ja investeeringu väärtuse arvutamise kord, mis ei kuulu tubakatööstuse ettevõtjate ravikindlustusmaksleid käsitleva seaduse reguleerimisalasse.

3.4. Ungari märkused huvitatud isikute märkuste kohta

- (19) Ungari ei vastanud huvitatud isikute märkustele, mis edastati Ungarile kirjaga 20. oktoobril 2015.

4. ABI HINDAMINE

4.1. ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1 vastava riigiabi esinemine

- (20) Lepingu artikli 107 lõikes 1 öeldakse: „Kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune EÜ liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kui see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.“
- (21) Seega, selleks et meedet saaks liigitada osutatud sätte tähenduses abiks, peavad olema täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused: i) meede peab olema seostatav riigiga ja rahastatud riigi ressurssidest; ii) see peab andma saajale eelise; iii) nimetatud eelis peab olema valikuline ning iv) meede peab kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust.

4.1.1. Riigi ressursid ja seostatavus riigiga

- (22) Meede saab olla riigiabi juhul, kui seda rahastatakse riigi ressurssidest ja seda saab seostada liikmesriigiga.
- (23) Kuna vaidlustatud meetmed tulenevad Ungari parlamendi seadusest, saab neid selgelt seostada Ungari riigiga.
- (24) Tingimus, et meede peab olema rahastatud riigi ressurssidest, on samuti täidetud olukorras, kus riik loobub meetme tagajärjel tulust, mille ta peaks tavaolukorras ettevõtjalt sisse nõudma ⁽⁵⁾. Kõnealusel juhul loobub Ungari riik ressurssidest, mille ta peaks muul juhul väiksema käibega (ja seega väiksematel) ettevõtjalt sisse nõudma, kui neile kehtiv ravikindlustusmaks oleks sama suur nagu suurema käibega (ja seega suurematel) ettevõtjatel.

4.1.2. Eelis

- (25) Liidu kohtute praktika kohaselt hõlmab abi mõiste peale positiivsete eeliste meetmeid, millega eri viisil vähendatakse tavaliselt ettevõtja eelarves kajastuvaid kulusid ⁽⁶⁾. Eelise võivad anda erinevad ettevõtja maksukoormuse vähendused, eelkõige kohaldatava maksumäära, maksustatava väärtuse või tasumisele kuuluva maksu summa vähendamine ⁽⁷⁾. Kuigi maksu vähendamise meetmega ei kaasne riigi ressursside otsest ülekandmist, annab see eelise seeläbi, et asetab ettevõtjad, kelle suhtes seda kohaldatakse, muude maksumaksjatega võrreldes rahaliselt soodsamasse olukorda, ja selle tagajärjel väheneb riigi tulu ⁽⁸⁾.
- (26) Seaduses sätestatakse progresseeruv maksumäär, mida kohaldatakse tubakatoodete tootmise ja turustamisega seoses Ungaris tekkinud aastakäibe suhtes vastavalt ettevõtja käibevahemikule. Maksumäära progresseeruvuse tagajärjel suureneb ettevõtja käibe maksustatav protsent progresseeruvalt olenevalt sellest, mitmesse käibevahemikku ettevõtja käive langeb. Selle tulemusena maksustatakse väikese käibega (väiksemaid) ettevõtjaid oluliselt madalama keskmise määraga kui suure käibega (suuremaid) ettevõtjaid. Sellise oluliselt madalama keskmise määraga maksustamine vähendab väikese käibega ettevõtjate kulusid võrreldes suure käibega ettevõtjatega ning kujutab endast seega väiksematele ettevõtjatele suurematega võrreldes antud eelist ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.
- (27) Samuti annab seadusega ette nähtud võimalus vähendada ettevõtja maksukohustust maksustamisaastral tehtud investeeringute korral kuni 80 % eelise neile ettevõtjatele, kes on selliseid investeeringuid teinud, sest see vähendab nende maksubaasi ja sellest tulenevat maksukoormust võrreldes ettevõtjatega, kes ei saa seda vähendust kasutada.

4.1.3. Valikulisus

- (28) Meede on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses valikuline, kui see soodustab teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist. Seoses maksumeetmete kavadega on Euroopa Kohus otsustanud, et meetme valikulisust tuleks põhimõtteliselt hinnata kolmeosalise analüüsiga ⁽⁹⁾. Esiteks tehakse kindlaks liikmesriigis kohaldatav üldine või tavaline maksurežiim: „võrdlussüsteem“. Teiseks tuleks kindlaks teha, kas vaatlusalune meede kujutab endast selle süsteemi erandit, kuna see eristab ettevõtjaid, kes on süsteemi sisemisi eesmärke arvestades võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras. Kui vaatlusalune meede ei kujuta endast võrdlussüsteemi

⁽⁵⁾ Kohtuasi C-83/98 P: *Prantsusmaa vs. Ladbroke Racing Ltd ja komisjon*, EU:C:2000:248, punktid 48–51. Samuti võib riigiabiks osutada meede, millega teatavatele ettevõtjatele lubatakse maksuvähendust või tavaolukorras tasumisele kuuluvate maksude tasumise edasilükkamist, vt liidetud kohtuasjad C-78/08 kuni C-80/08: *Paint Graphos ja teised*, punkt 46.

⁽⁶⁾ Kohtuasi C-143/99: *Adria-Wien Pipeline*, EU:C:2001:598, punkt 38.

⁽⁷⁾ Vt kohtuasi C-66/02: *Itaalia vs. komisjon*, EU:C:2005:768, punkt 78; kohtuasi C-222/04: *Cassa di Risparmio di Firenze ja teised*, EU:C:2006:8, punkt 132; kohtuasi C-522/13: *Ministerio de Defensa ja Navantia*, EU:C:2014:2262, punktid 21–31. Vt ka komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes, punkt 9 (EÜT C 384, 10.12.1998, lk 3).

⁽⁸⁾ Liidetud kohtuasjad C-393/04 ja C-41/05: *Air Liquide Industries Belgium*, EU:C:2006:403 ja EU:C:2006:216, punkt 30, ja kohtuasi C-387/92: *Banco Exterior de España*, EU:C:1994:100, punkt 14.

⁽⁹⁾ Vt näiteks kohtuasi C-279/08 P: *komisjon vs. Madalmaad (NOx)*, EU:C:2011:551; kohtuasi C-143/99: *Adria-Wien Pipeline*, EU:C:2001:598, liidetud kohtuasjad C-78/08 kuni C-80/08: *Paint Graphos ja teised*, EU:C:2011:550; kohtuasi C-308/01: *GIL Insurance*, EU:C:2004:252.

erandit, siis see ei ole valikuline. Kui see kujutab endast erandit (ja on seetõttu esmapilgul valikuline), tuleb analüüsi kolmanda osana kindlaks teha, kas erandlik meede on õigustatud võrdlusmaksusüsteemi üldise ülesehitusega⁽¹⁰⁾. Kui esmapilgul valikuline meede on õigustatud maksusüsteemi üldise ülesehitusega, ei peeta seda valikuliseks ja see ei kuulu ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 reguleerimisalasse.

4.1.3.1. Võrdlussüsteem

- (29) Vaatlusalusel juhul on võrdlussüsteem ettevõtjate eraldi ravikindlustusmaks käibelt, mis on tekkinud seoses tubakatoodete tootmise ja turustamisega Ungaris. Komisjon leiab, et ravikindlustusmaksu progresseeruv ülesehitus ei saa olla selle võrdlussüsteemi osa.
- (30) Euroopa Kohtu seisukoha⁽¹¹⁾ järgi ei piisa valikulisuse analüüsis alati sellest, kui uuritakse üksnes seda, kas meede kujutab endast liikmesriigi määratletud võrdlussüsteemi erandit. Peale selle tuleb hinnata, kas liikmesriik on süsteemi piirid kindlaks määranud ühetaoliselt või hoopis selgelt meelevaldselt või kallutatult, et soosida teatavaid ettevõtjaid rohkem kui teisi. Muidu saaks liikmesriik saavutada sama tulemuse ka riigiabi eeskirju vältides ning ilma, et ta kehtestaks kõigile ettevõtjatele üldised eeskirjad, millest tehakse teatavatele ettevõtjatele erandeid. Selle asemel saaks ta kohandada ja kombineerida oma eeskirju nii, et juba nende kohaldamine paneb eri ettevõtjatele erineva koormise⁽¹²⁾. Seoses sellega on eriti oluline meenutada, et Euroopa Kohus on asunud järjekindlalt seisukohale, et ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 ei eristata riigi sekkumisi nende põhjuste ega eesmärkide põhjal, vaid määratletakse need seoses nende mõjuga ja seega olenemata kasutatavatest meetoditest⁽¹³⁾.
- (31) Kui tubakatoodete tootmise ja turustamisega seoses Ungaris tekkinud aastakäible kindla maksumäära kohaldamine on sobiv võimalus koguda vahendeid tervishoiusüsteemi rahastamiseks, siis seadusega kehtestatud progresseeruv maks näib olevat Ungari poolt teadlikult välja töötatud nii, et see soosiks teatavaid ettevõtjaid rohkem kui teisi. Seadusega kehtestatud progresseeruva maksu korral kohaldatakse maksukohustuslastest ettevõtjatele eri maksumäärasid kuni 4,5 % tasemeni olenevalt sellest, millisesse vahemikku nende käive langeb. Järelikult kehtivad ravikindlustusmaksu tasuma kohustatud ettevõtjatele erinevad keskmised maksumäärad olenevalt nende käibe suurusest (kas see ületab seaduses sätestatud künniseid).
- (32) Kuna iga ettevõtte suhtes kohaldatakse eri määra, ei ole komisjonil võimalik kindlaks teha ravikindlustusmaksu ühte kindlat võrdlusmäära. Lisaks ei esitanud Ungari ühtegi määra kui võrdlus- või normaal-määra ega selgitanud, miks suurema käibega ettevõtjate kõrgem määr on erakorraliste asjaolude tõttu põhjendatud või miks tuleks väiksema käibega ettevõtjate suhtes kohaldada madalamat määra.
- (33) Seega maksavad eri ettevõtjad seadusega kehtestatud progresseeruva määra mõjul olenevalt oma suurusest eri tasemel makse (osakaaluna nende aastakäibes), kuna ettevõtja saavutatud käive on teatava piirini korrelatsioonis selle ettevõtja suurusega. Samas on ravikindlustusmaksu väidetav eesmärk koguda vahendeid tervishoiusüsteemi jaoks ja parandada tervishoiuteenuste kvaliteeti Ungaris, võttes arvesse, et suitsetamine soodustab paljude haiguste teket ning suurendab märkimisväärselt tervishoiukulutusi. Komisjon leiab, et ravikindlustusmaksu progresseeruv määr ei peegelda tubakatoodete turustajate ja tootjate põhjustatava kahjuliku tervisemõju ning nende käibe seost.
- (34) Seda eesmärki arvestades leiab komisjon, et kõik ravikindlustusmaksu tasuma kohustatud ettevõtjad on võrreldavas õiguslikus ja faktilises olukorras, olenemata nende käibest, ning Ungari ei ole esitanud ühtegi veenvat põhjendust, miks tuleks seda liiki ettevõtjaid ravikindlustusmaksu kohaldamisel eristada. Komisjon osutab seoses

⁽¹⁰⁾ Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes.

⁽¹¹⁾ Liidetud kohtuasjad C-106/09 P ja C-107/09 P: komisjon ja Hispaania vs. Gibraltar valitsus ja Ühendkuningriik, EU:C:2011:732.

⁽¹²⁾ *Ibid.*, punkt 92.

⁽¹³⁾ Kohtuasi C-487/06 P: *British Aggregates vs. komisjon*, EU:C:2008:757, punktid 85 ja 89 ning osutatud kohtupraktika, kohtuasi C-279/08 P: *komisjon vs. Madalmaad (NOx)*, EU:C:2011:551, punkt 51.

sellega allpool toodud põhjendustele 42–48. Seega on Ungari töötanud ravikindlustusmaksu teadlikult välja nii, et soosida meelevaldselt teatavaid ettevõtjaid – neid, kellel on väiksem käibe (ja kes on seega väiksemad) – ning panna teised (suuremad ettevõtjad) ebasoodsamasse olukorda ⁽¹⁴⁾.

- (35) Seega on võrdlussüsteem ülesehituselt valikuline ja seda ei saa põhjendada ravikindlustusmaksu eesmärgiga, milleks on koguda vahendeid Ungari tervishoiusüsteemile. Seega on sobiv võrdlussüsteem vaatlusalusel juhul ravikindlustusmaksu kehtestamine Ungaris tegutsevatele ettevõtjatele nende käibe põhjal, kasutamata selles süsteemis progresseeruvat maksumäära.

4.1.3.2. Erand võrdlussüsteemist

- (36) Teiseks tuleb kindlaks teha, kas meede kujutab endast võrdlussüsteemi erandit, mis soosib teatavaid ettevõtjaid, kes on võrdlussüsteemi sisemist eesmärki arvestades sarnases faktilises ja õiguslikus olukorras.
- (37) Põhjenduses 31 esitatud selgituse järgi on ravikindlustusmaksu sisemine eesmärk rahastada tervishoiusüsteemi ja parandada tervishoiuteenuste kvaliteeti Ungaris. Põhjenduses 34 esitatud lisaselgituse järgi tuleks kõiki tubakatoodete tootmise ja turustamisega tegelevaid ettevõtjaid käsitada selle eesmärgi valguses võrreldavas õiguslikus ning faktilises olukorras olevana, olenemata nende suurusest ja käibest.
- (38) Seega tekitab ravikindlustusmaksu progresseeruv määr Ungaris tubakatoodete tootmise ja turustamisega tegelevate ettevõtjate vahel eristusi nende suuruse põhjal.
- (39) Seadusega kehtestatud progresseeruva maksumäära tõttu maksustatakse väiksemasse vahemikku jääva käibega ettevõtjaid märksa madalamalt kui suuremasse vahemikku jääva käibega ettevõtjaid. Selle tagajärjel on väiksema käibega ettevõtjate protsentuaalsed ja keskmised maksumäärad oluliselt väiksemad kui suurema käibega ettevõtjatel ning seega maksustatakse nende samu tegevusi oluliselt madalamalt. Seetõttu leiab komisjon, et seadusega kehtestatud progresseeruv maksumäär on väiksema käibega ettevõtjaid soosiv erand võrdlussüsteemist, mis seisneb ravikindlustusmaksu kehtestamises kõigile ettevõtjatele, kes tegelevad Ungaris tubakatoodete tootmise ja turustamisega.
- (40) Sarnaselt eristab seadusega loodud võimalus vähendada ettevõtja maksukohustust investeerimise korral kuni 80 % ettevõtjaid olenevalt sellest, kas nad on või ei ole investeringuid teinud. Samas on investeringuid teinud ja mitte teinud ettevõtjad eespool kindlaks tehtud ravikindlustusmaksu sisemist eesmärki arvestades võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras, sest ettevõtja investeringute fakt ei vähenda kuidagi suitsetamisest tingitud kahjulikku välismõju. Lausa vastupidi: võimalus vähendada ettevõtja maksukohustust investeringute korral, mille eesmärk on suurendada ettevõtja tootmis- ja turustamisvõimekust, näib olevat vastuolus ravikindlustusmaksu sisemise eesmärgiga. Seega leiab komisjon, et investeringu korral maksukohustuse vähendamist võimaldavad seaduse sätted eristavad ettevõtjaid, kes on ravikindlustusmaksu sisemist eesmärki arvestades võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras, ning loovad seega võrdlussüsteemi erandi.
- (41) Seetõttu on komisjon seisukohal, et meetmed on esmapilgul valikulised.

⁽¹⁴⁾ Liidetud kohtuasjad C-106/09 P ja C-107/09 P: komisjon ja Hispaania vs. Gibraltarri valitsus ja Ühendkuningriik, EU:C:2011:732. Vt ka analoogne kohtuasi C-385/12: *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi Kft.*, EU:C:2014:47, milles Euroopa Kohus järeldas: „ELTLi artikleid 49 ja 54 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised kaupluses jaemüügiga tegelemisel tekkiva käibe suhtes kehtestatud maksu käsitlevad liikmesriigi õigusnormid, mis kohustavad maksukohustuslasi, kes on äriühingute kontsernis“ sidusettevõtjad „nimetatud õigusnormide tähenduses, äärmiselt progresseeruva maksumäära kohaldamiseks oma käibed summeerima ja nii saadud maksusumma seejärel omavahel jaotama vastavalt nende osale tegelikust käibest, juhul kui äriühingute kontserni kuuluvad maksukohustuslased, kelle suhtes kohaldatakse kõige kõrgemat erimaksumäära, on enamikul juhtudest teises liikmesriigis asuvate äriühingute“ sidusettevõtjad „– viimati nimetatud asjaolu tuleb kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.“

4.1.3.3. Selgitus

- (42) Võrdlussüsteemist erandit tegev meede ei ole valikuline, kui see on õigustatud süsteemi olemuse või üldise ülesehitusega. See on nii juhul, kui see tuleneb sisemistest mehhanismidest, mis on vajalikud süsteemi toimimiseks ja tõhususeks ⁽¹⁵⁾. Vastava põhjenduse peab esitama liikmesriik. Liikmesriik ei saa ettevõtjate erinevat kohtlemist teatavas režiimis põhjendada väliste poliitiliste eesmärkidega, näiteks regionaal-, keskkonna- või tööstuspoliitika eesmärkidega.
- (43) Ungari ametiasutused on väitnud, et ravikindlustusmaksu tasutakse tervist ohustavate toodete tootmiselt ja turustamiselt ning see ei ole seotud ettevõtjate kasumiga, samas kui maksumäär on kohandatud vastavalt maksukohustuslaste taluvusele. Ungari ametiasutuste seisukoha järgi näitab ettevõtja maksevõimet ja tema põhjustatud riski suurust eelkõige tema turuosa ja juhtpositsioon turul (ning sellest tulenev hindu suunav mõju), mitte aga tema kasumlikkus. Kasum on maksu arvestamise alusena kõige ebasobivam tegur, et väljendada maksukohustuslaste tegevusega põhjustatud kahjulikku mõju tervisele. Lisaks suudavad suurema käibe ja turuosaga ettevõtjad toote turgu mõjutada palju rohkem kui väikese käibega ettevõtjad ning selle mõjutamisvõime vahe on tunduvalt suurem kui nende käivete vahe. Ravikindlustusmaksu eesmärki arvestades tähendab see ühtlasi, et tubakatoodete turul suurema käibe saavutanud ettevõtja põhjustab ka eksponentsiaalselt suuremat suitsetamisega seotud kahjulikku mõju tervisele.
- (44) Vaatlusalusel juhul leiab komisjon progresseeruva maksumäär suhteliselt suuri astmeid arvestades, et maksevõime ei saa olla käibepõhise maksustamise juhtpõhimõtte. Erinevalt kasumipõhistest maksudest ⁽¹⁶⁾ ei võeta käibepõhise maksu puhul arvesse selle käibe saavutamiseks tehtud kulutusi. Seega näib täpsemate vastupidiste tõendite puudumise tingimustes kaheldav, et lihtsalt tekkinud käibe summa – tehtud kulutusi arvestamata – saaks näidata ettevõtja maksevõimet. Lisaks ei ole komisjon veendunud, et suurema käibega ettevõtjad suudavad toote turgu rohkem mõjutada kui väiksema käibega ettevõtjad ning põhjustavad suitsetamisega seotud kahjulikku mõju automaatselt sedavõrd palju rohkem, et see õigustaks käibe suhtes progresseeruva maksumäär kohaldamist nii, nagu see seadusega on kehtestatud.
- (45) Igal juhul leiab komisjon, et isegi kui maksevõimet ja kahjulikku mõju tervisele võiks käsitada käibepõhise ravikindlustusmaksu sisemiste põhimõtetenä, saaks see õigustada ainult lineaarset maksumäär, kui ei ole näidatud, et maksevõime ja kahjulik mõju tervisele suurenevad progresseeruvalt koos käibe kasvamisega. Komisjon leiab, et käibe suhtes kohaldatav progresseeruv maksumäär saab olla õigustatud üksnes juhul, kui maksuga taotletav konkreetne eesmärk eeldab tööpoolest progresseeruvat määra, nt kui näidatakse, et maksu objektiks oleva tegevuse välismõjud suurenevad samuti progresseeruvalt. Progresseeruv muster vajaks samuti selgitamist. Täpsemalt tuleks selgitada, miks 60 miljardit Ungari forintit ületav käive avaldab tervisele 22 korda suuremat mõju kui alla 30 miljardi Ungari forintit jääv käive. Ungari ei ole sellist selgitust esitanud.
- (46) Komisjon ei ole veendunud, et tubakatoodete tootmise ja turustamise põhjustatud tervisekahjustused suurenevad progresseeruvalt koos käibe kasvuga ning meetme alusel kohaldatava maksumäär astmete järgi. Lisaks näib tingimus, et tubakatoodete tootmise ja turustamisega seoses tekkinud käive peab moodustama vähemalt 50 % ravikindlustusmaksu tasuma kohustatud ettevõtja aastakäibest, samuti olevat vastuolus osutusega tubakatoodete tervisemõjule kui progresseeruva maksu põhjendusele. Maksu eesmärki arvestades tähendaks see nõue, et nende ettevõtjate tubakatooted, kelle tubakatoodete tootmise ja turustamisega seoses tekkinud käive jääb alla 50 %, ei avalda tervisele samasugust kahjulikku mõju kui nende ettevõtjate tooted, kelle käibes tubakatooted moodustavad suurema osa. Seega näib kõnealune nõue olevat vastuolus meetme väidetava eesmärgiga.
- (47) Maksukohustuse vähendamine investeringute korral ei saa olla põhjendatud ka maksusüsteemi olemuse ja üldise ülesehitusega. Komisjon leiab, et võimalus vähendada investeringu korral maksukohustust kuni 80 % on vastuolus ravikindlustusmaksu sisemise eesmärgiga. Ravikindlustusmaksu eesmärk on koguda vahendeid tervishoiusüsteemi jaoks ja parandada tervishoiuteenuste kvaliteeti, võttes arvesse, et suitsetamine soodustab

⁽¹⁵⁾ Vt näiteks liidetud kohtuasjad C-78/08 kuni C-80/08: *Paint Graphos ja teised*, EU:C:2011:550, punkt 69.

⁽¹⁶⁾ Vt komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes, punkt 24. Progresseeruvat maksumäär õigustav väide selle ümberjaotava eesmärgi kohta esitatakse sõnaselgelt ainult kasumi või (neto)tulu maksustamise, mitte käibe maksustamise kohta.

paljude haiguste teket ning suurendab märkimisväärselt tervishoiukulutusi. Seetõttu leiab komisjon, et võimalus vähendada maksukohustust investeringu korral, mille eesmärk on suurendada ettevõtja tootmis- ja turustamisvõimekust, on nimetatud eesmärgiga vastuolus, sest – nagu on juba öeldud põhjenduses 40 – sellised investeringud arvatavasti suurendavad ettevõtja tootmis- ja turustamisvõimekust ning seega ka kahjulikke välismõjusid, mida soovitakse ravikindlustusmaksuga vähendada. Lisaks ei tohiks käibe maksustamisel põhineva maksu arvestamisel arvesse võtta mis tahes kulusid.

- (48) Seega leiab komisjon, et meede ei ole maksusüsteemi olemuse ja üldise ülesehitusega põhjendatud. Seetõttu tuleks järeldada, et meetmega antakse valikuline eelis väiksema käibega (ja väiksematele) tubakaettevõtjatele ning neile ettevõtjatele, kes on teinud investeringuid, mis vastavad ravikindlustusmaksu kohustuse vähendamise tingimustele.

4.1.4. Konkurentsi moonutamine ja selle mõju liidusesele kaubandusele

- (49) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 järgi on meede riigiabi, kui see kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ja liidusisest kaubandust. Vaatlusaluseid meetmeid kohaldatakse kõigi ettevõtjate suhtes, kes saavad Ungaris tubakatoodete tootmiselt ja turustamiselt käivet. Ungari tubakatööstus on konkrentsile avatud ning sellele on iseloomulik teiste liikmesriikide ja rahvusvaheliste ettevõtjate kohalolu, mistõttu tööstuse teatavatele ettevõtjatele antav abi võib kahjustada liidusisest kaubandust. Kuivõrd meetmetega vabastatakse väiksema käibega ja tingimustele vastavaid investeringuid tegevad ettevõtjad maksukohustusest, mis oleks nende suhtes kehtinud juhul, kui nad oleksid pidanud tasuma sama suurt ravikindlustusmaksu nagu suure käibega ettevõtjad ja ettevõtjad, kes ei ole investeringuid teinud, siis kujutab kõnealuste meetmete alusel antud abi endast tegevusabi, sest see vabastab need ettevõtjad kulusid, mida nad oleksid tavaolukorras pidanud oma igapäevases juhtimises või tegevuses kandma. Euroopa Kohus on olnud järjekindlalt seisukohal, et tegevusabi kahjustab konkurentsi⁽¹⁷⁾ ja seega tuleks järeldada, et igasugune nende ettevõtjatele antav abi kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, kuna see tugevdab nende rahalist seisu Ungari tubakaturul. Järelikult meetmed kahjustavad või ähvardavad kahjustada konkurentsi ja liidusisest kaubandust.

4.1.5. Kokkuvõte

- (50) Kuna kõik ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, leiab komisjon, et tubakatööstuse ettevõtjate ravikindlustusmaks, millega tubakaettevõtjatele kehtestatakse progresseeruv maksumäär ja võimalus vähendada teatavate investeringute tegemise korral maksukohustust, kujutab endast riigiabi osutatud sätte tähenduses.

4.2. Abi kokkusobivus siseturuga

- (51) Riigiabi sobib siseturuga kokku, kui see kuulub mõnda ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 2 loetletud kategooriasse,⁽¹⁸⁾ ja seda võib pidada siseturuga kokkusobivaks, kui komisjon leiab, et see kuulub mõnda ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 3 loetletud kategooriasse⁽¹⁹⁾. Kohustus tõendada, et riigiabi sobib ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 2 või 3 järgi siseturuga kokku, lasub abi andval liikmesriigil⁽²⁰⁾.

⁽¹⁷⁾ Kohtuasi C-172/03: *Heiser*, EU:C:2005:130, punkt 55. Vt ka kohtuasi C-494/06 P: *komisjon vs. Itaalia ja Wam*, EU:C:2009:272, punkt 54 ja osutatud kohtupraktika, ning C-271/13 P: *Rousse Industry vs. komisjon*, EU:C:2014:175, punkt 44. Liidetud kohtuasjad C-71/09 P, C-73/09 P ja C-76/09 P: *Comitato Venezia vuole vivere' ja teised vs. komisjon*, EU:C:2011:368, punkt 136. Vt ka kohtuasi C-156/98: *Saksamaa vs. komisjon*, EU:C:2000:467, punkt 30 ja osutatud kohtupraktika.

⁽¹⁸⁾ ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 2 on esitatud järgmised erandid: a) üksiktarbijatele antav sotsiaalabi; b) loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi; c) Saksamaa Liitvabariigi teatavatele piirkondadele antav abi.

⁽¹⁹⁾ ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 3 on esitatud järgmised erandid: a) abi arengu edendamiseks teatavates piirkondades; b) abi üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimiseks või liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks; c) abi teatava majandustegevuse või teatavate majanduspiirkondade arendamiseks; d) abi kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks ning e) nõukogu otsusega määratud abi.

⁽²⁰⁾ Kohtuasi T-68/03: *Olympiaki Aeroporia Ypiresies vs. komisjon*, EU:T:2007:253, punkt 34.

- (52) Komisjon märgib, et Ungari ametiasutused ei esitanud argumente, mis põhjendaksid meetmete kokkusobivust siseturuga, ja Ungari ei esitanud märkusi menetluse algatamise otsuses väljendatud kahtluste kohta seoses meetmete kokkusobivusega. Komisjon leiab, et ühtki ELi toimimise lepingu eespool osutatud erandit ei saa kohaldada, sest meetmetega nähtavasti ei taheta saavutada ühtegi osutatud sätetes loetletud eesmärkidest. Järelikult ei saa meetmeid tunnistada siseturuga kokkusobivaks.

4.3. Abi tagastamine

- (53) Tubakatööstuse ettevõtjate ravikindlustusmaksust ei ole teatatud ja komisjon ei ole seda siseturuga kokkusobivaks tunnistanud. Kuna ravikindlustusmaksu progresseeruv määr ning teatavate investeeringute korral maksukohustuse vähendamist võimaldavad sätted kujutavad endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ja uut abi nõukogu määruse (EL) 2015/1589⁽²¹⁾ lõike 1 punkti c tähenduses ning nende rakendamisel ei ole järgitud ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud ootamiskohustust, on meetmete näol tegemist ka ebaseadusliku abiga määruse (EL) 2015/1589 artikli 1 punkti f tähenduses.
- (54) Järeldus, et meetmed kujutavad endast ebaseaduslikku ja siseturuga kokkusobimatut riigiabi, tähendab, et abi saajad peavad selle tagastama määruse (EL) 2015/1589 artikli 16 kohaselt.
- (55) Samas on Ungari kinnitanud, et ta peatas ravikindlustusmaksu kohaldamise tubakaetevõtjate suhtes seoses menetluse algatamise otsuses esitatud abi peatamise korraldusega.
- (56) Seega ei ole meetmete alusel riigiabi tegelikult antud. Nimetatud põhjusel puudub vajadus tagastamise järele.

5. KOKKUVÕTE

- (57) Komisjon leiab, et tubakatööstuse ettevõtjate ravikindlustusmaks, millega tubakaetevõtjatele kehtestatakse progresseeruv maksumäär ja antakse võimalus vähendada teatavate investeeringute tegemise korral maksukohustust, kujutab endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ning et Ungari on seda abi ebaseaduslikult rakendanud, rikkudes sellega ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 nõudeid.
- (58) See otsus ei välista võimalikku uurimist, milles käsitletakse meetmete kooskõla ELi toimimise lepingus sätestatud põhivabadustega, eriti lepingu artikliga 49 tagatud asutamisoigusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Ungari tubakatööstuse ettevõtjate ravikindlustusmaksu käsitleva 2014. aasta XCIV seadusega tubakaetevõtjatele kehtestatud progresseeruv maksumäär ja võimalus vähendada teatavate investeeringute tegemise korral maksukohustust kujutavad endast siseturuga kokkusobimatut riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ning Ungari rikkus selle ebaseadusliku rakendamisega sama lepingu artikli 108 lõike 3 nõudeid.

⁽²¹⁾ Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 248, 24.9.2015, lk 9).

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud kava alusel antud üksiktoetus ei kujuta endast abi, kui see vastab abi andmise ajal kohaldatava nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 ⁽²²⁾ artikli 2 või nõukogu määruse (EL) 2015/1588 ⁽²³⁾ artikli 2 kohaselt vastu võetud määruse tingimustele.

Artikkel 3

Artiklis 1 osutatud kava alusel antud üksiktoetus, mis andmise ajal vastab määruse (EÜ) nr 994/98 (kehtetuks tunnistatud ja asendatud määrusega (EL) 2015/1588) artikli 1 kohaselt vastu võetud määruse tingimustele, või mõne muu heakskiidetud abikava alusel antud toetus sobib siseturuga kokku kuni seda liiki abi suhtes kohaldatava maksimaalse abi osatähtsuseni.

Artikkel 4

Ungari tühistab alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast kõik artiklis 1 osutatud kava alusel tasumisele kuuluvad abimaksud.

Artikkel 5

Ungari tagab käesoleva otsuse rakendamise nelja kuu jooksul pärast otsusest teatamist.

Artikkel 6

1. Ungari esitab pärast käesolevast otsusest teatamist kahe kuu jooksul üksikasjaliku kirjelduse otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmetest.
2. Ungari hoiab komisjoni kursis otsuse täitmiseks võetud riigisiseste meetmete edenemisega. Ungari esitab komisjoni taotlusel viivitamata teabe käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete kohta.

Artikkel 7

Käesolev otsus on adresseeritud Ungarile.

Brüssel, 4. juuli 2016

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER

⁽²²⁾ Nõukogu 7. mai 1998. aasta määrus (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (EÜTL 142, 14.5.1998, lk 1).

⁽²³⁾ Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1588, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (ELT L 248, 24.9.2015, lk 1).

KOMISJONI OTSUS (EL) 2016/1847,**4. juuli 2016,****riigiabi SA.41612 – 2015/C (ex SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN)) kohta, mida andsid Madalmaad
Maastrichti professionaalsele jalgpalliklubile MVV***(teatavaks tehtud numbri C(2016) 4053 all)***(Ainult hollandikeelne tekst on autentne)****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 2 ⁽¹⁾ ja võttes arvesse nende märkusi

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) 2010. aastal teatati komisjonile, et Madalmaad rakendasid abimeedet Maastrichti professionaalse jalgpalliklubi MVV suhtes. Komisjoni sai ka 2010. ja 2011. aastal kaebusi Madalmaade professionaalsete jalgpalliklubide, nimelt Tilburgi Willem II, 's-Hertogenboschi FC Den Boschi, Eindhoveni PSV ning Nijmegeni NEC kasuks võetud toetusmeetmete kohta. Madalmaad andsid 2. septembri 2011. aasta kirjas komisjonile lisateavet MVVga seonduva meetme kohta.
- (2) Komisjon teatas oma 6. märtsi 2013. aasta kirjas Madalmaadele, et on otsustanud algatada aluslepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetluse Willem II, NEC, MVV, PSV ja FC Den Boschi kasuks võetud meetmete suhtes.
- (3) Komisjoni otsus algatada menetlus (edaspidi „menetluse algatamise otsus“) avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽²⁾. Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama kõnealuse meetme kohta märkusi.
- (4) Madalmaad esitasid menetluse raames 31. mai 2013. aasta ja 12. novembri 2013. aasta kirjas tähelepanekuid seoses MVV kasuks võetud meetmega. Samuti vastasid Madalmaad 26. märtsi 2014. aasta kirjas lisateabe nõudele. 13. juunil 2014. aastal toimus komisjoni ja Maastrichti omavalitsuse kohtumine, millele järgnes 30. juuli 2014. aasta kiri Madalmaadelt.
- (5) Komisjon ei saanud huvitatud isikutelt tähelepanekuid MVV kasuks võetud meetmete kohta.
- (6) Pärast menetluse algatamise otsust ja kokkuleppel Madalmaadega viidi eraldi läbi uurimised eri klubide suhtes. MVVga seotud uurimine registreeriti juhtuminumbriga SA.41612.

⁽¹⁾ Komisjoni otsus juhtumis SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN) – Madalmaade teatavatele professionaalsetele jalgpalliklubidele ajavahemikul 2008–2011 antud abi – Kutse märkuste esitamiseks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikele 2 (ELT C 116, 23.4.2013, lk 19).

⁽²⁾ Vrd joonealune märkus 1.

2. MEETME ÜKSİKASJALIK KIRJELDUS

2.1. Abimeede ja abisaaja

- (7) Rahvuslik jalgpalliliit Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (edaspidi „KNVB“) on professionaalide ja amatööride jalgpallivõistlusi korraldav katusorganisatsioon. Professionaalne jalgpall on Madalmaades korraldatud kahetasandilises süsteemis. Hooajal 2014/2015 kuulus sellesse 38 klubi, kellest 18 mängisid kõrgliigas (*eredivise*) ja 20 madalamas liigas (*eerste divise*).
- (8) Maastrichtse Voetbal Vereniging, alates hooajast 2010/2011 Maatschappelijke Voetbal Vereniging Maastricht (edaspidi „MVV“), asutati 1908. aastal ja mängib kodumänge jalgpallistaadionil De Geusselt Maastrichtis. MVV langes 2000. aastal kõrgliigast madalamasse liigasse. MVV ei ole alates 1970. aastast Euroopa turniiril mänginud.
- (9) MVV on juriidiliselt struktuurilt sihtasutus *Stichting MVV*. Madalmaade esitatud teabe kohaselt on MVV väikeettevõtja^(?). Hooajal 2009/2010 oli tal 38 ja hooajal 2010/2011 35 töötajat. Tema kogukäive ja bilansi kogumaht jäid mõlemal aastal tublisti alla kümne miljoni euro.
- (10) 2010. aasta esimeses kvartalis sai Maastrichti omavalitsus (edaspidi „omavalitsus“) teada, et MVV seisis silmitsi tõsiste finantsraskustega. Tema võlakooormus oli suurenenud 6,5 miljoni euroni. Sellest summast 1,7 miljonit eurot oldi võlgu omavalitsusele endale allutatud laenu vormis. Toetajad, äriühingud ja sponsorid käivitasid 2010. aasta aprillis algatuse MVV pankroti vältimiseks („Initiatiefgroup MVV Maastricht“). Algatusega loodi äriplaan, et parandada MVV finantsolukorda ja muuta MVV elujõuliseks professionaalseks jalgpalliklubiks. Omavalitsus järgis nimetatud kava. 2010. aasta mais loobus omavalitsus võlausaldajate kokkuleppe raames, ent mitte maksete tasumise ametliku peatamise korras, oma 1,7 miljoni euro suurusest võlanõudest. Samuti ostis ta 1,85 miljoni euro eest staadioni ja treeninguala, mida kasutas üksnes MVV, kuid mille majanduslik omandiõigus kuulus vastavalt pikaajalist renti sisaldavale tehingule kolmandale isikule (sihtasutus *Stichting Stadion Geusselt*). See hind kehtestati välishindamise aruande põhjal.
- (11) Madalmaad ei teatanud komisjonile aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohaselt oma kavatsusest loobuda 1,7 miljoni euro suurusest nõudest MVV suhtes ning osta 1,85 miljoni euro eest jalgpallistaadion ja treeninguala.

2.2. Menetluse algatamise põhjused

- (12) Menetluse algatamise otsuses tuli komisjon algele järeldusele, et omavalitsus andis MVV-le riigi vahendite kasutamisega valikulise eelise ning andis seega jalgpalliklubile abi. Komisjon oli seisukohal, et mõlema meetme üle otsustati koos ja need olid omavahel tihedalt seotud. Komisjon asus ka seisukohale, et abimeetmed professionaalsetele jalgpalliklubidele moonutavad tõenäoliselt konkurentsi ja mõjutavad kahjulikult liikmesriikidevahelist kaubandust aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Seoses võla vähendamisega omavalitsuse poolt ei saanud komisjon kättesaadava teabe põhjal järeldada, et omavalitsus käitus nagu tüüpiline turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja. Seoses staadioni ja treeninguala ostmisega kolmandalt isikult ei saanud komisjon järeldada usaldusväärse, enne ostu kehtestatud äriplaani puudumisel, et omavalitsus käitus nagu tüüpiline turumajanduse tingimustes tegutsev investor. Viimasena nõudis komisjon üksikasjalikku teavet kohalikus volikogus tehtud avalduste kohta, et staadioniostust saadava tulu annab edasi kolmas isik (sihtasutus *Stadium De Geusselt*), et katta MVV eesõigusnõudega võlaosad, nagu pensionimaksud ja maksud.
- (13) Komisjon märgib, et MVV oli enne 2010. aastat mitmeid aastaid raskes finantsolukorras. Eelarveaastal 2007/2008 teenis MVV 0,15 miljonit eurot kahjumit ja tema omakapital oli negatiivne (miinus 2,7 miljonit eurot).

^(?) Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ (mis käsitleb mikroettevõtjate, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlust) (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36) lisa artikli 2 lõikes 2 on väikeettevõtja määratletud kui ettevõtja, kes annab tööd vähem kui 50 inimesele ja kelle aastakäive ei ületa 10 miljonit eurot.

Eelarveaastal 2008/2009 teenis MVV 1,1 miljonit eurot kahjumit ja tema omakapital oli miinus 3,8 miljonit eurot. 2010. aasta märtsiks oli tekkinud 1,3 miljoni euro suurune lisakahjum ja omakapital oli vähenenud miinus 5,17 miljoni euroni. 2010. aasta aprillis ei suutnud MVV enam palkasid maksta ega teisi jooksevkulusid tasuda ning oli tõepoolest pankroti äärel.

- (14) Seda arvesse võttes märkis komisjon menetluse algatamise otsuses, et ajal, mil abi anti, oli MVV finantsraskustes. Selleks, et hinnata abi kokkusobivust 2004. aasta suunistega raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta ⁽⁴⁾ (edaspidi „suunised“), nõudis komisjon teavet kõigist suunistes sätestatud nõuetest kinnipidamise kohta.
- (15) Nimelt ei suutnud komisjon kontrollida, kas suuniste punktides 34–37 esitatud tingimused restruktureerimiskava iseloomu ja täitmise kohta olid täidetud. Samuti ei suutnud komisjon kontrollida, kas olid võetud piisavad kompenseerivad meetmed suuniste punktide 38–42 tähenduses. Lisaks oli vaja näidata, et abi piirdus vajaliku miinimumiga, et abisaaja ise oli teinud selle ümberkorraldamise piisava omafinantseeringu ja et peetakse kinni ühekordse abi põhimõttest.

3. MADALMAADE MÄRKUSED

- (16) Madalmaad ei nõustunud sellega, et MVV suhtes võetud meetmed kujutavad endast riigiabi. Madalmaade seisukohast tegutses omavalitsus, kellel oli allutatud nõue pankroti äärel oleva ettevõtja suhtes, 2010. aastal nõudest loobudes kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja põhimõttega. Ta märkis, et pelgalt võlausaldaja esitatud pankrotiavaldus või -taotlus oleks käivitanud kohese pankroti. Vastavalt Madalmaade seisukohale ei oleks omavalitsus MVV pankroti korral suure tõenäosusega saanud ühelgi juhul midagi oma allutatud laenust tagasi saanud. Nõue oli allutatud ja kuulus seega madalamasse järku kui nõuded, mille kogusumma on ligikaudu 3 miljonit eurot (nii eelisnõuded („*preferente*“) kui ka tagamata nõuded („*concurrente*“) teistelt võlausaldajatelt. Madalmaad väitsid, et seepärast ei olnud võimalik laenusumma eest hüvitist saada ja et isegi „*preferente*“ ja „*concurrente*“ võlausaldajad tahtsid oma nõuetest üldise restruktureerimiskava raames loobuda. Kui aga omavalitsus ei oleks oma nõudest 2010. aasta mais loobunud ning oleks seega kutsunud esile ametliku maksejõuetusmenetluse alustamise, oli oht, et MVV kaotab vastavalt KNVB eeskirjadele professionaalse jalgpalli mängimise litsentsi. Litsents oleks võidud anda mõnele teisele klubile.
- (17) Seoses MVV kasutuses oleva staadioni De Geusselt ja treeningurajatiste soetamisega väitsid Madalmaad, et nimetatud soetamise maksumuse kehtestas väline ekspertiis ning seepärast oli see kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega. Hinnati õigust pikaajalisele rendile ning maatükil paiknevate hoonete väärtust. Madalmaad rõhutasid ka staadioni strateegilist asukohta Maastrichtis ning omavalitsuse huve seoses mahuka (ümberehituse)/arendamisega omavalitsuse poolt De Geusselti maa-alal, kuhu kuuluvad staadion ja treeningualad.
- (18) Samuti väitsid Madalmaad, et isegi, kui meetmeid tuleks käsitleda kui selliseid, millega anti MVV-le valikuline eelis, ei moonutaks need konkurentsi ega mõjutaks kahjulikult liikmesriikidevahelist kaubandust. Madalmaad rõhutasid MVV nõrka positsioonitaset rahvuslikus professionaalses jalgpallis, mis muutis osalemise Euroopa tasandi võistlustel väga ebatõenäoliseks. Nenditi ka seda, et komisjon ei tõendanud, et MVV-le antud abi moonutaks konkurentsi või mõjutaks kahjulikult kaubandust mis tahes turgudel, mis on esitatud menetluse algatamise otsuses.
- (19) Lisaväitena märkisid Madalmaad, et isegi kui meetmeid tuleks pidada riigiabiks, oleksid need siseturuga kooskõlas. Nimetatud väited tuginesid esiteks suunistele ja teiseks kokkusobivuse hindamisele otseselt aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktide c ja d alusel.

⁽⁴⁾ Raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunised (ELT C 244, 1.10.2004, lk 2). Komisjoni teatisega, mis käsitleb 1. oktoobri 2004. aasta ühenduse suuniste (raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta) kehtivuse pikendamist (ELT C 296, 2.10.2012, lk 3), pikendati nimetatud suuniste kohaldamist.

4. MEETME HINDAMINE

4.1. Riigiabi olemasolu vastavalt aluslepingu artikli 107 lõikele 1

- (20) Vastavalt aluslepingu artikli 107 lõikele 1 on riigiabi liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust. Aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimused on kumulatiivsed, mistõttu peavad selleks, et meede oleks kvalifitseeritav riigiabina, olema täidetud kõik need tingimused.
- (21) Komisjon hindas menetluse algatamise otsuse põhjal omavalitsuse 25. mai 2010. aasta otsust loobuda allutatud 1,7 miljoni euro suurusest nõudest MVV suhtes ja osta 1,85 miljoni euro suuruse summa eest staadion De Geusselt ning treeningurajatised. Madalmaad väidavad, et mõlemate meetmetega järgitakse turumajanduse tingimustes tegutseva ettevõtja põhimõtet ja seega ei tuleks neid kvalifitseerida kui riigiabi hõlmavaid meetmeid.
- (22) Komisjon on arvamisel – kooskõlas asjaomase kohtupraktikaga ⁽⁵⁾ –, et nende kahe meetme vahel on vajalik ja lahutamatu seos. Et sellele järeldusele tulla, võttis komisjon arvesse kõnealuste meetmete kronoloogiat, nende eesmärki ja MVV olukorda ajal, mil omavalitsus võttis vastu otsuse MVVd toetada ⁽⁶⁾. Komisjon märgib esiteks, et mõlemaid meetmeid tutvustati koos ja nende üle otsustati kohaliku volikogu samal koosolekul 25. mail 2010. aastal. Mõlema meetme eesmärk oli kindlustada MVV päästmine lähitulevikus ning arutus mõlema meetme üle – samas ettepanekus – käsitleti neid kui osa omavalitsuse seisukohast seoses Initiatiefgroep MVV Maastrichti loodava päästmiskavaga. Seepärast asub komisjon seisukohale, et meetmed on omavahel tihedalt seotud nende eesmärgi ja MVV toonase olukorra mõttes, nimelt et kindlustada MVV päästmine, arvestades tema ilmselget ebakindlat finantsolukorda.
- (23) Mõlemate meetmete üle otsustas omavalitsus ning neil on omavalitsuse jaoks finantstagajärjed (mis ulatuvad 3,55 miljoni euroni). Need hõlmavad seega riigi vahendite kasutamist – järeldus, mida Madalmaad ei ole vaidlustanud. Riigi vahendite üleminek võib toimuda mitmes vormis, näiteks otsetoetused, laenud, garantiid, osalus ettevõtjate kapitalis ja mitterahalised hüvitised. Riigi nõuetest loobumine ja investeerimine muudel tingimustel kui turutingimused kujutavad endast samuti riigi vahendite üleandmist.
- (24) Järgmisena väidavad Madalmaad ja omavalitsus, et omavalitsus tegutses seoses nõudest loobumisega kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja põhimõttega ning seoses staadioni ja treeningurajatiste ostmisega kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega ega andnud seega MVV-le mingisugust põhjendamatu majanduslikku eelist. Komisjon ei nõustu nimetatud seisukohaga järgmistel põhjustel.
- (25) Kui ettevõtja finantsolukord on paranenud riigi sekkumise tulemusel, on tegemist eelise. Et hinnata, kas eelis on põhjendamatu, tuleks võrrelda ettevõtja finantsolukorda pärast meetme võtmist tema finantsolukorraga juhul, kui abi ei oleks antud. On ilmselge, et MVV finantsolukord paranes uuritava meetme abil märkimisväärselt.

4.1.1. Allutatud laenust/nõudest loobumine

- (26) Omavalitsuse ja teiste oluliste võlausaldajate võetud meetmed võimaldasid MVV-l oma bilanssi korrastada. Komisjon märgib, et teised MVV olulised võlausaldajad, st need, kelle nõuded ületasid 150 000 eurot, loobusid samuti oma nõuetest, kusjuures väiksemad võlausaldajad loobusid osast oma nõuetest. Nimetatud meetmeid, tänu millele loobusid eraõiguslikud isikud nõuetest summas 2,25 miljonit eurot, ja omavalitsuse meetmeid ei võetud maksete tasumise ametliku peatamise korras. Ametliku raamistiku puudumine selgitab, miks väike osa võlausaldajatest, kelle nõuded ulatusid 145 347 euroni, nõuetest ei loobunud, kuigi mõned neist olid lubanud seda teha. Komisjon võtab samuti arvesse asjaolu, et teised nõuded, millest loobuti, ei olnud allutatud iseloomuga, nagu oli omavalitsuse nõue. Madalmaade seisukohast ei põhjustanud ametliku menetluse puudumine olulist erinevust

⁽⁵⁾ Kohtuasi T-1/12, Prantsusmaa vs. komisjon, punkt 37 jj ja selles viidatud kohtupraktika (kohtuasi T-11/95, BP Chemicals vs. komisjon).

⁽⁶⁾ Kohtuasi BP Chemicals, punkt 171.

selles mõttes, et võla lahendamise tulemus oli omavalitsuse jaoks samasugune nagu see, mis oleks juhtunud ametlikus maksete peatamise menetluses vastavalt pankrotiseadusele, st et teised võlausaldajad oleksid olnud sunnitud ühinema võlausaldajate lepinguga, mis oleks omavalitsuse juhtumi korral lõppenud igal juhul kogu (allutatud) laenu summa kaotamisega.

- (27) Nagu juba nimetatud menetluse alustamise otsuses, märgib komisjon siiski, et kolm võlausaldajat ei olnud täielikult oma nõudeist loobunud, vaid olid muutnud need nõudeks võimalike tulevaste, MMV-le klubist lahkuvate mängijate eest makstavate üleminekumaksete suhtes. Seoses sellega juhtisid Madalmaad tähelepanu sellele, et neil kolmel võlausaldajal olid eelisinõuded ja tagatud nõuded, mis ulatusid 1,135 miljoni euroni. Neil oleks seepärast olnud parem võimalus, et nende nõuded ametliku pankrotimenetluse korral vähemalt osaliselt rahuldatakse, kui teistel, tagamata nõuetega võlausaldajatel, rääkimata omavalitsusest, kellel oli allutatud nõue. Komisjon on arvamusel, et kuigi omavalitsuse antud laenu ei antud samadel tingimustel, ei oleks erainvestor nõudest täielikult loobunud või oleks vähemalt kindlustanud mingi (võimaliku) tagatise niisugusest märkimisväärsest laenusummast loobumiseks või püüdnud seda tagatist kindlustada, isegi kui tagasimaksevõimalused olid õrnad. Lisaks märgib komisjon, et omavalitsus oleks võinud tagada teistelt võlausaldajatelt saadava toetuse, kui päästmiskava oleks tõepoolest sõltunud omavalitsuse osalusest. Komisjon on seega arvamusel, et omavalitsusepoolne laenust täies ulatuses loobumine ilma ühegi tingimuse ega tagatiseta ei ole kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja põhimõttega.
- (28) Seoses otsusega osaleda võlausaldajate kokkuleppes väljaspool ametlikku maksete peatamise menetlust juhtisid Madalmaad tähelepanu sellele, et ametliku maksete peatamise korral oleks KNVB võtnud MVV-lt ära professionaalse jalgpalli mängimise litsentsi. Seepärast leiti, et ametlik maksete peatamine ei ole omavalitsuse ega ka suure osa võlausaldajate huvides. Seega ei muuda nimetatud aspekt iseenesest omavalitsuse positsiooni erinevaks teiste võlausaldajate omast.
- (29) Seda arvesse võttes viitavad Hollandi ametivõimud sellele osale menetluse algatamise otsusest, milles komisjon järeldas, et Arnheimi omavalitsuse meetmed jalgpalliklubi Vitesse kasuks ei kujutanud endast riigiabi: võrdse kohtlemise põhimõtte kohaselt tuleb olukorda hinnata samamoodi, nagu Arnheimi omavalitsuse olukorda, st aluslepingu artikli 107 lõikega 1 kooskõlas olevaks, nagu seda oleksid olnud omavalitsuse otsused vastavalt erasektori võlausaldaja põhimõttele. Seoses sellega märgib komisjon, et iga juhtumit tuleb hinnata omaette. Arnheimi/Vitesse juhtumist tähendasid võlausaldajate lepingule lisatud tingimused, et omavalitsuse ja teiste võlausaldajate vastav positsioon oli täiesti võrdne (mõlemad saaksid 12 % oma rahuldamata nõuetest), mis Maastrichti/MVV juhtumil puhul nii ei ole; teised (eelisinõuetega) võlausaldajad saaksid vastutasuks nõudest loobumise eest kasu mängijate üleviimisest saadavast võimalikust sissetulekust, mis Maastrichti puhul nii ei olnud.
- (30) Teisi Madalmaade esitatud põhjuseid seoses MVV pankroti sotsiaal-majanduslike tagajärgedega ei ole võimalik turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtte hindamise raamistikus arvesse võtta.
- (31) Esiteks on MVV lõpliku pankroti sotsiaal-majanduslikud tagajärjed seotud omavalitsuse kui avaliku sektori asutuse rolli, mitte erainvestori positsiooniga. Kuigi omavalitsusel võis olla positsioon *De Guesselti* maa-alasse investeeriva investorina, nagu viidatud kohaliku volikogu 25. mai 2010. aasta protokollis, on nimetatud huvid osa laiemast huvist seoses teiste poliitiliste eesmärkidega nagu ala taristu ja majanduse arendamine, spordipoliitika ja selle kohalike omavalitsuste partnerlus. Seega laenust loobumine – ajal, mil laen anti –, ei olnud või oli osaliselt seotud omavalitsuse kui maa omaniku või ettevõtja eraviisilise kaubandushuviga. Kuivõrd kaubandushuvid olid olemas, ei esitanud Madalmaad ühtegi üksikasja selle kohta, mida need hõlmasid. Teiseks märgitakse, et laenust loobumine kui selline ei oleks MVV pankrotti ära hoidnud; vaja oli rohkem toetusmeetmeid, nagu staadioni ja treeninguala ostmine, mis komisjoni arvates ei olnud kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega. Nagu eespool selgitatud, tuleb meetmeid hinnata koos.
- (32) Nimetatud põhjustel tuleb komisjon järeldusele, et otsustades 2010. aasta mais oma 1,7 miljoni euro suurusest nõudest loobuda, ei tegutsenud omavalitsus nagu turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja. See järeldus põhineb ka asjaolul, et kõnealust laenust loobumist tuleb hinnata koos treeninguala ja staadioni ostuga, mis vastavalt komisjoni järeldusele ei ole kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega, nagu selgitatud järgnevalt.

4.1.2. Treeninguala ja staadioni ostmise

- (33) Omavalitsus mitte ainult ei loobunud allutatud nõudest MVV-le, vaid ostis ka staadioni *De Geusselt* ja klubi treeningurajatised *Klein Geusselt*, kusjuures nimetatud ost oli osa üldisest kavast MVV päästa ja ümber struktureerida. Madalmaad väidavad, et nimetatud ost ei kujuta endast riigiabi, sest see sooritati turutingimustel. Väide põhineb nii komisjoni teatisel ametivõimude korraldatavas maa ja hoonete müügis sisalduvate abi elementide kohta ⁽⁷⁾ (edaspidi „maa müüki käsitlev teade“) kui ka turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttel, mille kohaselt avaliku sektori asutuste finantstehinguid, mis on seotud ettevõtjaga –kui need tehingud ei oleks teistele ettevõtjatele samasugustel tingimustel vastuvõetavad olnud –, ei saa lugeda sellisteks, millele antakse ettevõtjale eelis aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Seoses maa müügiga tunnistavad komisjon ja Madalmaad, et nimetatud teatis hõlmab maa müüki, mitte kinnisvara ostu, ent nad on arvamusel, et see kehtib analoogia põhjal.
- (34) Komisjon märgib, et 1,85 miljoni euro suurune ostuhind määrati kindlaks väliseksperdi aruande põhjal, mis esitati komisjonile (Van Der Horst Taxateurs'i inspektorite aruanne, juuni 2010). Komisjon märgib samuti, et omavalitsusele juba kuulus maa, millele staadion ehitati. Ta ostis staadioni ja teised varad, aga ka õiguse maa pikaajaliseks rendile andmiseks (*recht van erfacht*). [...] ^(*) 1,85 miljoni euro suurune hind hõlmab treeningurajatisi, mida eksperdi aruandes ei olnud lisatud. Märgitakse, et eksperdiaruandes ei täpsustatud ostja isikusamasust.
- (35) Komisjon märgib esiteks, et omavalitsuse põhjused staadioni ostmiseks sisaldasid „rahvatervise“ ja „sotsiaalse ühtekuuluvusega“ seotud kaalutlusi, arvestades, et omavalitsus tahab hooldada ja arendada „sportimispiirkonda“ *De Geusselti* alal ⁽⁸⁾. Sellised poliitilised eesmärgid ei kuuluks turuinvestori investeerimisotsusesse ja seega ei saa omavalitsust turumajanduse tingimustes tegutseva ettevõtjaga võrdsustada. Teiseks ei nõustu komisjon sellega, et turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja oleks tahtnud osta jalgpallistaadionit selle asendusväärtuse hinnaga. Erinevalt maast ja teistest varadest on jalgpallistaadion tootlik vara, mida saab kasutada tulu loomiseks, kuid mis toob kaasa ka hoolduskulu. Turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja ostaks niisuguse staadioni üksnes sellise äriplaani alusel, mis tõendab, et selle piisavalt kasumlik kasutamine on äärmiselt tõenäoline. Nimetatud äriplaanis määratakse samuti kindlaks hind, millele investor oleks valmis staadionit ostma. Omavalitsusel ei olnud niisugust äriplaani enne ostu sooritamist ega ka siis, kui ta otsustas staadioni osta. Tegelikult teatas omavalitsusnõukogu 2010. aasta mais kohalikele volikogule, et koostatakse kava staadioni tulevase kasutamise kohta mitmeotstarbelise rajatisena. Volikogule esitati tõepoolest selline kava, ent 2010. aasta detsembris. Komisjon märgib, et 2010. aasta mais, kui võeti vastu otsus osta staadion, ulatus omavalitsuse hinnangul staadioni hoolduskulu 380 000 euroni, kusjuures MVV-l nõutav aastarent oli 75 000 eurot ⁽⁹⁾. 305 000 euro suurust vahet rahastatakse teiste ürituste renditulust või selle kataks omavalitsus. Kuigi ostuhind oli kehtestatud nii, et selles võetaks arvesse MVV-le kehtestatud madalast rendihinnast tingitud võimalikku kahjumit, ei ole võimalik järeldada, et erasektori ettevõtja oleks osalenud lepingus, millele kaasnes kindlaksmääratud suur oht kahju kanda. Aruandes, mida tutvustati kohalikele volikogule 2010. aasta detsembris, kinnitatakse, et „praeguses olukorras ei ole staadioni kaubanduslik ega kulusid kattev kasutamine võimalik“. 2012. aasta juunis leiti ühes kontrollikoja koostatud aruandes, ⁽¹⁰⁾ et staadioni kasutamine jäi kahjumit tootvaks.
- (36) Lisaks sellele oleks kiirmüügi korral, mis MVV puhul ilmsiks tuli, võidud eeldada, et turuettevõtja kasutab ajastamisaspekti finantsvõimendusena parema hinna saavutamiseks kui inspektori hinnanguline hind. Omavalitsuse puhul, kes pidas lihtsalt inspektori määratud väärtust realistlikuks, see nii ei olnud.
- (37) Seda järeldust ei muuda omavalitsuse toonane huvi seoses *De Geusselti* ala arenduskavadega. 2010. aastal sõnastatud päästmiskavas ei osutanud Madalmaad ühelegi omavalitsusepoolsele ostukavale ega arvutusele enne 2010. aasta juunit. Selline hindamine enne ostu on ometi midagi sellist, mida turuinvestoril oodata võiks.

⁽⁷⁾ EÜT C 209, 10.7.1997, lk 3.

^(*) Konfidentsiaalne teave

⁽⁸⁾ Kohaliku volikogu 25. mai 2010. aasta protokoll, punkti 10 all. Ka punkti 5 all, kuigi omavalitsus tõi staadioni ostmise põhjuseks oma seisundi parandamise kinnisvarasektoris, viitab ta ka teistele majanduslikele ja ühiskondlikele mõjudele, mida ta soovib saavutada.

⁽⁹⁾ MVVga sõlmiti uus rendileping 21. juunil 2010. aastal.

⁽¹⁰⁾ Rekenkamer Maastricht: De relatie tussen de gemeente Maastricht en MVV.

- (38) Kõigil nimetatud põhjustel jäeldab komisjon, et otsustades 2010. aastal staadioni ja treeninguala ostmise meetmete üle, ei tegutsenud linnavalitsus nii, nagu seda oleks teinud turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja.

4.1.3. Abi mõju MVV-le

- (39) MVV eelis oli esiteks see, et ta vabastati võlakooormusest, ja teiseks see, et ta sai jätkata jalgpalli mängimist oma kodustaadionil De Geusselt. Igakuine rent mõlema rajatise mitteainuõigusliku kasutamise eest pärast nende ostmist omavalitsuse poolt ulatus 3 %-ni MVV eelarvest ehk minimaalselt 75 000 euroni ⁽¹¹⁾. Komisjon märgib ka, et vastavalt ostulepingu tingimustele oleks 1,85 miljoni euro suurust summat, mille maksis omavalitsus, kasutanud müüja – kolmas isik *Stichting Stadion De Geusselt*, ⁽¹²⁾ et katta MVV maksuvõlad, võlas olevad mängijatele maksmata palgad ja pensionikohustused; need võlad jäid võlausaldajate lepingust väljapoole. Nimetatud summa 1,85 miljonit eurot on tõepoolest MVV raamatupidamisarvestuses kajastatud kui erakorraline tulu hooaja 2009/2010 eest, selgitusega „Maastrichti omavalitsuse osalus“ (*Bijdrage Gemeente Maastricht*). Tulu, mille sai *Stichting Stadion De Geusselt*, tuli tõepoolest kasutada MVV võla vähendamiseks ja MVV ümberstruktureerimiseks (vt sihtasutuse 9. juuni 2010. aasta kiri omavalitsusele).
- (40) Madalmaad on seadnud kahtluse alla mis tahes abi mõju siseturule seoses klubidega, kes ei mängi jalgpalli Euroopa tasandil, ja eriti seoses klubiga MVV. Seoses sellega juhib komisjon tähelepanu sellele, et MVV on iga-aastane potentsiaalne osaleja Euroopa jalgpalliturniiridel. Ta on isegi teise liiga klubina põhimõtteliselt võimeline mõjutama konkurentsi rahvuslikel jalgpalli karikavõistlustel, mis võimaldaks tal mängida aasta pärast Euroopa karikavõistlustel. Isegi madalama järgu jalgpalliklubi võib lühikese aja jooksul tõusta kõrgemale tasemele ⁽¹³⁾. Lisaks juhib komisjon tähelepanu sellele, et professionaalsed jalgpalliklubid viivad oma majandustegevust ellu lisaks osalemisele jalgpallivõistlustel mitmetel muudel turgudel, näiteks professionaalsete mängijate ülemineku turul, reklaamis, sponsorluses, kauplemises või meediakajastuses. Professionaalsele jalgpalliklubile antav abi tugevdab selle seisundit kõigil neil turgudel, millest enamik hõlmab mitmeid liikmesriike. Seega kui riigi vahendeid kasutatakse valikulise eelise andmiseks professionaalsele jalgpalliklubile, võib selline abi moonutada turgu ja mõjutada kahjulikult liikmesriikidevahelist kaubandust aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ⁽¹⁴⁾. Mis konkreetselt puudutab MVVd, siis 2010. aasta jooksul oli mitmel MVV mängijal teise liikmesriigi, täpsemalt Belgia kodakondsus.
- (41) Eespool öeldut silmas pidades tuleb komisjon järeltulele, et laenust loobumine ja treeninguala ning staadioni ostmise (kogusummas 3,55 miljonit eurot) kujutavad endast riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Siseturuga kokkusobivust hinnatakse järgnevalt.

4.2. Hindamine vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktile c

- (42) Komisjon peab hindama, kas abimeedet MVV-le saab pidada siseturuga kokkusobivaks. Euroopa Kohtu praktika kohaselt on liikmesriigi ülesanne esitada siseturuga kokkusobivuse võimalikud põhjused ja tõendada, et sellise kokkusobivuse tingimused on täidetud ⁽¹⁵⁾.
- (43) Ükski aluslepingu artikli 107 lõikes 2 nimetatud erand ei kehti kõnealuse abimeetme suhtes. Madalmaad ei ole samuti väitnud, et see oleks nii.
- (44) Komisjon märgib seoses aluslepingu artikli 107 lõikes 3 sätestatud eranditega, et aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktis a sisalduvad erandid ei kehti ühegi Hollandi piirkonna suhtes. Samuti ei edenda kõnealused abimeetmed Euroopa ühishuvides olevat olulist projekti ega kõrvalda tõsist häiret Hollandi majanduses vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktile b.

⁽¹¹⁾ Uus rendisumma oli seotud MVV käibega ja oli minimaalselt 75 000 eurot; kui MVV saab heale järjele, siis renditasu suureneb. Renditulu staadioni rendile andmisest teistele kasutajatele läheks samuti omavalitsusele.

⁽¹²⁾ Sihtasutus, mis Madalmaade sõnul on sõltumatu nii MVVst kui ka Maastrichti omavalitsusest.

⁽¹³⁾ Seda on tegelikult tõendanud üks teine Hollandi professionaalne jalgpalliklubi PEC Zwolle, kes mängis hooajal 2010/2011 samuti teises liigas. PEC ülendati esimesse liigasse hooajal 2012/2013 ning hooajal 2013/2014 võitis ta rahvusliku jalgpalli karikasarja, tänu millele sai ta õiguse mängida hooajal 2014/2015 Euroopa tasandil.

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 20. märtsi 2013. aasta otsused Saksamaa kohta, milles käsitletakse juhtumit *Multifunktionsarena der Stadt Erfurt* (juhtum SA.35135 (2012/N)), punkt 12, ja juhtumit *Multifunktionsarena der Stadt Jena* (juhtum SA.35440 (2012/N)), lühiteated ELT C 140, 18.5.2013, lk 1, ja 2. oktoobri 2013. aasta otsus, milles käsitletakse juhtumit *Fußballstadion Chemnitz* (juhtum SA.36105 (2013/N)), lühiteade ELT C 50, 21.2.2014, lk 1.

⁽¹⁵⁾ Kohtuasi C-364/90 Itaalia vs. komisjon, ECLI:EU:C:1993:157, punkt 20.

- (45) Seoses erandiga aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktis c, st abi teatud majandustegevuse arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega, on Madalmaad väitnud, et nimetatud erandit võiks kohaldada, kui komisjon leiab, et kõnealused meetmed kujutavad endast riigiabi. Seoses sellega väitsid Madalmaad samuti, et komisjon peaks analüüsimisel võtma arvesse aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti d abi kohta kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks koos aluslepingu artikliga 165.
- (46) Hinnates mõistet „majandustegevuse arendamine“ spordivaldkonnas, võtab komisjon nõuetekohaselt arvesse aluslepingu artikli 165 lõiget 1 ja artikli 165 lõike 2 viimast taanet, milles sätestatakse, et liit panustab Euroopa spordiküsimuste edendamisse, võttes arvesse selle eripära, vabatahtlikkusel põhinevaid struktuure ning selle sotsiaalsed ja kasvatuslikku funktsiooni. Aluslepingus tehakse siiski vahet mõistete „sport“ ja „kultuur“ vahel; seepärast ei saa aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkt d olla aluseks MVV-le antud abi kokkusobivuse hindamisele.
- (47) Abimeetmete hindamiseks vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktile c on komisjon andnud välja terve rea määrusi, raamistikke, suuniseid ja teatise, milles käsitletakse abi vorme ning horisontaalseid või valdkonnapõhiseid otstarbeid, milleks abi antakse. Arvestades, et MVV seisib finantsraskustega silmitsi ajal, mil meetmed võeti, ja et abi andis omavalitsus, et neid raskusi leevendada, on komisjon arvamusel, et asjakohane on hinnata, kas suunistes⁽¹⁶⁾ sätestatud kriteeriumeid võib kohaldada. Komisjon märgib seoses sellega, et suunistes ei välista professionaalset jalgpalli. Suunistes hõlmavad seega nimetatud majandustegevust.
- (48) 2014. aasta juulis avaldas komisjon uued suunistes raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta⁽¹⁷⁾. Seda ei kohaldata siiski nimetatud teatamata abi suhtes, mida anti 2010. aastal. Vastavalt uute suuniste punktile 137 oleks see nii päästmis- või restruktureerimisabi andmise korral ilma eelneva loata, kui osa sellest abist või kogu abi on antud pärast suuniste avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Vastavalt uute suuniste punktile 138 lähtub komisjon ülejäänud juhtudel uurimist teostades abi andmise ajal kehtinud suunistest. Seepärast juhendub komisjon käesoleval juhul analüüsimisel 2004. aasta suunistest (vt eespool põhjendus 14).
- (49) Vastavalt suuniste punktile 11 loetakse äriühing raskustes olevaks, juhul kui eksisteerivad tavapärased raskustes oleva äriühingu tunnused, näiteks suurenev kahjum, vähenev käive, kasvav laoseis, ülevõimsus, kahanev rahakäive, kasvav võlg, suurenevad intressinõuded ning vähenev või puuduv varade puhaskäive. Halvemal juhul võib äriühing juba olla maksejõuetu või siseriikliku õiguse kohaselt võidakse selle suhtes nõuda kõiki võimalikust hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamist. Nagu osutatud eespool esitatud põhjenduses 13, oli MVV-l alates hooajast 2007/2008 negatiivne omakapital ning 2010. aasta esimeses kvartalis ulatus omakapital miinus 5,1 miljoni euron, kusjuures MVV võlad kokku moodustasid 6,4 miljonit eurot. Nagu rõhutasid Madalmaad, oli MVV 2010. aasta kevadel peaaegu pankrotistunud. MVV oli seega selgelt raskustes olev äriühing suuniste tähenduses. Madalmaad seda asjaolu ei vaidlusta. Seepärast hinnatakse MVV-le antud riigiabi kokkusobivust vastavalt suunistele.
- (50) Suuniste jaotises 3.2 nõutakse, et abi andmine peab sõltuma restruktureerimiskava rakendamisest. Ent vastavalt suuniste punktile 59 ei pea VKEde puhul (nagu käesolevas MVV juhtumis) komisjon restruktureerimiskava heaks kiitma, kuigi kava peab vastama suuniste punktides 35, 36 ja 37 sätestatud nõuetele ning selle peavad heaks kiitma asjaomased liikmesriigid ja see tuleb edastada komisjonile. Komisjon märgib, et Madalmaad on edastanud restruktureerimiskava, milles käsitletakse suuniste punktides 34–37 esitatud tingimusi. Restruktureerimise üldkulud olid peaaegu 6 miljonit eurot. Komisjon märgib seoses sellega, et omavalitsuse otsus MVV-le abi anda olnes mitmetest tingimustest. Nimetatud tingimused olid sätestatud põhjenduses 10 viidatud 2010. aasta äriplaanis.
- (51) Seoses sellega märgib komisjon, et omavalitsuse otsus oma laenust loobuda ja maksta *De Geusselti* eest järgnes MVV raskuste iseloomu ja põhjuste analüüsile. Tehing põhines mitmetel tingimustel, mille eesmärk on taastada mõistliku aja – kolme kuu – jooksul klubi pikaajaline elujõulisus ja täites KNVB nõudeid jätkata MVV litsentsimisega osalemiseks professionaalsetel võistlustel. Restruktureerimiskava tõi kaasa uue juhtimise, personali ja mängijaterühma vähendamise. Restruktureerimiskava ei põhine välistel teguritel, mida MVV saab järgida, ent

⁽¹⁶⁾ Vrd joonealune märkus 4.

⁽¹⁷⁾ Komisjoni teatis — Suunistes raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (ELT C 249, 31.7.2014, lk 1).

mitte täielikult kontrollida, näiteks uute sponsorite leidmine ja pealtvaatajate arvu suurendamine. Ette on nähtud nii klubi finantsolukorra jätkuv parandamine kui ka tema jätkuv tegutsemine professionaalse jalgpalliklubina. Nagu esitatud allpool olevas põhjenduses, näitab areng, et kava oli tõepoolest realistlik.

- (52) Võetud meetmed olid vajalikud MVV elujõulisuse taastamiseks. Klubi finantsolukord tõesti taastati. Nimetatud meetmete tulemusel teenis MVV kogu hooaja 2009/2010 vältel 3,9 miljonit kasumit ja esimest korda mitme aasta jooksul oli tal 0,051 miljoni euro suurune positiivne omakapital. Järgmine hooaeg 2010/2011 lõppes 0,021 miljoni euro suuruse kasumiga ja MVV omakapital ulatus 0,072 miljonini. Hooajal 2011/2012 olid MVV tulud ja kulud võrdsed. KNVB ülendas hooaja 2011/2012 alguses MVV finantsseisundi 1. kategooriast (ebapiisav) 3. kategooriasse (hea).

4.2.1. Kompenseerivad meetmed

- (53) Suuniste punktides 38–42 nõutakse, et abisaaja võtaks kompenseerivad meetmed, et viia miinimumini abi moonutav mõju ja selle kahjulik mõju kaubandustingimustele. Vastavalt suuniste punktile 41 ei kehti nimetatud tingimus siiski selliste väikeettevõtjate suhtes nagu MVV.

4.2.2. Miinimumiga piirduv abi

- (54) Komisjon märgib samuti, et restruktureerimiskava rahastavad lisaks ettevõttesisestele säästudele märkimisväärses ulatuses välised eraõiguslikud üksused kooskõlas suuniste punktidega 43 ja 44. Mitmed erasektori ettevõtjad olid samuti nõustunud oma nõuetest loobuma. Võlausaldajate ja omavalitsuse panus MVV refinantseerimisse kokku oli ligikaudu 5,8 miljonit eurot (võlast loobumised koos staadioni pikaajalise rendiga). Muude erasektori ettevõtjate kui riigi poolsete võlast loobumiste panus oli 2,25 miljonit eurot ja seega suurem kui 25 %, mida väikeettevõtjate puhul nõutakse.
- (55) Abisumma oli vajalik. Vastavalt restruktureerimiskavale peaks see tooma kaasa väiksema kahju hooaegadel 2011/2012 ja 2012/2013 ning hiljem mõõdukad positiivsed tulemused. See ei oleks võimaldanud MVV-l osta uusi mängijaid või tekitades neis suuremate palkadega huvi.
- (56) Kava eesmärk oli võimaldada kokkukuivanud MVV-l alustada uuesti, ilma võlakoormuseta, ent uue struktuuriga. Meetmed peaksid tooma kaasa MVV tugeva finantsseisundi, vastates ka KNVB nõuetele. Seoses sellega tuletab komisjon meelde, et iga Hollandi professionaalne jalgpalliklubi saab KNVB-lt litsentsi, mille alusel peab ta täitma erinevaid kohustusi. Üks kohustustest on seotud klubi finantsalase usaldatavusega. Igal hooajal on klubi kohustatud esitama 1. novembriks, 1. märtsiks ja 15. juuniks finantsaruanded, milles kirjeldatakse muu hulgas klubi finantsolukorda ja ka järgmise hooaja eelarvet. Nimetatud aruannete põhjal on klubid liigitatud kolme kategooriasse (1: ebapiisav, 2: piisav, 3: hea). 1. kategooriasse kuuluvad klubid võivad olla kohustatud esitama parenduskava, et jõuda 2. või 3. kategooriasse. Kui klubi kava ei täida, võib KNVB määrata karistusi, sh ametlik hoiatus, võistluste punktide vähendamine ja – maksimaalne karistus – litsentsi äravõtmine. Professionaalne jalgpalliklubi Madalmaades, kes on kuulutatud pankrotis olevaks, jääb oma litsentsist ilma. Kui asutatakse tema õigusjärglasest klubi, ei võeta teda otse professionaalsetesse jalgpalliliigadesse vastu, vaid ta peab alustama tähtsuselt teises amatöörliigas.
- (57) Restruktureerimiskava tõi kaasa uue juhtimise, uue struktuuri, uue nime, palkade ja personali, sh mängijaterühma vähendamise. Mitmed mängijad viidi üle, olemasolevad lepingud kas lõpetati või pikendati väiksema tasu peale, uued lepingud sõlmiti kas üleminekumakseteta või mängijaid renditi teistest klubidest ning sõlmiti mõned lepingud amatööridega; Sellega vähendati 40 % võrra personalikulusid ja kulusid mängijatele. Nagu kirjeldatud põhjenduses 26 jj, muud võlausaldajad kui omavalitsus loobusid nõuetest MVV-le kogusummas 2,25 miljonit eurot. MVV vabastati seega võlgadest peaaegu täielikult.
- (58) Komisjon leiab, et restruktureerimiskava tegeleb MVV finantsraskuste põhjuste, eriti kuludega mängijatele palga ja üleminekumaksete vormis. Ei saa eeldada, et professionaalne jalgpalliklubi tegutseb ka teistel eri turgudel suuniste tähenduses; siiski võib eeldada, et ta säästab oma põhitegevuselt, ja seda on MVV teinud. Madalmaad esitasid samuti nimekirja meetmetest, mille võttis MVV, et vähendada teisi kulusid klubi kasutamisel. Restruktureerimiskava ei põhine välistel teguritel, mida MVV saab järgida, ent mitte täielikult kontrollida, näiteks uute sponsorite leidmine ja pealtvaatajate arvu suurendamine. Seepärast leiab komisjon, et kava elluviimine võimaldab

MVV-l jätkata tegutsemist Hollandi jalgpallis tugeval alusel, nagu seda tunnistas ka KNVB, kes andis talle 3. kategooria seisundi. Komisjon märgib samuti, et restruktureerimiskava rahastavad lisaks ettevõttesisestele säästudele märkimisväärses ulatuses välised eraõiguslikud üksused. See vastab suuniste punktis 44 esitatud nõuetele, et sellise väikeettevõtja puhul nagu MVV tuleks vähemalt 25 % restruktureerimiskuludest katta abisaaja omavahenditega, sealhulgas välise rahastamisega, näidates üles usku abisaaja elujõulisusse.

- (59) Madalmaad on lisaks andnud teavet restruktureeritud MVV lisategevuste kohta ühiskonna heaks, sealhulgas mitmete koolide heaks Maastrichtis ja Euregio piirkonnas. Võib öelda, et need tegevused aitavad kaasa spordi sotsiaalsele ja kasvatuslikule funktsioonile, nagu esitatud aluslepingu artiklis 165.

Jälgimine ja aastaaruanne ning ühekordse abi põhimõte

- (60) Suuniste punktis 49 nõutakse, et liikmesriik annab korrapäraste üksikasjalike aruannete kaudu teavet restruktureerimiskava nõuetekohase rakendamise kohta. Punktis 51 sätestatakse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks leebemad tingimused, mille kohaselt piisab aasta bilansi- ja kasumiaruannete koopiade edastamisest. Madalmaad on võtnud kohustuse esitada nimetatud aruanded. Madalmaad võtsid kooskõlas suunistega kohustuse saata lõpparuanne restruktureerimiskava lõpuleviimise kohta.
- (61) Suuniste punktides 72–77 viidatakse ühekordse abi põhimõttele, mille kohaselt tuleks restruktureerimisabi anda vaid üks kord kümne aasta jooksul. Madalmaad täpsustasid, et MVV ei saanud kümne aasta jooksul enne praeguse abi andmist päästmis- ega restruktureerimisabi. Madalmaad kohustusid ka kümneaastase ajavahemiku jooksul MVV-le abi mitte andma.

5. KOKKUVÕTE

- (62) Komisjon järeldab, et Madalmaad ei ole täitnud aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohaseid tingimusi, jättes ette teatamata 3,55 miljoni euroni ulatuvast riigiabist, mis anti MVV-le 2010. aastal, kui MVV oli finantsraskustes. Abi võib siiski pidada siseturuga kokkusobivaks kui restruktureerimisabi suuniste tähenduses, kuna kõik suunistes sätestatud tingimused sellise abi saamiseks on täidetud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi, mida Madalmaad on rakendanud Maastrichti jalgpalliklubi MVV heaks ja mis ulatub 3,55 miljoni euroni, on siseturuga vastavuses Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Madalmaade Kuningriigile.

Brüssel, 4. juuli 2016

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER

KOMISJONI OTSUS (EL) 2016/1848,**4. juuli 2016,****meetme SA.40018 (2015/C) (ex 2015/NN) kohta, mida Ungari on rakendanud seoses 2014. aasta muudatusega Ungari toiduahela inspekteerimislõivus***(teatavaks tehtud numbri C(2016) 4056 all)***(Ainult ungarikeelne tekst on autentne)****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool osutatud sätetele ⁽¹⁾ ja võttes neid märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) 2014. aasta detsembris ajakirjanduses avaldatud artiklitest sai komisjon teadlikuks Ungari toiduahela inspekteerimislõivu reguleerivasse 2008. aasta toiduahelaseadusesse 2014. aastal tehtud muudatusest. 17. märtsil 2015 saatis komisjon Ungari ametiasutustele kirja teel teabenõude, millele Ungari vastas 16. aprilli 2015. aasta kirjas.
- (2) 15. juuli 2015. aasta kirjas teatas komisjon Ungarile oma otsusest algatada abimeetme suhtes Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „alusleping“) artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetlus (edaspidi „menetluse algatamise otsus“). Samuti andis komisjon menetluse algatamise otsuses määruse (EÜ) nr 659/1999 ⁽²⁾ artikli 11 lõike 1 kohase korralduse meetme rakendamine kohe peatada.
- (3) Menetluse algatamise otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽³⁾. Komisjon kutsus huvitatud isikuid esitama abimeetme kohta märkuseid.
- (4) Komisjon sai märkused ühelt huvitatud isikult. 13. oktoobril 2015 saatis komisjon märkused kirja teel edasi Ungarile, kellele anti võimalus vastata. Ungari ei vastanud kõnealustele märkustele.

2. MEETME ÜKSİKASJALIK KIRJELDUS**2.1. 2008. aasta toiduahelaseadus, millega kehtestatakse toiduahela inspekteerimislõiv**

- (5) Toiduahela inspekteerimislõivu suhtes kohaldatavad sätted on kirjas 2008. aasta XLVI seaduses toiduahela ja selle ametliku järelevalve kohta („toiduahela seadus“) ning maaelu arengu ministri 27. aprilli 2012. aasta dekreedis nr 40 toiduahela inspekteerimislõivu deklareerimise ja tasumise eeskirjade kohta. Toiduahela seaduse kohaselt

⁽¹⁾ ELT C 277, 21.8.2015, lk 12.

⁽²⁾ Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrus (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1).

⁽³⁾ Vt joonealune märkus 1.

toiduahela osalistena käsitletavad ettevõtjad peavad maksma lõivu seoses teatud tegevustest saadava käibega. Seaduse artiklis 47/B on sätestatud nende tegevuste loetelu, (⁴) millega seoses on äriühingud kohustatud inspekteerimisloivu maksma.

- (6) Kõik Ungaris tegutsevad ettevõtjad (äriühingud ja teised juriidilised isikud, aga ka eraisikud, kes tegutsevad üksikkaupleja või esmatootjana), kes on deklareerimisele eelneval aastal loetletud tegevustest käivet saanud, peavad maksma toiduahela inspekteerimisloivu. Toiduahela inspekteerimisloivu eesmärk on katta Riikliku Toiduahela Ohutusameti (riigiamet) kulusid teatavate toiduahela reguleerimis- ja järelevalveülesannete täitmisel. Inspekteerimisloiv arvutatakse aasta kohta ning isik, kelle suhtes loivu kohaldatakse, peab selle deklareerima ja maksma olenemata konkreetsete kohapealsete kontrollide tegemisest.
- (7) Kuni 31. detsembrini 2014 oli toiduahela seadusega kehtestatud kord selline, et kõik toiduahela osalised pidid maksma lõivu asjaomase käibe eest ühetaolise määraga 0,1 %.
- (8) Kogutavat toiduahela inspekteerimisloivu võib kulutada ainult toiduahela ohutusstrateegias sätestatud ülesannetele ning toiduahelaameti tegevustele.

2.2. Toiduahela seadusesse 2014. aastal tehtud muudatus

- (9) Tulenevalt toiduahela seaduse artikli 47/B muudatusest 2014. aasta LXXIV seadusega, (⁵) mis jõustus 1. jaanuaril 2015 (edaspidi „2014. aasta muudatus“), hakkasid kehtima inspekteerimisloivu arvutamise erieeskirjad, mida kohaldatakse Ungari turul esmatarbekaupu (⁶) müüvate kaupluste käibe suhtes.
- (10) Toiduahela seaduse 2014. aasta muudatusega kehtestati esmatarbekaupu müüvatele kauplustele progresseeruv lõivustruktuur (⁷) määradega 0 %–6 %. Täpsemalt on toiduahela inspekteerimisloivudega maksustatavale käibele kohaldatavad määrad järgmised:
- kuni 500 mln forintit (ligikaudu 1,6 mln eurot) suuruselt käibe osalt 0 %;
 - 500 mln forintit ületavalt kuni 50 mld forintit (ligikaudu 160,6 mln eurot) suuruselt käibe osalt 0,1 %;
 - 50 mld forintit ületavalt kuni 100 mld forintit (ligikaudu 321,2 mln eurot) suuruselt käibe osalt 1 %;

(⁴) Ungari ametiasutused teatavad oma 16. aprilli 2015. aasta vastuskirjas komisjonile: „Tegevustena, mille suhtes kohaldatakse inspekteerimisloivu, kvalifitseeruvad järgmised tegevused:

- toidu tootmiseks, aretamiseks või katseotstarbel peetavate loomade turule laskmine;
- toidu või loomasööda tootmise eesmärgil kasvatatavate taimede, külviseemnete, taimsete saaduste ning paljundus- ja istutusmaterjali turule laskmine;
- toidu tootmine ja turule laskmine, sealhulgas restorani- ja toitlustusteenuse korras;
- loomasööda tootmine ja turule laskmine;
- veterinaaravimite ja -toodete tootmine ja turule laskmine;
- pestitsiidide, saagikust suurendavate materjalide ja EÜ väetiste tootmine ja turule laskmine;
- loomsete kõrvalsaaduste käitlemine, kasutamine, edasine töötlemine ja transport või neist valmistatud toodete turule laskmine;
- kariloomade transpordiga tegeleva äriühingu, kariloomi transportivate sõidukite desinfitseerimiskoha, välismaise karja loomade vastuvõtmiseks valitud karantiinjaama, loomade ümberlaadimiskoha, kogumisjaama, kauplemiskoha, söötmis- ja jootmisjaama, puhkejaama või loomaturu pidamine;
- paljundusmaterjali tootmine või ladustamine;
- fütosanitaar-, veterinaar- või toidu või loomasööda analüüsimislabori käitamine;
- loomade märgistamise seadmete levitamine.“

(⁵) 2014. aasta LXXVI seadus, millega muudetakse konkreetseid maksualaseid seaduseid, teisi nendega seonduvaid seaduseid ning 2010. aasta CXXII seadust Riikliku Maksu- ja Tolliameti kohta.

(⁶) Esmatarbekaubad on määratletud CLXIV kaubandusseaduse artikli 2 lõikes 18a järgmiselt: „esmatarbekaubad – sellised elanikkonna igapäevaseid vajadusi rahuldavad toiduained, kosmeetikatooted, apteegitooted, majapidamises kasutatavad pesuvahendid ja kemikaalid ning hügieenipaberitooted, mille tarbija üldjuhul kasutab või kulutab ära või vahetab välja ühe aasta jooksul, välja arvatud toitlustusettevõtluses müüvad tooted.“ „Esmatarbekaupu müüvad kauplused“ on kaubandusseaduse artikli 2 lõike 18b kohaselt „need kauplused, mille puhul esmatarbekaubad moodustavad enamiku käibest“.

(⁷) Käesolevas otsuses hõlmavad viited esmatarbekaupu müüvate kaupluste käitajatele kõiki ettevõtteid, mille suhtes kohaldatakse toiduahela inspekteerimisloivu seoses käibega, mis on saadud esmatarbekaupu müüvatelt kauplustelt.

- 100 mld forinti ületavalt kuni 150 mld forinti (ligikaudu 481,8 mln eurot) suuruselt käibe osalt 2 %;
 - 150 mld forinti ületavalt kuni 200 mld forinti (ligikaudu 642,4 mln eurot) suuruselt käibe osalt 3 %;
 - 200 mld forinti ületavalt kuni 250 mld forinti (ligikaudu 803 mln eurot) suuruselt käibe osalt 4 %;
 - 250 mld forinti ületavalt kuni 300 mld forinti (ligikaudu 963,5 mln eurot) suuruselt käibe osalt 5 %;
 - 300 mld forinti ületavalt käibe osalt 6 %.
- (11) Toiduahela seaduse 2014. aasta muudatuse kohaselt jäid kõik teised toiduahela osalistest ettevõtted maksustatavaks ühetaolise määraga 0,1 % asjaomaselt käibelt.
- (12) Ei Ungari toiduahela seaduse muudetud säte ega selle seletuskiri viita põhjustele, miks kehtestatakse erieeskirjad seoses esmatarbekaupu müüvate kaupluste lõivumääraga. Samuti ei anta selgitust erinevate käibe vahemike ja vastavate lõivumäärade kindlaksmääramise kohta.
- (13) Lõivu suhtes kehtib toiduahelas osalevate ettevõtjate deklareerimiskohustus. Lõiv tuleb maksta kahes võrdses osas 31. juuliks ja 31. jaanuariks. Samuti näeb seadus ette lihtsustatud menetlused juhtudeks, kui lõiv on väiksem kui 1 000 forinti (ligikaudu 3,20 EUR). Sellisel juhul tuleb lõivu sellegipoolest deklareerida, kuid seda ei pea maksuma.
- (14) Kõigi tähtjaks tasumata inspekteerimis lõivude suhtes kohaldatakse viivist. Viivise võib määrata, kui toiduahela inspekteerimis lõivuga maksustatav isik või üksus ei täida deklaratsiooni esitamise kohustust või täidab selle hilinemisega või ebatäielike või valeandmetega.

3. AMETLIK UURIMISMENETLUS

3.1. Ametliku uurimismenetluse algatamise põhjused

- (15) Komisjon algatas ametliku uurimismenetluse seetõttu, et komisjon leidis selles etapis, et 2014. aasta muudatusega kehtestatud progresseeruv lõivustruktuur (määrad ja käibe vahemikud) oli ebaseaduslik ja kokkusobimatu riigiabi.
- (16) Eelkõige leidis komisjon, et 2014. aasta muudatusega kehtestatud progresseeruvad lõivumäärad eristavad ettevõtjaid nende käibe ja seeläbi suuruse alusel ning annavad väiksema käibega ja järelikult väiksematele ettevõtjatele valikulise eelise. Ungari ei olnud esitanud tõendeid selle kohta, et esmatarbekaupu müüvatele kauplustele, näiteks supermarketitele kohaldatakse progresseeruv lõivustruktuur vastaks sarnastele seaduspäradele kulude struktuuris, mida tekitab Riiklikule Toiduahela Ohutusametile kõnealuste kaupluste inspekteerimine. Järelikult ei olnud Ungari tõestanud, et meede oleks põhjendatud maksusüsteemi olemuse või üldskeemiga. Seetõttu leidis komisjon, et meede on riigiabi, kuna kõik aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimused näisid olevat täidetud.
- (17) Komisjon väljendas ka tõsist kahtlust meetme kokkusobivuses siseturuga. Eelkõige tuletas komisjon meelde, et ta ei saa kuulutada kokkusobivaks riigiabimeedet, mis rikub teisi liidu õigusaktide eeskirju, näiteks aluslepinguga kehtestatud põhivabadusi või liidu määruste ja direktiivide sätteid. Kõnealuses etapis ei olnud komisjonil võimalik välistada, et meede oli valdavalt suunatud välismaiste omanikega ettevõtjatele, mis võis tähendada aluslepingu asutamise põhivabadust sätestava artikli 49 rikkumist, ning samuti väljendas komisjon kahtlust selles, kas meetmes sisalduvad maksukohtlemise erinevused olid vajalikud ja proportsionaalsed seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 882/2004 sätestatud kohustuste täitmisega ⁽⁸⁾.

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT L 165, 30.4.2004, lk 1).

3.2. Inspekteerimisloivu õigusliku aluse muudatused pärast ametliku uurimismenetluse algatamist

- (18) 27. oktoobril 2015 esitas Ungari valitsus Ungari parlamendile seaduseelnõu 2008. aasta toiduahelat ja selle ametlikku järelevalvet käsitleva XLVI seaduse muutmiseks. 17. novembril 2015 võttis Ungari parlament vastu 2015. aasta CLXXXII seaduse, millega muudetakse 2008. aasta XLVI seadust toiduahela ja selle ametliku järelevalve kohta, ning mis avaldati Ungari ametlikus väljaandes (*Magyar Közlöny*) nr 182/2015 26. novembril 2015. Uus seadus jõustus 31. päeval pärast avaldamist, s.o 27. detsembril 2015.
- (19) 2015. aasta novembris kehtestatud muudatusega kaotati 2014. aasta muudatusega kehtestatud progresseeruv lõivustruktuur ning taaskehtestati kõigile toiduahelas osalevatele ettevõtjatele 0,1-protsendiline ühetaoline inspekteerimisloiv, mis oli kehtinud enne 2014. aasta seadusemuudatust.

3.3. Ungari märkused

- (20) Ungari ei saanud komisjoni menetluse algatamise otsuse kohta märkuseid.
- (21) Selle asemel saatis Ungari 16. septembri 2015. aasta konkurentsivolinikule adresseeritud kirjaga komisjonile ettepaneku muudetud toiduahela inspekteerimisloivu kohta. Selle ettepaneku kohaselt oleks 0 % lõivumäär tühistatud ning kaheksa määraga (0–6 %) lõivustruktuuri asemel oleks kehtestatud kahe määraga süsteem (0,1 % väikese käibega jaemüügisectori ettevõtjatele ja 0,3 % suurema käibega jaemüügisectori ettevõtjatele).
- (22) 7. oktoobri 2015. aasta kirjas teatasid komisjoni talitused Ungarile, et kuigi lõivumäärade erinevus oli uues ettepanekus väiksem, sisaldaks pakutav uus loiv ikkagi progresseeruvat struktuuri, mis oleks riigiabi perspektiivist problemaatiline, kui see ei ole põhjendatud inspekteerimisloivu süsteemi juhtpõhimõtetega.
- (23) 7. oktoobri 2015. aasta kirjaga saatis Ungari lisateavet ja -andmeid eesmärgiga põhjendada kahetasemelist progresseeruvat lõivustruktuuri suurte turuosaliste ja teiste kaubandusüksuste järelevalve kulude alusel. Eelkõige väitis Ungari, et suurte turuosaliste ülesehitus on keeruline, mis vajab keerukamat kontrolli ja oluliselt rohkem kontrolli teostava asutuse ressursse.
- (24) Vastuseks Ungari taotlusele saada oma 16. septembri 2015. aasta kirjas esitatud ettepaneku ja 7. oktoobri 2015. aasta kirjas esitatud lisateabe kohta tagasisidet, teatasid komisjoni talitused 17. märtsi 2016. aasta kirjas Ungarile, et esitatud andmed ei tõesta, et kontrollide kulu osana käibest suureneks samamoodi kui lõivumäärad. Eelkõige kinnitasid komisjoni talitused seisukohta, et arvud ei näidanud 0,3 % lõivumäära alla kuuluvate äriühingute kontrolli kolm korda suuremat kulukust – käibe iga forinti kohta – võrreldes 0,1 % lõivumäära alla kuuluvate äriühingutega. Seetõttu tuleb teha järeldus, et progresseeruv kahetasemeline lõivustruktuur annab madalamale käibetasemele kuuluvatele ettevõtjatele valikulise eelise.
- (25) Kokkuvõttes ei esitanud Ungari oma parlamendile kõnealust seadusettepanekut 2008. aasta XLVI seaduse (toiduahela ja selle ametliku järelevalve kohta) muutmiseks.

3.4. Huvitatud isikute märkused

- (26) Komisjon sai märkused ühelt huvitatud isikult. Kõnealune huvitatud isik tegutseb Ungari turul ja nõustub komisjoni menetluse algatamise otsuses antud hinnanguga. Huvitatud isik väidab, et meede oli mõeldud spetsiaalselt välismaistele äriühingutele suunatuna, mis on selle isiku hinnangul tulenevalt Ungari jaemüügituru ülesehitusest võimalik. Selle osapoole sõnul tegutsevad välismaised jaemüügiäriühingud Ungaris filiaalide või tütarettevõtjate kaudu, mis suurendab nende (konsolideeritud) käivet. Ungari ettevõtjad on soovastu organiseerunud frantsiisisüsteemina, milles iga üksikut kauplust – või piiratud hulka kaupluseid – opereerib erinev juriidiline isik, mis ei ole osa frantsiisiandja äriühingust ega kontsernist. Huvitatud isiku esitatud

hinnangute kohaselt oleks välismaiste jaemüügiettevõtjate (äriühingute kontsernide) turuosa Ungaris kokku praegu umbes 50 %, kuid neile kohaldatakse umbes 95 % inspekteerimislõivu mahust, samal ajal kui Ungari jaemüügiettevõtjad kuuluvad toiduahela seaduse artikli 47/B kohaselt üldjuhul 0 % või 0,1 % lõivu tasumise vahemikku.

- (27) Teisisõnu kuuluvad Ungari jaemüügiettevõtjad tänu oma frantsiisisüsteemina organiseeritusele automaatselt madalama lõivu tasumise vahemikku (mida maksustatakse 0 % või 0,1 %-ga), samal ajal kui ELi emaettevõtjate filiaalidele ja tütarettevõtjatele, mis ei ole organiseeritud frantsiisisüsteemina, kehtivad üldjuhul kõrgemad lõivumäärad. Seetõttu annab toiduahela inspekteerimislõiv selle huvitatud isiku hinnangul valikulise eelise nii väiksematele ettevõtjatele kui ka sellistele jaekaubanduses tegutsevatele ettevõtjatele, kes ei ole organiseerunud filiaalidena, s.o Ungari ettevõtjatele võrreldes välismaistele omanikele kuuluvate ettevõtjatega.

3.5. Ungari märkused huvitatud isikute märkuste kohta

- (28) Komisjon ei ole saanud Ungarilt märkuseid ainsa huvitatud isiku märkuste kohta, mis edastati Ungarile 13. oktoobri 2015. aasta kirjas.

4. ABI HINDAMINE

- (29) Komisjon piirdub käesolevas otsuses antavas hinnangus 2014. aasta toiduahela seaduse muudatusega, täpsemalt muudetud sättega, millega kehtestati Ungari esmatarbekaupu müüvatele kauplustele progresseeruv lõivustruktuur (määrad ja käibe vahemikud), nagu näidatud eespool põhjenduses 10.

4.1. Riigiabi olemasolu aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses

- (30) Aluslepingu artikli 107 lõikes 1 on sätestatud, et „[k]ui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“.
- (31) Meetme klassifitseerumiseks abina kõnealuse sätte tähenduses on järelikult vaja, et täidetud oleksid järgmised kumulatiivsed tingimused: i) meede peab olema omistatav riigile ja rahastatav riigi ressurssidest; ii) see peab andma saajale eelise; iii) see eelis peab olema valikuline; ning iv) meede peab kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi ja mõjutama liikmesriikidevahelist kaubandust.

4.1.1. Riigi ressurssid ja riigile omistatavus

- (32) Selleks, et meede oleks riigiabi, peab see olema rahastatud riigi ressurssidest ja olema liikmesriigile omistatav.
- (33) Kuna antud meede tuleneb Ungari parlamendis vastu võetud seadusest, on see selgelt Ungari riigile omistatav. Ungari väitega, et lõiv ei ole Ungari riigile omistatav seetõttu, et selle õiguslik alus on määrus (EÜ) nr 882/2004, ei saa nõustuda.
- (34) Liidu kohtud on varasemalt otsustanud, et aluslepingust tulenevaid kohustusi täites liidu direktiivi rakendamisel liikmesriigi poolt vastu võetud maksuerand ei ole omistatav asjaomasele liikmesriigile, vaid tuleneb liidu seadusandja õigusaktist ega ole seetõttu maksuerand⁽⁹⁾. Määrus (EÜ) nr 882/2004 näeb aga liikmesriikidele ette üldised kohustused ega pane neile kohustust kehtestada kontrollide teostamise eest käibel põhinevaid progresseeruvaid lõive, mistõttu ei saa öelda, et 2014. aasta muudatus tuleneks liidu seadusandja õigusaktist. Määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 26 on sätestatud, et „[l]iikmesriigid tagavad piisavate rahaliste vahendite olemasolu, et tagada ametlikeks kontrollideks vajalikud töötajad ja muud vahendid mis tahes vajalikuks peetavate

⁽⁹⁾ Kohtuasi T-351/02, Deutsche Bahn vs. komisjon, EU:T:2006:104, punkt 102

meetmetega, sealhulgas üldise maksustamise või lõivude või maksude kehtestamise teel“. Artikli 27 lõige 1 näeb ette, et „[l]iikmesriigid võivad koguda lõive või makse, et katta ametlikest kontrollidest tulenevaid kulusid“. Seetõttu on kõnealuse õigusakti ning eelkõige selle artikli 27 raames kehtestatavate lõivude summa määramine iga liikmesriigi ülesanne. Seega on iga kõnealuses kontekstis tehtud valik omistatav Ungari riigile.

- (35) Mis puudutab meetme rahastamist riigi ressurssidest, siis olukorras, kus meetme tulemuseks on, et riik loobub tulust, mida ta oleks muidu pidanud tavatingimustes ettevõtjalt koguma, on ka see tingimus täidetud⁽¹⁰⁾. Käesoleval juhul loobub Ungari riik ressurssidest, mida ta oleks vastasel korral pidanud koguma madalama käibetasemega (ja seega väiksematelt) esmatarbekaupu müüvatelt ettevõtjalt, kui neile oleks kehtinud suurema käibetasemega esmatarbekaupu müüvate ettevõtjatega samasugune inspekteerimislõiv.

4.1.2. *Eelis*

- (36) Liidu kohtute kohtupraktika kohaselt ei hõlma abi mõiste mitte ainult positiivseid eeliseid, vaid ka meetmeid, mis mitmesugusel kujul leevendavad tasusid, mis tavapärasel juhul ettevõtja eelarvesse kuuluksid⁽¹¹⁾. Kuigi meede, mis seisneb maksu või lõivu vähendamises, ei sisalda riigi ressursside positiivset ülekandmist, loob see eelise, kuna paneb ettevõtjad, kelle suhtes seda rakendatakse, teiste maksumaksjatega võrreldes soodsamasse rahalisse olukorda ning põhjustab riigi jaoks tulust ilmajäämist⁽¹²⁾. Eelist on võimalik anda mitmesuguste äriühingu maksukoormust vähendavate meetmetega, eelkõige rakendatava maksumäära, maksubaasi või tasumisele kuuluva maksumõnna vähendamise teel⁽¹³⁾.

- (37) Toiduahela seaduse 2014. aasta muudatus sätestab progresseeruva lõivustruktuuri, mida kohaldatakse esmatarbekaupu müüvatele ettevõtjatele olenevalt vahemikest, millesse langeb nende ettevõtjate käive. Asjaomaste lõivude progressiivsusel on see tagajärg, et kaupluse käibe suurenemisel ja suurusel järgmisesse vahemikku jõudmisel suureneb selle käibe suhtes rakendatav keskmine lõivuprotsent. Selle tulemusel rakendatakse väiksema käibega ettevõtjate (väiksemate ettevõtjate) suhtes keskmiselt oluliselt madalamaid lõivumäärasid kui suurema käibega ettevõtjate (suuremate ettevõtjate) suhtes. Kõnealuse oluliselt madalama keskmise määraga lõivu rakendamine leevendab kohustusi, mida peavad väikse käibega ettevõtjad võrreldes suure käibega ettevõtjatega täitma, ning annab seetõttu väiksematele ettevõtjatele suuremate ettevõtjatega võrreldes eelise artikli 107 lõike 1 tähenduses.

4.1.3. *Valikulisus*

- (38) Aluslepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt on meede valikuline, kui see soodustab teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist.
- (39) Fiskaalkavade kohta on Euroopa Liidu Kohus otsustanud, et meetme valikulisust tuleb põhimõtteliselt hinnata kolmeastmelise analüüsi teel⁽¹⁴⁾. Esiteks määratakse kindlaks liikmesriigis kohaldatav tavapärane või normaalne maksukord: „võrdlussüsteem“. Teiseks tuleks kindlaks teha, kas asjaomane meede on selle süsteemi suhtes erandlik selle poolest, et teeb vahet erinevatel ettevõtjatel, kes on süsteemi olemuslikke eesmärke arvestades võrreldavas faktilises ja juriidilises olukorras. Kui meede ei ole erand võrdlussüsteemist, ei ole see valikuline. Kui ta seda on (ja on seetõttu esmapilgul valikuline), tuleb teha analüüsi kolmandas etapis kindlaks, kas erandit loov

⁽¹⁰⁾ Kohtuasi C-83/98 P, Prantsusmaa vs. Ladbroke Racing Ltd ja komisjon, EU:C:2000:248, punktid 48–51. Samamoodi võib meede, mis võimaldab teatud ettevõtjatele maksuvähendust või tavalisel tasumisele kuuluvate maksete edasilükkamist, osutada riigiabi, vt ühendatud kohtuasjad C-78/08 kuni C-80/08, Paint Graphos ja teised, EU:C:2011:550, punkt 46.

⁽¹¹⁾ Kohtuasi C-143/99, Adria-Wien Pipeline, EU:C:2001:598, punkt 38.

⁽¹²⁾ Ühendatud kohtuasjad C-393/04 ja C-41/05, Air Liquide Industries Belgium, EU:C:2006:403, punkt 30, ja kohtuasi C-387/92, Banco Exterior de Espana, EU:C:1994:100, punkt 14.

⁽¹³⁾ Vt kohtuasi C-66/02, Itaalia vs. komisjon, EU:C:2005:768, punkt 78; kohtuasi C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze ja teised, EU:C:2006:8, punkt 132; kohtuasi C-522/13, Ministerio de Defensa ja Navantia, EU:C:2014:2262, punktid 21–31. Vt ka komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes, punkt 9 (EÜT C 384, 10.12.1998, lk 3).

⁽¹⁴⁾ Vt näiteks kohtuasi C-279/08 P, komisjon vs. Madalmaad (NOx) [2011], EU:C:2011:551; kohtuasi C-143/99, Adria-Wien Pipeline, EU:C:2001:598; ühendatud kohtuasjad C-78/08 kuni C-80/08, Paint Graphos ja teised, EU:C:2011:550; kohtuasi C-308/01, GIL Insurance, EU:C:2004:252.

meede on põhjendatud (võrdlus)maksusüsteemi olemuse või üldskeemiga ⁽¹⁵⁾. Kui esmapilgul valikuline meede on süsteemi olemuse või üldskeemiga põhjendatud, ei käsitleta seda valikulisena ning seetõttu ei kuulu see aluslepingu artikli 107 lõike 1 kohaldamisalasse.

a) *Võrdlussüsteem*

- (40) Käesoleval juhtumil käsitleb komisjon võrdlussüsteemina Ungaris tegutsevate toiduahelas osalevate ettevõtjate inspekteerimisloivu ⁽¹⁶⁾. Komisjon ei arva, et 2014. aasta muudatusega kehtestatud progresseeruv lõivustruktuur võiks olla osa kõnealusest võrdlussüsteemist.
- (41) Nagu Euroopa Kohus on täpsustanud, ⁽¹⁷⁾ ei piisa valikulisuse analüüsil alati sellest, kas meede on liikmesriigi määratletud võrdlussüsteemi suhtes erandlik. Hinnata tuleb ka seda, kas asjaomase süsteemi piirid on määratletud liikmesriigi poolt järjekindlal viisil või, vastupidi, ilmselt meelevaldselt või kallutatult, et soodustada teatud ettevõtjaid võrreldes teistega. Vastasel korral võiks liikmesriik, selle asemel et kehtestada üldiseid kõigile ettevõtjatele kohaldatavaid eeskirju, millest teha teatud ettevõtjatele erandeid, saavutada sama, riigiabi eeskirjadest kõrvale hoidva tulemuse, kohandades ja kombineerides oma eeskirju selliselt, et nende kohaldamine iseenesest annab tulemuseks erinevate ettevõtjate erineva koormuse ⁽¹⁸⁾. Eriti oluline on tuletada sellega seoses meelde, et Euroopa Kohus on järjekindlalt otsustanud, et aluslepingu artikli 107 lõige 1 ei erista riigi sekkumismeetmeid nende põhjuste või eesmärkide järgi, vaid määratleb need seoses nende mõjudega ning järelikult kasutatavatest meetoditest sõltumatult ⁽¹⁹⁾.
- (42) Kuna ühetaolise määra kohaldamine toiduahelas osalevate ettevõtjate käibe suhtes on riigile määruse (EÜ) nr 882/2004 kohastest kontrollitegevustest tekkivate kulude katmiseks asjakohane meetod, näib toiduahela seaduse 2014. aasta muudatusega kehtestatud progresseeruv lõivustruktuur olevat Ungari poolt tahtlikult kujundatud teatud ettevõtjaid teistega võrreldes soodustavana. Enne 2014. aasta muudatust pidid kõik toiduahelas osalevad ettevõtjad, sealhulgas esmatarbekaupu müüvad kauplused, maksma oma käibe eest lõivu ühetaolise määraga 0,1 %. 2014. aasta muudatusega kehtestatud progresseeruva lõivustruktuuri alusel kohaldatakse esmatarbekaupu müüvate kaupluste pidajatele potentsiaalselt kaheksat erinevat lõivumäära, mis algavad 0 %-st ja suurenevad kuni 6 %-ni olenevalt vahemikust, millesse ettevõtja käive langeb. Seetõttu kohaldatakse 2014. aasta muudatuse tagajärjel kõnealuse lõivuga maksustamisele kuuluvate ettevõtjate suhtes erinevat keskmist maksumäära olenevalt nende tegevuse laadist (st sellest, kas nad peavad esmatarbekaupu müüvaid kaupluseid) ning käibe suuruselt (st kas käive ületab kõnealuse muudatusega kehtestatud künnised).
- (43) Kuna iga äriühingut maksustatakse erineva määraga, ei ole komisjonil võimalik määrata 2014. aastal muudetud lõivude seas kindlaks ühtainsat võrdlusmäära. Samuti ei esitanud Ungari võrdlusmäärana ega „normaalse määrana“ ühtegi konkreetset määra ega selgitanud, kuidas oleks kõrgem määr suure käibega esmatarbekaupu müüvate kaupluste pidajate puhul erandlike asjaoludega põhjendatud ega seda, miks peaks kohaldama teatud ettevõtjate kategooriate või väiksema käibega esmatarbekaupu müüvate kaupluste pidajate suhtes madalamaid määrasid.
- (44) Seega seisneb 2014. aasta muudatuse mõju selles, et erinevad ettevõtjad maksavad erineva määraga maksu (väljendatuna osana nende üldisest aastakäibest), mis oleneb nende tegevustest ja suuruselt – kuna ettevõtja teenitav käibe summa korreleerub teatud ulatuses ettevõtja suurusega. Toiduahela inspekteerimisloivu eesmärk on aga rahastada toidu tervislikkuse ja ohutusega seotud kontrollid selle liikumisel toiduahelas ning progresseeruv lõivustruktuur määradega 0 %–6 % ei kajasta seost maksustatavate ettevõtjate ruumides tehtavate kohapealsete kontrollide kulude ning ettevõtjate käibe vahel.
- (45) Kõnealust eesmärki silmas pidades leiab komisjon, et kõik toiduahelas osalevad ettevõtjad üldiselt ning kõik esmatarbekaupu müüvaid kauplusi pidavad ettevõtjad konkreetselt on olenemata oma käibe suuruselt võrreldavas faktilises ja juriidilises olukorras ning et Ungari ei ole esitanud veenvat põhjendust nende ettevõtjate tüüpide vahelisele diskrimineerimisele toiduahela inspekteerimisloivuga maksustamisel. Kõnealuses seoses viitab komisjon põhjendustele 52–57 allpool. Samuti on Ungari tahtlikult kujundanud toiduahela inspekteerimisloivu selliselt, et

⁽¹⁵⁾ Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes (EÜT C 384, 10.12.1998, lk 3).

⁽¹⁶⁾ Vt joonealune märkus 4 eespool.

⁽¹⁷⁾ Ühendatud kohtuasjad C-106/09 P ja C-107/09 P, komisjon ja Hispaania vs. Gibraltar valitsus ja Ühendkuningriik, EU:C:2011:732.

⁽¹⁸⁾ Samas, punkt 92.

⁽¹⁹⁾ Kohtuasi C-487/06 P, British Aggregates vs. komisjon, EU:C:2008:757, punktid 85 ja 89, ja tsiteeritud kohtuotsused ning kohtuasi C-279/08 P, komisjon vs. Madalmaad (NOx), EU:C:2011:551, punkt 51.

see soodustab meelevaldselt teatud ettevõtjaid, nimelt väiksema käibega (ja seega väiksemaid) esmatarbekaupu müüvate kaupluste pidajaid, ning pannud halvemasse olukorda teised, nimelt suuremad ettevõtjad, kes kalduvad olema ka välismaises omanduses ⁽²⁰⁾.

- (46) Seetõttu on võrdlussüsteem planeeritult valikuline viisil, mis ei ole põhjendatud toiduahela inspekteerimislõivu eesmärgiga, milleks on rahastada toidu tervislikkuse ja ohutusega seotud kontrollid selle liikumisel toiduahelas. Sellest tulenevalt on kõnealusel juhul asjakohaseks võrdlussüsteemiks inspekteerimislõivu kehtestamine Ungaris tegutsevatele toiduahelas osalevatele ettevõtjatele lähtuvalt nende käibest ilma progresseeruva lõivustruktuurita vastava süsteemi osana.

b) *Erand võrdlussüsteemist*

- (47) Teise sammuna tuleb kindlaks määrata, kas meede kaldub võrdlussüsteemist kõrvale teatud ettevõtjate kasuks, mis on võrdlussüsteemi olemusliku eesmärgi seisukohast sarnases faktilises ja juriidilises olukorras.
- (48) Nagu põhjenduses 44 selgitatud, on toiduahela inspekteerimislõivu olemuslik eesmärk rahastada Ungaris toidu tervislikkuse ja ohutusega seotud kontrollid toidu liikumisel toiduahelas. Nagu kõnealusel põhjenduses täiendavalt selgitatakse, tuleks kõiki toiduahelas osalevaid ettevõtjaid üldiselt ning kõiki esmatarbekaupu müüvaid kauplusi pidavaid ettevõtjaid konkreetselt käsitleda olenemata nende tegevusest või käibe suurusest nimetatud eesmärgi seisukohast võrreldavas juriidilises ja faktilises olukorras olevatena.
- (49) Nagu selgitatakse põhjenduses 37, on progresseeruv lõivustruktuuril, mida kohaldatakse 2014. aasta muudatuse kohaselt ainult esmatarbekaupu müüvate kaupluste pidajatele, tagajärg, et suurema käibega ettevõtjatele kohaldatakse nii oluliselt suuremaid marginaalseid inspekteerimislõive kui ka oluliselt suuremaid keskmiseid inspekteerimislõive võrreldes väiksema käibega kaupluste pidajate ning teiste toiduahelas osalevate ettevõtjatega. Teisisõnu eristab 2014. aasta muudatusega kehtestatud progresseeruv lõivustruktuur toiduahela inspekteerimislõivu eesmärgi seisukohast võrreldavas faktilises ja juriidilises olukorras ettevõtjaid sõltuvalt nende tegevusest ja suurusest.
- (50) Eelkõige märgib komisjon, et toiduahela seaduse 2014. aasta muudatusega kehtestatud lõivumäärad ning käibevahemikud, mille suhtes neid kohaldatakse toob lõivuga maksustamisele kuuluvate ettevõtjate jaoks kaasa lõivu suurenemise sõltuvalt nende teatud tegevusest saadavast käibest ja seeläbi nende suurusest. Lõivu piirmäär on 0,1 % ettevõtjate puhul, kelle käive on üle 500 miljoni forindi, kuid mitte üle 50 miljardi forindi. Esmatarbekaupu müüvate ettevõtjate puhul, kelle käive ületab 300 miljardit forinti, korrutatakse seda piirmäära 60ga, mille tulemusel on lõivumäär 6 %: Lõivu piirmäära sellise tõusu tagajärg on see, et kõrgeimas käibevahemikus kaupluse jaoks on keskmine lõivumäär oluliselt suurem kui väiksemates käibevahemikes ettevõtjate (ja seega väiksemate ettevõtjate) jaoks.
- (51) Seetõttu kaldub 2014. aasta muudatusega kehtestatud progresseeruv lõivustruktuur kõrvale võrdlussüsteemist, milleks on toiduahela inspekteerimislõivu kehtestamine Ungaris tegutsevatele toiduahelas osalevatele ettevõtjatele, soosides väiksema käibega (ja seega väiksemaid) esmatarbekaupu müüvaid kauplusi pidavaid ettevõtjaid. Sellest lähtuvalt leiab komisjon, et vaidlusalune meede on esmapilgul valikuline.

c) *Põhjendatus*

- (52) Võrdlussüsteemist kõrvale kalduv meede ei ole valikuline, kui see on põhjendatud selle süsteemi olemuse või üldskeemiga. Nii on see juhul, kui valikuline kohtlemine tuleneb olemuslikest mehhanismidest, mis on vajalikud süsteemi toimimiseks ja tõhususeks ⁽²¹⁾. Kõnealusel seoses ei ole liikmesriikidel võimalik tugineda teatud režiimi

⁽²⁰⁾ Ühendatud kohtuasjad C-106/09 P ja C-107/09 P, komisjon ja Hispaania vs. Gibraltar valitsus ja Ühendkuningriik, EU:C:2011:732. Vt analoogia mõttes ka kohtuasi C-385/12, Hervis Sport- és Divatkereskedelmi Kft., EU:C:2014:47, milles Euroopa Kohus otsustas: „ELTL artikleid 49 ja 54 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised kaupluses jaemüügiga tegelemisel tekkiva käibe suhtes kehtestatud maksu käsitlevad liikmesriigi õigusnormid, mis kohustavad maksukohustuslasi, kes on äriühingute kontsernis“ sidusettevõtjad „nimetatud õigusnormide tähenduses, järsult progresseeruva maksumäära kohaldamiseks oma käibed summeerima ja nii saadud maksusumma seejärel omavahel jaotama vastavalt nende osale tegelikust käibest, juhul kui äriühingute kontserni kuuluvad maksukohustuslased, kelle suhtes kohaldatakse kõige kõrgemat erimaksumäära, on enamikul juhtudest teises liikmesriigis asuvate äriühingute“ sidusettevõtjad „– asjaolu, mis tuleb välja selgitada eelotsusetaotluse esitanud kohtul.“

⁽²¹⁾ Vt näiteks ühendatud kohtuasjad C-78/08 kuni C-80/08, Paint Graphos ja teised, EU:C:2011:550, punkt 69.

raames ettevõtjate erinevate kohtlemise põhjendamisel välistele – näiteks regionaal-, keskkonna- või tööstuspoliitilistele eesmärkidele. Põhjenduse peab esitama liikmesriik, s.o Ungari ametiasutused.

- (53) Ungari ametiasutused on väitnud, et erandi eesmärk on tagada, et inspekteerimisloivu määr oleks paremini proportsioonis asutuse ressurssidega, mida on vaja oluliste turuosaliste järelevalveks (näiteks sertifikaadid, infotehnoloogiliste ja kvaliteeditagamise süsteemide kontrolliks vajalik aeg, äriühingu tegevuskohtade arv, ekspertide kasutamine ja sõidukite kulud). Ungari ametiasutuste hinnangul peaksid suurema käibega toiduahelas osalevad ettevõtjad või tarbijate suurema arvu tõttu endast suuremat riski kujutavad ettevõtjad, kellega ametiasutustel tuleb tegeleda, panustama toiduahela järelevalve rahastamisse rohkem.
- (54) Komisjon leiab, et käibe alusel progresseeruvalt makstavad lõivud saavad olla põhjendatud ainult juhul, kui lõivu konkreetne eesmärk selliseid progresseeruvaid määrasid nõuab, s.o juhul, kui ka kulud, mida lõiv peab katma või lõivu aluseks oleva tegevuse negatiivsed välismõjud suurenevad – või suurenevad rohkem kui proportsionaalselt⁽²⁾ – seoses käibega. Kuna jaemüügiahela inspekteerimisloivu eesmärk on rahastada toidu tervislikkuse ja ohutusega seotud kontrolli selle liikumisel toiduahelas, ei ole komisjon leidnud põhjust, miks selliste kontrollide kulu peaks suurenema suurte ettevõtjate puhul rohkem kui käibega proportsionaalselt.
- (55) Näiteks ei ole Ungari esitanud tõendeid, mis selgitaksid, miks näiteks pakki suhkrut müüva olulise käibetasemega jaemüügikauplust pidav ettevõtja peaks kujutama endast 60 korda suuremat riski või andma alust 60 korda kulukamateks kontrollideks võrreldes sama pakki suhkrut müüva väikese käibega väikese supermarketi pidajaga. Kuigi selle suhkrupaki müügist saadav käibe on mõlema ettevõtja puhul sama, oleks selle paki müügiga teenitavast igast käibeforintist tulenev lõiv väikese supermarketi pidaja puhul 60 korda madalam.
- (56) Veel märgib komisjon, et Ungari väidetava põhjenduse, et suurema käibega toiduahelas osalevad ettevõtjad peaksid panustama toiduahela järelevalvesse rohkem, seab kahtluse alla asjaolu, et suure käibega esmatarbekaupu müüva kaupluse puhul kohaldatakse selle käibe suhtes kõrgemaid määrasid kui sama käibega muude ettevõtjate puhul peale esmatarbekaupade müüjate, kelle lõivumääraks jääb 0,1 %.
- (57) Sellest lähtuvalt ei usu komisjon, et meede oleks põhjendatud maksusüsteemi olemuse või üldskeemiga. Seetõttu tuleks käsitleda meetet valikulist eelist andvana väiksema käibega (ja seega väiksematele) esmatarbekaupu müüvaid kaupluseid pidavatele ettevõtjatele.

4.1.4. Konkurentsi kahjustamine ja mõju liidusisesele kaubandusele

- (58) Aluslepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt peab meede selleks, et see oleks riigiabi, kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi ja mõjutama liidusisest kaubandust. Meedet kohaldatakse ettevõtjate puhul, kes teenivad käivet teatud toiduahela tegevustest ja müüvad Ungari turul esmatarbekaupu, sealhulgas teiste liikmesriikide ettevõtjate puhul. Esmatarbekaupu müüvate ettevõtjate teenindatavat turgu iseloomustab – nii Ungaris kui ka teistes liikmesriikides – teistest liikmesriikidest pärit ettevõtjate kohalolek, kes tegutsevad tegelikult – või võivad arendada oma tegevusi – rahvusvahelises mastaabis. Käibelt makstava lõivu progresseeruv iseloom võib and olulise eelise osale neist ettevõtjatest, kahjustades seeläbi teisi, ning tugevdada nende positsiooni nii Ungari turul kui ka Euroopa turul laiemalt. Seetõttu on meetmel mõju progresseeruva lõivuga maksustatavate ettevõtjate konkurentsiolukorrale ning meede kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ja mõjutab liidusisest kaubandust.

4.1.5. Järeldus

- (59) Kuna kõik aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, leiab komisjon, et toiduahela seaduse 2014. aasta muudatus, millega kehtestati esmatarbekaupu müüvatele ettevõtjatele progresseeruv lõivustruktuur, on riigiabi kõnealuse sätte tähenduses.

⁽²⁾ Ühetaolise määraga lõiv juba tähendabki suurema käibega kaupluste jaoks kõrgemat lõivu.

4.2. Abi kokkusobivus siseturuga

- (60) Riigiabi loetakse siseturuga kokkusobivaks, kui see kuulub ühte aluslepingu artikli 107 lõikes 2 loetletud kategooriasse ⁽²³⁾ ning seda võib lugeda siseturuga kokkusobivaks, kui komisjon leiab, et see kuulub ühte aluslepingu artikli 107 lõikes 3 loetletud kategooriasse ⁽²⁴⁾. Ülesanne tõendada riigiabi kokkusobivust siseturuga aluslepingu artikli 107 lõike 2 või 3 alusel on aga riigiabi andnud liikmesriigil ⁽²⁵⁾.
- (61) Komisjon märgib, et Ungari ametiasutused ei ole esitanud argumente, mille järgi toiduahela seaduse 2014. aasta muudatus oleks siseturuga kokkusobiv. Ungari ei kommenteerinud menetluse algatamise otsuses väljendatud kahtluseid seoses meetme kokkusobivusega ega reageerinud kolmanda isiku esitatud märkustele kokkusobivuse kohta ⁽²⁶⁾. Komisjon leiab, et mitte ükski eespool osutatud eranditest ei ole kohaldatav, kuna meede ei näi olevat suunatud ühegi neis sätetes loetletud eesmärgi saavutamisele. Seetõttu ei saa kuulutada meedet siseturuga kokkusobivaks.
- (62) Tuletas komisjon meelde ka seda, et ta ei saa kuulutada kokkusobivaks riigiabimeedet, mis rikub teisi liidu õigusaktide eeskirju, näiteks aluslepinguga kehtestatud põhivabadusi või liidu määruste ja direktiivide sätteid. Sellega seoses ei ole leevendatud komisjoni poolt menetluse algatamise otsuses väljendatud kahtluseid, et meede on suunatud peamiselt välismaises omanduses ettevõtjatele, mis võib kujutada endast aluslepingu artikli 49 rikkumist, millega on kehtestatud asutamise põhivabadus. Ungari ei ole kommenteerinud aluslepingu artikli 49 võimalikku rikkumist ega kõnealust aspekti puudutava huvitatud kolmanda isiku märkuseid.
- (63) Ungari väitis, et 2014. aasta muudatusega muudetud toiduahela inspekteerimisloivu õiguslik alus on määrus (EÜ) nr 882/2004. Ungari ametiasutuste esitatud teabele ⁽²⁷⁾ tuginedes ei nõustu komisjon siiski alljärgnevalt esitatavatel põhjustel sellega, et meede – 2014. aastal muudetud kujul – on kooskõlas määrusega (EÜ) nr 882/2004.
- (64) Esiteks ei ole Ungari esitatud teabe alusel tehtud kindlaks, et inspekteerimisloiv – 2014. aastal muudetud kujul – arvutati kooskõlas määruses (EÜ) nr 882/2004 sätestatud loivude arvutamise kriteeriumidega, ega ka see, et see ei ületanud üldiseid kulusid, mis pädevatel asutustel ametlike kontrollide teostamisel tekivad, nagu kõnealuse määruse artikli 27 lõike 4 punkt a selgesõnaliselt nõuab.
- (65) Teiseks ei näi kulusid, mida inspekteerimisloivu arvutusmeetodi määramisel arvesse võeti, olevat kooskõlas nendega, millele viidatakse määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punktis a koostoimes VI lisaga. Eelkõige öeldakse viimases, et loivude arvutamisel arvessevõetavate kulude hulka võivad kuuluda „ametlike kontrollidega seotud töötajate“ kulusid, kuid Ungari ametiasutused on teatanud komisjonile, et inspekteerimisloiv, mida nad nõuavad, katab ka (üldeisemad) kulusid, mis tulenevad laiemast „töötajate palkade“ kategooriast ⁽²⁸⁾.
- (66) Kolmandaks on küll Ungari ametiasutustel määruse (EÜ) nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkti b alusel õigus nõuda kindla tariifiga loive, kuid nad ei ole esitanud veenvat põhjendust inspekteerimisloivu progressiivsuse ja selle struktuuride kohta (loivu vahemikud ja määrad). Eelkõige ei ole Ungari esitanud mingeid tõendeid selle kohta, et esmatarbekaupu müüvate kaupluste pidajatele kohaldatav progresseeruvate loivumäärade struktuur (määrad ja käibevahemikud) vastaks sarnasele Riikliku Toiduahela Ohutusameti jaoks asjaomaste ettevõtjate järelevalvel tekkinud progresseeruvale kulude struktuurile.

⁽²³⁾ Aluslepingu artikli 107 lõikes 2 sätestatud erandid on järgmised: a) üksiktarbijatele antav sotsiaalabi; b) loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi; ning c) Saksamaa Liitvabariigi teatud piirkondadele antav abi.

⁽²⁴⁾ Aluslepingu artikli 107 lõikes 3 sätestatud erandid on järgmised: a) abi majandusarengu edendamiseks teatud piirkondades; b) abi teatud üleeuroopalist huvi pakkuvatele tähtsatele projektidele või mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks; c) abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arenguks; d) abi kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks; ning e) nõukogu otsusega kindlaks määratud abi.

⁽²⁵⁾ Kohtuasi T-68/03, Olympiaki Aeroporia Ypiresies vs. komisjon, EU:T:2007:253, punkt 34.

⁽²⁶⁾ Nagu põhjenduses 4 märgitud, edastati need märkused võimalike omapoolsete märkuste tegemiseks Ungarile 13. oktoobril 2015.

⁽²⁷⁾ Tervise ja toiduohutuse peadirektoraadile vastavalt 26. veebruari [Ares(2015)835210] ja 19. mai 2015. aasta [Ares(2015)2083309] kirjades esitatud teave.

⁽²⁸⁾ Vt Ungari ametiasutuste 7. oktoobri 2015. aasta kiri komisjoni talitustele.

- (67) Ning kuigi progresseeruv määr on väidetavalt määruse (EÜ) nr 882/2004 alusel põhjendatav vajadusega rakendada lõivu, mis on proportsionaalne suuremate haldusressurssidega, mida pädevad asutused peavad suurte turuosaliste kontrollimiseks kasutama, ei saa komisjon aru, kuidas võib ametlike kontrollide laadi arvestades suurte jaemüüjate mitme kaupluse kontroll olla ulatuslikum või keerukam kui mitme frantsiisi alusel tegutseva ettevõtja kaupluse kontroll (mille puhul kohaldatakse siiski oluliselt väiksemaid inspekteerimislõive, kuna iga kaupluse käive eraldi võetuna on palju väiksem).
- (68) Eelnevat arvesse võttes ei leia komisjon, et meetmest tulenevad maksukohtlemise erinevused oleksid määruses (EÜ) nr 882/2004 sätestatud kohustuste täitmise eesmärgi seisukohast vajalikud ja proportsionaalsed.

4.3. Toiduahela inspekteerimisloiv muudetud seaduses

- (69) Nagu punktis 3.2 näidatud, ei hõlma 17. novembril 2015 muudetud toiduahela inspekteerimisloiv enam progresseeruvaid määrasid. 2015. aasta CLXXXII seadus, millega muudetakse 2008. aasta XLVI seadust toiduahela ja selle ametlike kontrollide kohta näeb selle asemel ette kõigile toiduahelas osalevatele ettevõtjatele 0,1 % ühetaolise lõivumäära. Progresseeruva lõivustruktuuri kaotamine lahendab menetluse algatamise otsuses kõnealusest progresseeruvast struktuurist tulenevalt tõstatatud riigiabi probleemi.

4.4. Abi tagasinõudmine

- (70) 2014. aasta muudatusest ei teatatud ning komisjon ei olnud seda siseturuga kokkusobivaks kuulutanud. Kuna 2014. aasta muudatus on riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ning uus abi nõukogu määruse (EL) 2015/1589⁽²⁹⁾ artikli 1 punkti c tähenduses, mis on kehtestatud vastuolus aluslepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud ootenõudega, on see meede ka ebaseaduslik riigiabi määruse (EL) 2015/1589 artikli 1 punkti f tähenduses.
- (71) Järeldusest, et meede on ebaseaduslik ja kokkusobimatu riigiabi, tuleneb, et abi tuleb selle saajatelt määruse (EL) 2015/1589 artikli 16 kohaselt tagasi nõuda.
- (72) Komisjoni poolt menetluse algatamise otsuses antud peatamiskorralduse tulemusel kinnitas aga Ungari, et on peatanud toiduahela inspekteerimisloivu maksmise nende puhul, kelle suhtes kohaldati asjaomast progresseeruvat inspekteerimisloivu.
- (73) Seetõttu ei ole meetme raames riigiabi tegelikult antud. Sel põhjusel ei ole tagasinõudmine vajalik.

5. KOKKUVÕTE

- (74) Komisjon leiab, et Ungari on rakendanud kõnealust abi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 nõudeid rikkudes ebaseaduslikult.
- (75) Käesolev otsus ei välista võimalikke uurimisi meetme kokkusobivuse suhtes aluslepingus sätestatud põhivabadustega, eriti selle artikliga 49 tagatud asutamishabadustega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

2014. aasta LXXIV seadusega Ungari toiduahela inspekteerimisloivus tehtud muudatusega kehtestatud progresseeruv lõivustruktuur (määrad ja käibevahemikud), mida kohaldatakse esmatarbekaupu müüvate kaupluste pidajate suhtes, on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses siseturuga kokkusobimatu riigiabi, mille Ungari jõustas ebaseaduslikult, rikkudes nimetatud lepingu artikli 108 lõiget 3.

⁽²⁹⁾ Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 248, 24.9.2015, lk 9).

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud skeemi alusel antud üksikabi ei ole abi, kui see vastab andmise ajal nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 ⁽³⁰⁾ artikli 2 või nõukogu määruse (EL) 2015/1588 ⁽³¹⁾ artikli 2 kohaselt vastu võetud määruses sätestatud tingimustele – olenevalt sellest, kumb määrus on abi andmise ajal kohaldatav.

Artikkel 3

Ungari tühistab kõik artiklis 1 osutatud kava kohase abi tasumata maksed alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 4

Ungari tagab käesoleva otsuse rakendamise nelja kuu jooksul pärast selle teatavakstegemise kuupäeva.

Artikkel 5

Käesolev otsus on adresseeritud Ungarile.

Brüssel, 4. juuli 2016

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER

⁽³⁰⁾ Nõukogu 7. mai 1998. aasta määrus (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (EÜTL 142, 14.5.1998, lk 1).

⁽³¹⁾ Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1588, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (ELT L 248, 24.9.2015, lk 1).

KOMISJONI OTSUS (EL) 2016/1849,**4. juuli 2016,****riigiabi SA.41613 – 2015/C (ex SA.33584 – 2013/C (ex 2011/NN)) kohta, mida andsid Madalmaad seoses professionaalse jalgpalliklubiga PSV Eindhovenis***(teatavaks tehtud numbri C(2016) 4093 all)***(Ainult hollandikeelne tekst on autentne)****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 2 ⁽¹⁾ ja võttes arvesse nende märkusi

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) 2011. aasta mais sai komisjon pressiteadetest ja kodanike pöördumiste kaudu teada, et Eindhoveni omavalitsus kavatses toetada rahaülekande abil professionaalset jalgpalliklubi Philips Sport Vereniging (edaspidi „PSV“). Komisjoni sai ka 2010. ja 2011. aastal kaebusi Madalmaade professionaalsete jalgpalliklubide, nimelt Maastrichti MVV, Tilburgi Willem II ja 's-Hertogenboschi FC Den Boschi ning Nijmegeni NEC kasuks võetavate toetusmeetmete kohta. Madalmaad andsid 26. ja 28. juulil 2011. aastal komisjonile teavet PSVga seonduva meetme kohta.
- (2) Komisjon teatas oma 6. märtsi 2013. aasta kirjas Madalmaadele, et on otsustanud algatada aluslepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetluse Willem II, NEC, MVV, PSV ja FC Den Boschi kasuks võetud meetmete suhtes.
- (3) Komisjoni otsus algatada menetlus (edaspidi „menetluse algatamise otsus“) avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽²⁾. Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama kõnealuse meetme kohta märkusi.
- (4) Madalmaad esitasid oma 6. juuni ja 12. novembri 2013. aasta ning 12. ja 14. jaanuari ja 22. aprilli 2016. aasta kirjas tähelepanekud PSV suhtes võetud meetme kohta.
- (5) Komisjon sai tähelepanekuid järgmistelt huvitatud isikutelt: Eindhoveni omavalitsuselt (edaspidi „omavalitsus“) 23. mail 2013. aastal, 11. septembril 2013. aastal ja 26. septembril 2013. aastal ning PSV-lt 24. mail 2013. aastal. Komisjon edastas need Madalmaadele, kellele anti võimalus vastata. Madalmaad esitasid oma märkused 12. novembri 2013. aasta kirjaga.
- (6) 9. juulil 2013. aastal, 25. veebruaril 2015. aastal ja 13. oktoobril 2015. aastal toimusid kohtumised Madalmaadega.

⁽¹⁾ Komisjoni otsus juhtumis SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN) – Madalmaade teatavatele professionaalsetele jalgpalliklubidele ajavahemikul 2008–2011 antud abi – Kutse märkuste esitamiseks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikele 2 (ELT C 116, 23.4.2013, lk 19).

⁽²⁾ Vrd joonealune märkus 1.

- (7) 17. juulil 2013. aastal vaidlustas omavalitsus 6. märtsi 2013. aasta menetluse algatamise otsuse üldkohtus ⁽³⁾.
- (8) Pärast menetluse algatamise otsust ja kokkuleppel Madalmaadega viidi eraldi läbi uurimised eri klubide suhtes. PSVga seotud uurimine registreeriti juhtuminumbriga SA.41613.

2. MEETME ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS

2.1. Meede

- (9) Rahvuslik jalgpalliliit Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (edaspidi „KNVB“) on professionaalide ja amatööride jalgpallivõistlusi korraldav katusorganisatsioon. Professionaalne jalgpall on Madalmaades korraldatud kahetasandilises süsteemis. Hooajal 2014/2015 kuulus sellesse 38 klubi, kellest 18 mängisid kõrgliigas (*eredivise*) ja 20 madalamas liigas (*eerste divise*).
- (10) PSV asutati 1913. aastal ja oma kodumänge mängib klubi Eindhovenis. 1999. aastal koondati PSV äritegevus piiratud vastutusega äriühingu alla [*naamloze vennootschap*]. Kõik osakud peale ühe kuuluvad sihtasutusele PSV Football. Üks osak kuulub klubile Eindhoven Football Club PSV. PSV mängib kõrgliigas ning võistleb seal pidevalt kõrgete kohtade eest. Hooajadel 2014/2015 ja 2015/2016 tuli klubi liigas esimeseks. PSV osaleb korrapäraselt Euroopa turniiridel ning on võitnud nii Euroopa karikavõistlused (1987/1988) kui ka UEFA karikavõistlused (1977/1978).
- (11) PSV-l on oma jalgpallistaadion, s.o Philipsi staadion (edaspidi „staadion“). Kuni 2011. aastani kuulus klubile ka staadioni- ja treeningubloki *De Herdgang* alune maa. 2011. aastal seisis PSV silmitsi raskete likvideerimisprobleemidega, mistõttu pöördus klubi nii omavalitsuse, Philipsi, mitme teise äriühingu kui ka teatavate pankade poole Eindhovenis. Mõned neist äriühingutest olid tõepoolest nõus andma uusi laene või muutma olemasolevaid, et aidata PSV-l raskest ajast üle saada.
- (12) Sel ajal pidasid omavalitsus ja PSV läbirääkimisi müügi- ja tagasirentimistehingu üle. Nad leppisid kokku, et omavalitsus ostab staadioni- ja treeningubloki aluse maa 48 385 000 euro eest. Staadionimaa hinnati 41 160 000 eurole. Omavalitsus sõlmis nimetatud ostu rahastamiseks samasugusele summale panga määratud fikseeritud intressimääraga pikaajalise laenulepingu. Seejärel lubati PSV-l kasutada staadionalust maad 40 aasta pikkuse pikaajalise rendi (*erfpacht*) kaudu, mida võib pikendada juhul, kui PSV seda taotleb. Iga-aastane renditasu on 2 463 030 eurot. Nimetatud iga-aastane renditasu hõlmab renditasu staadionipinna (1 863 743 eurot), treeningukompleksi aluse maa (327 151 eurot) ja parkla (272 135 eurot) eest. Leping sisaldas punkti, et renditasu saadakse 20 aasta pärast.
- (13) Madalmaad ei teavitanud komisjoni vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 3 oma kavatsusest sõlmida müügi- ja tagasirendileping.

2.2. Menetluse algatamise põhjused

- (14) Komisjon asus menetluse algatamise otsuses seisukohale, et abimeetmed professionaalsetele jalgpallklubidele moonutavad tõenäoliselt konkurentsi ja mõjutavad kahjulikult liikmesriikidevahelist kaubandust aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Komisjon kahtles ka staadionaluse maa müügihinna ja väljaku baasrendi hinna kindlaksmääramise asjakohasuses. Komisjon tuli esmasele järeldusele, et omavalitsus andis PSV-le riigi vahendite kasutamiseks valikulise eelise ning andnud seega jalgpallklubile abi.
- (15) Eelkõige seoses sellega, et Madalmaad on järginud komisjoni teatist ametivõimude korraldatavas maa ja hoonete müügis sisalduvate abi elementide kohta ⁽⁴⁾ (edaspidi „maa müüki käsitlev teatis“), kordas komisjon, et nimetatud teatisega esitatud juhendis, nagu märgitud selle sissejuhatuses, „käsitletakse ainult riigi omandis maa ja hoonete müüki. Selles ei käsitleta maa ja hoonete riigi omandusse soetamist ega ametivõimude korraldatavat maa ja hoonete rendile andmist. Nendes tehingutes võib sisalduda ka riigiabi elemente.“

⁽³⁾ Kohtuasi T-370/13 *Gemeente Eindhoven vs. komisjon*.

⁽⁴⁾ EÜT C 209, 10.7.1997, lk 3.

- (16) Seoses välisekspertide arvamustega, millele tugines omavalitsus, vaidlustas komisjon hindamiseksperitide arvutustes staadionimaa hinna asemel segakasutuses oleva maa hinna kasutamise kehtivuse. Komisjon avaldas samuti kahtlust, kas maa väärtuse arvutamisel pikaajalise rendi järgseks tulevaseks arenduseks kasutatud kasumi- ja riskimarginaal olid realistlikud.
- (17) Komisjon ei olnud nimetatud etapis veendunud selles, et omavalitsus kavatses tagada, et tehing on kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega (edaspidi „turumajanduslikult tegutseva investori põhimõte“). Selle asemel püüdis ta vältida kahjumisse jäämist; Teisisõnu, et tehing oma eelarve seisukohast neutraalseks muuta, võeti kasutusele kaitsemeetmed. See ei oleks olnud vastuvõetav tüüpilisele turumajanduslikule investorile, isegi kui ta oleks tuginenud maa hindamisel ja renditasu kindlaksmääramisel välisekspertide arvamustele.

3. MADALMAADE MÄRKUSED

- (18) Madalmaad on arvamusel, et tehing ei kujuta endast riigiabi järgmistel põhjustel: a) maa hinna ja iga-aastase renditasu kehtestasid välisekspertid kooskõlas maa müüki käsitleva teatisega. Nimetatud teatis annab olulise raamistiku tehingu riigiabitunnuste hindamiseks; b) PSV maksab omavalitsusele pikaajalise rendilepingu alusel renti, mis on kõrgem kui osamaksete summa, mida omavalitsus pangale maksab, ja mis tagab, et toiming ei ole rahaliselt neutraalne ainult omavalitsuse jaoks; c) PSV annab tagatise nende maksete eest, mis kaetakse hooajapiletite müügiga; d) PSV pankroti korral lähevad maa ja staadion omavalitsuse valdusse; e) renditasu summa vaadatakse uue hindamisaruande alusel täies ulatuses läbi 20 aasta pärast.
- (19) Madalmaade seisukohast tegutses omavalitsus staadioniala maa soetamisel turutingimustel, kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtte ja turumajanduse tingimustes tegutseva võlausaldaja põhimõttega. Omavalitsus taotles sõltumatut maa hindamist, et maa turuhinna alusel tehingu hind kindlaks määrata.
- (20) Madalmaad märgivad seoses maa kui segakasutuses oleva maa hindamisega, et kõik hindamised seoses avaliku ja erasektori investorite võrdlusega tuleb läbi viia, viidates erainvestori võimalikule suhtumisele kõnealuse tehingu ajal, võttes arvesse kättesaadavat teavet ja sel ajal prognoositavaid arengusuundi. Seepärast anti ekspertidele volitus määrata kindlaks toonases seisukorras oleva vara hind müügi korral eeldatavalt parimale pakkujale pärast hoolikalt ette valmistatud, turule tuginevat pakkumist, võttes arvesse maa-ala arengupotentsiaali.
- (21) Vastavalt sellele viitavad Madalmaad sõltumatule hindamisaruandele, milles märgitakse, et hindamisel tuleb võtta arvesse võimalikke maad mõjutavaid realistlikke ja prognoositavaid arengusuundi. Aruandes arvestatakse staadioniala võimaliku arendamisega ja täheldatakse, et juhul, kui staadion kaob, kasutatakse seda kõige tõenäolisemalt büroohoonete ja elamutega segakasutusala. Asjakohane oleks tugineda hindamisel sellele väljavaatele, isegi kui selline areng ei toimu aastakümnete vältel. Madalmaad rõhutavad ja hindamisaruandes rõhutatakse, et nimetatud eeldus on realistlik eelkõige sellepärast, et maa paikneb linna keskel. Keskuses asuvate maatükkide väärtuse järkjärgulise arengu potentsiaal on äärealadel paiknevate maatükkide omast palju suurem. Lisaks sellele on omavalitsus käsitlevas juhtumis kindlal seisukohal, et ta ise otsustab linnaplaneerimise ja seega ka staadioni võimaliku kasutuse üle tulevikus.
- (22) Madalmaade seisukohast on eeldatav prognoositav/võimalik korterite/büroode segakasutus kooskõlas lähimineviku linnaarenduse loogikaga seoses maa-alaga, millel staadion paikneb, ja selle tulevikuväljavaadetele. Maatüki lähikümbus on arenenud valdavalt tööstuslikust piirkonnast kesklinna elamu- ja bürooalaks. Omavalitsusel on staadioni vastu oma huvi, sest strateegilise tähtsusega maa-ala soetamine on osa tema dokumendis „Interimstruktuurvisie 2009“ sätestatud linna arengustrateegiast. Nimetatud dokumendis pannakse alus mahajäetud tööstuspiirkondade ümberehitamisele linnakeskusteks, mis hõlmavad eluruume, loometegevusi, poode ja kontoreid. Selle strateegia väljakuulutatud osa kujutab endast strateegilise tähtsusega maa varajast kindlustamist osana nimetatud kavade elluviimise pikaajalisest investeerimisstrateegiast. Selle loogika kohaselt ja seepärast, et omavalitsus ei saa kõiki üksikute piirkondade kavasid samaaegselt ellu viia, tahab ta samuti ühendada maa soetamise (selle kindlustamiseks) pikaajaliste rendilepingutega. Staadionileping mahub sellesse planeerimisloogikasse. Olles saanud omandiõiguse, leidis omavalitsus, et see pakkus talle suurepärase, tema huve teeniva võimaluse. Samal ajal kindlustaks see maa soetamisega pikaajalise rendile andmise ajaks usaldusväärse tulude sissevoolu.
- (23) Seepärast, viidates üldiselt heakskiidetud normile, et maa hinda tuleks hinnata maa-ala suurima ja prima kasutuse alusel, ollakse hindamisaruandes seisukohal, et hind peaks põhinema segakasutusega maatükil. Hindamisaruanne sisaldab ka olemasolevate hoonete lammutamise ja piirkonna arendamise eeldatavaid kulusid

ning korterite ja kontorite ehitamise eeldatavat hinda. Hindamisel on võrreldud kontorite ja korterite võimalikku hinda, lähtudes naabruskonna viimase aja arengust. Hindaja pakub täiendava riskipuhvrina põrandapinnaindeksiks võrreldes sarnaste projektidega vaid 80 % indeksi.

- (24) Maa hindamise aruandes on iga-aastase renditasu summa kindlaksmääramisel võetud aluseks staadioni- ja treeningukompleksi aluse maa oletata väärtus (mis oli hinnatud kokku 48 385 000 eurole) ning lisaks sellele juba omavalitsuse omandis oleva parkla väärtus (mis oli hinnatud 6 010 000 eurole). Aruandes on kasutatud võrdlusalusena Hollandi pikaajaliste riigivõlakirjade 2011. aasta intressimäära 3,54 %. Sellele on seal lisatud 1,5 % hinnalisa katmaks maa väärtuse vähenemise ja/või renditasu maksmata jätmise riski. Renditasu on seega kindlaks määratud sellisel viisil, et tagada omavalitsusele 5,04 % tulu.
- (25) Välisekspertide hinnangu kohaselt eeldatakse maa väärtuse suurenemist 40 aasta jooksul kooskõlas eeldatava keskmise 1,7 % aastainflatsiooniga. Selle alusel peetakse hinnangus sobivaks, et PSV maksab iga-aastast renditasu 2 463 030 eurot. Madalmaad väidavad, et nimetatud summa on kooskõlas rendiga, mida professionaalsed jalgpalliklubid mujal riigis staadionirendiks maksavad, ning et summa oli seega kooskõlas turutingimustega. Seoses eeldatava maa väärtuse 1,7 % tõusuga lubatakse uuringus 20 aasta pärast kindlusvaruna maa kumuleerunud väärtuse 22,5 % vähenemist ning määratakse kindlaks hinnangulise iga-aastase renditasu sellel madalamal alusel alates 21. aastast. Arvestades 22,5 % kindlusvaru, ulatub hindamisel kasutatud tegelik kallinemise määr 1,01 protsendini 40 aasta kohta kokku (0,4 protsendini esimesel 20 aastal).
- (26) Aruandes kinnitatakse, et pikaajaline, enam kui 15aastane rendile andmine võib sisaldada teatavaid riske. Turuinvestori seisukohast tasakaalustab siiski pikka ajavahemikku, mille jooksul ta ei saa segakasutusega piirkonnas paikneva vara väärtust veel realiseerida, renditasu määr, mis põhineb juba segakasutuses oleva maatüki väärtusel. See vaadatakse uue hindamisaruande alusel täies ulatuses läbi 20 aasta pärast. Läbivaatamine hõlmab maa väärtust ja sellelt väärtuselt saadavat asjakohast tulu. Rentimine annab rendiperioodil sissetuleku koos edaspidise võimalusega maa potentsiaali realiseerida.
- (27) Omavalitsuse riskid piirduksid samuti hilisemate teguritega. Seoses maakasutusriskiga põhineb hindamisaruande oletus maakasutuse kohta asjaolul, et staadioni ümber olevate alade detailplaneering on juba muudetud tööstuslikust kasutusest segakasutuseks. Ühel juhul saavutas investor sellise detailplaneeringu muutmise kaheksa nädalaga. Seepärast pidasid hindamiseksperdid seda oletust realistlikuks. Seda ei võetud arvesse omavalitsuse volituses mõjutada planeerimisprotsessi, ent selle puhul arvestati ümberkaudsete piirkondade arengu ja haldustavaga lubade ja ümberliigitamisdokumentide andmisel erainvestoritele. Planeerimist käsitlevad seadused võimaldavad paindlikku ümbernimetamist. Et vähendada veelgi arvutusriske, eeldati hindamisaruandes väiksemat ehitustihedust kui naabermaatükkidel.
- (28) Isegi kui staadioni detailplaneering säilitatakse oma praegusel kujul, ei kujuta see endast suurt riski. Kehtiv detailplaneering on mõeldud staadioni ja kaubanduslikul eesmärgil kasutamiseks. Kui see detailplaneering säilitatakse, võib see tuua kaasa üksnes maa mõõdukalt väiksema väärtuse. Madalmaade arvamus kohaselt võimaldaks see pindade mis tahes kaubanduslikul eesmärgil kasutust ning kasumliku äritegevuse arendamist. Sõltumatu hindaja leidis, et segakasutus oli sobiv hindamise alus. Seda ei soovitunud omavalitsus.
- (29) Pikaajalise rendi lepingus on sätestatud, et kui PSV ei maksa renditasu või läheb pankrotti, lähevad maa ja staadion omavalitsuse täielikku käsutusse ning omavalitsus võib maa potentsiaali arendada. Maal paiknevatest hoonetest saab omavalitsuse omand. Nagu eespool nimetatud, on 48 385 000 euro suuruse tehinguhinna puhul juba võetud arvesse eeldatavat lammutamis- ja arenduskulu, ning renditasu summa vaadatakse uuesti täies ulatuses läbi 20 aasta pärast. Lisaks pantis PSV oma hooajapiletid, et tagada renditasu maksmine, ning paigutas hoiule kahe aasta maarendiga võrdse summa (esialgseks kümneaastaseks ajavahemikuks).
- (30) Rendilepingu lõpuks on omavalitsus kogunud intressi ja talle kuulub ka jätkuvalt staadionalune maa, millel on eeldatavalt praegusest suurem väärtus ning erinevaid kasutusvõimalusi. Maatükil paiknevad hooned on siis samuti omavalitsuse käsutuses, ilma et ta PSV-le mingisugust hüvitist maksaks.

4. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

- (31) Omavalitsus ja PSV esitasid menetlusekohaseid tähelepanekuid, mis olid samasugused nagu Madalmaade esitatud tähelepanekud. Lisaks kirjeldas omavalitsus menetlust, mis tõi kaasa otsuse osta staadionimaa, ning motiivid,

millele sel puhul tugineti. Omavalitsuse kohaselt algasid 2011. aasta jaanuaris arutlused müügi- ja tagasirendilepingu sõlmimiseks PSVga. Põhieesmärk oli aidata PSVd eelarve seisukohast neutraalse tehinguga, mis ei anna klubile rahalist eelist, mida ta ei oleks pruukinud turutingimustel saada.

- (32) Seda eesmärki silmas pidades palus omavalitsus sõltumatul maa hindamise ettevõttel Troostwijk Taxaties B.V. (edaspidi „Troostwijk“) määrata kindlaks kõnealuse maa hind ja mõistlik iga-aastane renditasu. Troostwijk esitas 2011. aasta märtsis hinnangu staadionimaa ja teiste maatükkide kohta, mida PSV omavalitsusele müüa tahtis. Ta määras tollases seisukorras oleva staadiumialuse maa turuhinnaks, võttes arvesse maa arendamisväljavaateid, 41 160 000 eurot. Maa väärtuse ja renditasu kindlaksmääramise meetodid kiitis heaks üks väline raamatupidamisfirma, kes teeb omavalitsusele tööd. Renditasu oleks suurem kui intress, mida omavalitsus peab maksma laenult, mille ta maa soetamise rahastamiseks võttis.
- (33) Pärast komisjonilt teabenõude saamist kavandatava tehingu kohta 2011. aasta mais pani omavalitsus erilist rõhku sellele, et tagataks, et meetmega järgitakse turutingimusi ning et see ei mõjutaks kahjulikult tema eelarvet. Omavalitsus rõhutas, et maa soetamine pakub talle huvi ka sellepärast, et see sobib tema maa soetamise ja arendamise strateegiasse. Omavalitsusel oli oma huvi nimetatud maa ostmise vastu, mis võib tema jaoks olla suurema väärtusega kui mõne teise võimaliku investori jaoks.

5. MEETME HINDAMINE – RIIGIABI OLEMASOLU VASTAVALT ALUSLEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKELE 1

- (34) Vastavalt aluslepingu artikli 107 lõikele 1 on riigiabi liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust. Aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimused on kumulatiivsed, mistõttu peavad selleks, et meede oleks määratletav riigiabina, olema täidetud kõik need tingimused.

5.1. Riigi vahendite kasutamine ja riigiga seostatavus

- (35) Meetme osta staadioni- ja treeningukompleksi *De Herdgang* alune maa 48 385 000 euro eest ja see hiljem PSV-le tagasi rentida otsustas omavalitsus. Nimetatud meede hõlmab omavalitsuse eelarvet ja seega riigi vahendite kasutamist. Seega on see riigiga seostatav.

5.2. Abi võimalik mõju kaubandusele ja konkurentsile

- (36) Madalmaad on seadnud kahtluse alla võimaliku abi mõju siseturule seoses klubidega, kes ei mängi jalgpalli Euroopa tasemel. Professionaalseid jalgpalliklubeid peetakse siiski ettevõteteks ning nende suhtes kohaldatakse riigiabi kontrolli. Jalgpall kujutab endast tasustatavat tööd ning sellega osutatakse töötasu eest teenuseid; see on arendanud välja professionaalsuse kõrge taseme ning tänu sellele suurendanud oma mõju majandusele ⁽⁵⁾.
- (37) Professionaalsed jalgpalliklubid viivad majandustegevust ellu lisaks osalemisele jalgpallivõistlustel mitmetel muudel turgudel, millel on rahvusvaheline mõõde, näiteks professionaalsete mängijate ülemineku turul, reklaamis, sponsorluses, kauplemises või meediakajastuses. Professionaalsele jalgpalliklubile antav abi tugevdab selle seisundit kõigil neil turgudel, millest enamik hõlmab mitmeid liikmesriike. Seega kui riigi vahendeid kasutatakse valikulise eelise andmiseks professionaalsele jalgpalliklubile olenemata sellest, millises liigas ta mängib, võib selline abi moonutada turgu ja mõjutada kahjulikult liikmesriikidevahelist kaubandust aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Kohtuasi C-325/08 *Olympique Lyonnais* ECLI:EU:C:2010:143, punktid 27 ja 28; Kohtuasi C-519/04 P *Meca-Medina ja Majcen vs. komisjon* ECLI:EU:C:2006:492, punkt 22; Kohtuasi C-415/93 *Bosman* ECLI:EU:C:1995:463, punkt 73.

⁽⁶⁾ Komisjoni 20. märtsi 2013. aasta otsused Saksamaa kohta, milles käsitletakse juhtumit Multifunktionsarena der Stadt Erfurt (kohtuasi SA.35135 (2012/N)), punkt 12, ja juhtumit Multifunktionsarena der Stadt Jena (kohtuasi SA.35440 (2012/N)), lühiteated ELT C 140, 18.5.2013, lk 1, ja 2. oktoobri 2013. aasta otsus, milles käsitletakse juhtumit Fußballstadion Chemnitz (kohtuasi SA.36105 (2013/N)), lühiteade ELT C 50, 21.2.2014, lk 1, punktid 12–14; komisjoni 18. detsembri 2013. aasta otsused Hispaania kohta, milles käsitletakse võimalikku riigiabi neljale Hispaania professionaalsele jalgpalliklubile (kohtuasi SA.29769 (2013/C)), punkt 28, Real Madrid CF (kohtuasi SA.33754 (2013/C)), punkt 20, ja väidetavat abi kolme Valencia jalgpalliklubi kasuks (kohtuasi SA.36387 (2013/C)), punkt 16, avaldatud ELT C 69, 7.3.2014, lk 99.

5.3. Valikuline eelis

- (38) Selleks, et meede kujutaks endast riigiabi, peab see andma kasusaajast ettevõtjale majandusliku eelise, mida ta tavalistes turutingimustes ei oleks saanud. PSV-lt maa soetamine ja selle edaspidine PSV-le rendile andmine kujutaks endast sellist eelist, kui tingimused oleksid PSV-le soodsamad kui õigustatud turutingimustega.
- (39) Investori/maaomaniku tüüpilised huvid kaubandusliku müügi- ja tagasirenditehingu vastu on õiglane tulu investeeringult rendi vormis renditähata jooksul ning usaldusväärse rentniku poolt juba kasutatava vara omandiõigus. Investoril/maaomanikul on pikaajaline, täies ulatuses välja renditud vara koos kindla tuluvooga.

5.3.1. Maa müüki käsitleva teatise kohaldamine

- (40) Madalmaad viitavad nimetatud hindamise puhul maa müüki käsitlevale teatisele. Vastavalt sellele teatisele ei kujuta riigiasutusepoolne maa ja hoonete müük endast abi esiteks, kui riigiasutus kiidab pärast tingimusteta pakkumismenetlust heaks kõrgeima või ainsa pakkumise, ja teiseks, kui sellise pakkumismenetluse puudumise korral määratakse müügihind vähemalt tasemel, mille on määranud sõltumatu ekspert.
- (41) Komisjon kordab, et maa müüki käsitleva teatisega esitatud juhendis, nagu märgitud selle sissejuhatuses, „käsitletakse ainult riigi omandis maa ja hoonete müüki. Selles ei käsitleta maa ja hoonete riigi omandusse soetamist ega ametivõimude korraldatavat maa ja hoonete rendile andmist. Nendes tehingutes võib sisalduda ka riigiabi elemente.“ Lisaks ei ole käesoleval juhul maa väärtust iseenesest piisavalt kindlaks määratud. Müügi- ja tagasiostutehing sisaldab ka renditasu. Nimetatud tasu tavapärastele turutingimustele vastavus tuleb samuti kindlaks teha.
- (42) Igal juhul on maa müüki käsitlevas teatises sisalduvad mehhanismid ainsad vahendid tegemaks kindlaks, kas riik tegutses nagu turumajanduslik investor, ja on seepärast konkreetset näidet turumajanduslikult tegutseva investori põhimõtte testi kasutamise kohta avaliku ja erasektori asutuste vahelistes maaga seotud tehingutes (?).

5.3.2. Turumajanduslikult tegutseva investori põhimõtte järgimine

- (43) Seepärast peab komisjon hindama, kas erainvestor oleks sooritanud kõnealused tehingud samadel tingimustel. Lähtutakse eeldusest, et hüpoteetiline erainvestor tegutseb ettevaatliku investeerijana, kes sooviks saada maksimaalset kasumit, võtmata siiski saadava tuluga võrreldes liiga suuri riske. Turumajanduslikult tegutseva investori põhimõtet ei järgitaks, kui maa hind kehtestataks turuhinnast kõrgemal ning renditasu madalamal tasemel.
- (44) Madalmaad ja omavalitsus väidavad, et omavalitsus tegutses (eelneva) sõltumatu eksperdi hinnangu alusel ning seega kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega. Tehing sooritati maa turuväärtuse alusel ja seega see PSV-le eelist ei andnud.
- (45) Komisjon on arvamisel, et põhimõtteliselt saab turutingimustele vastavuse põhimõtte kindlaks määrata sõltumatu eksperdi hinnanguga.
- (46) Seoses omavalitsuse poolt aluseks võetud väliseksperdi hinnangu tulemuste turutingimustele vastavusega, nõuti menetluse algatamise otsuses, et Madalmaad põhjendaksid, miks eksperdid kasutasid oma arvestustes segakasutusega maa, mitte staadionimaa hinda. Komisjon soovis samuti näha põhjendust kasumi- ja riskimarginaali kohta, mida kasutatakse maa väärtuse arvutamisel tulevase arenduse jaoks pärast pikaajalise rendi lõppu.
- (47) Komisjon märgib Madalmaade ja omavalitsuse esitatud teabe põhjal, et enne seda, kui omavalitsus maatüki soetas, hindas maatükki sõltumatu maa hindamise ettevõtte Trootswijk. Kui 2011. aasta jaanuaris algasid arutelud PSVga

(?) Vastavalt turumajanduslikult tegutseva investori põhimõtte kontrollile ei ole kaasatud riigiabi, kui sarnastes tingimustes oleks tavalistes turutingimustes turumajanduses tegutsev erainvestor saanud ajendi andma abisaajale kõnealust abi.

müügi- ja tagasirendilepingu sõlmimise üle, oli põhieesmärk aidata PSVd tehinguga, mis ei annaks klubile rahalist eelist, mida ei oleks pruugitud turutingimustel saada. Seepärast palus omavalitsus Troostwijkil määrata kindlaks kõnealuse maa hind ja iga-aastase renditasu summa, mis vastaks turutingimustele.

- (48) Hindamise aluseks olevad eeldused on osutunud mõistlikeks. Troostwijk hindas oma 2011. aasta märtsi hindamisaruandes staadionaluse maa turuhinda selle toonase seisukorra alusel ja võttes arvesse maa arendamis-väljavaateid ning määras hinnaks 41 160 000 eurot. Maa väärtuse ja renditasu kindlaksmääramise meetodid kiitis heaks väline raamatupidamisfirma, kes teeb omavalitsusele tööd.
- (49) Troostwijk hindamisaruandes võetakse arvesse võimalikke realistlikke ja prognoositavaid tulevase arendusi, mis maatükki mõjutavad. Aruandes arvestatakse staadionala võimaliku arendamisega ja täheldatakse, et juhul, kui staadion kaob, kasutatakse seda kõige tõenäolisemalt büroohoonete ja elamutega segakasutusel. Hindamisaruandes rõhutatakse, et nimetatud eeldus on realistlik eelkõige sellepärast, et maatükk paikneb linna keskel. Keskuses asuvate maatükkide väärtuse järkjärgulise arengu potentsiaal on äärealade maa omast palju suurem. Hindamisaruandes viidatakse ka üldisele hindamisnormile, mille kohaselt maa väärtuse kindlaksmääramise alus on maa-ala suurim ja parim kasutus.
- (50) Madalmaade kirjeldatud tulevane kasutus on kooskõlas ka omavalitsuse pikaajalise linnaarengustrateegiaga kogu ala jaoks, millel staadion paikneb, nagu kirjeldatud põhjenduses 22. Nagu kirjeldas omavalitsus, oleks väga tõenäoline, et kõnealuse maatüki mis tahes omanikul õnnestub maatüki detailplaneeringut muuta.
- (51) Vastavalt Madalmaade seisukohale on praegusel maatüki detailplaneeringul staadioni ja kaubandusliku kasutuse jaoks igal juhul samuti oluline majanduslik potentsiaal.
- (52) Seepärast võib järeldada, et tundub vastuvõetav, et ekspert on hinnanud maatükki segakasutuse alusel. Komisjon nõustus juba sellega, et omavalitsus võib tugineda maa hindamisel sellises piirkonnas paikneva maatüki väärtuse arengu pikaajalisele väljavaatele, mida võib-olla tulevikus parendatakse kooskõlas ettevõtluse kavandamise strateegiaga ⁽⁸⁾.
- (53) PSV maksab omavalitsusele pikaajalist renti, mille on kindlaks määranud sõltumatu hindamisettevõtte ning mis on välja arvatud, juhitudes maatüki eeldatavast hinnast, pidades silmas selle hilisemat võimalikku kasutust korterite ja büroode jaoks ning viidates pikaajaliste riigivõlakirjade 2011. aasta intressimääradele ja 1,5 % riskipreemiale.
- (54) Renditasu kajastab seega juba muuks otstarbeks kui sportimiseks kasutatava maa hinnangulist hinda. Seepärast on see kõrgem kui maatüki praeguse kasutuse alusel arvestatud renditasu.
- (55) Aruandes kinnitatakse, et pikaajaline, enam kui 15aastane rendile andmine võib sisaldada teatavaid riske seoses maa väärtuse kõikumisega. Need riskid piirduvad siiski mitme asjaoluga, mida arutatakse edaspidi põhjendustes 56–59.
- (56) Hindamisaruandes sisalduvaid oletusi võib pidada konservatiivseteks. Hindamisaruandes määratakse kindlaks büroode ja korterite eeldatav võimalik väärtus, lähtudes naabruskonna viimase aja arengust, ning esitatakse täiendava riskipuhvrina korterite võimalikule müügihinnale võrreldes sarnaste projektidega vaid 80 %-lise põrandapinnaindeksi.
- (57) Seoses oletatava maa hinna 1,7 % tõusuga, mida käsitletakse kui oletatavat inflatsioonimäära, sisaldab hinnang parandusmehhanismi: 20 aasta pärast lisatakse kindlusvaruna mahaarvamine maa kumuleerunud väärtusest 22,5 %. Ühendades mõlemad oletused, on eeldatav väärtuse kasv 1,01 % aastas 40aastase rendiperioodi jooksul ja 0,4 % aastas esimese 20 aasta jooksul. Esialgne oletus 1,7 % koos kindlusvaruga tundub seega mõistlik, arvestades et asjaomane vara on maatükk, mille väärtus eeldatavasti säilib või suureneb ning mis paikneb kesklinnas (kuigi nimetatud maatükk on praegu liigitatud kaubandusliku kasutuse kategooriasse, põhineb renditasu määr juba eeldataval segakasutusega maatüki väärtusel). Lisaks oli Madalmaade 2011. aasta inflatsioonimäär 2,3 %, ⁽⁹⁾ samas kui Euroopa Keskpanka inflatsiooni sihtmäär on 2 %. Need mõlemad väärtused ületavad märkimisväärselt hindaja kasutatud baasväärtuse eeldatavad kasvumäärad.

⁽⁸⁾ Komisjoni otsus 2011/529/EL, 20. aprill 2011, meetme C-37/04 (ex NN 51/04) kohta, mille Soome võimaldas ettevõttele Componenta Oy (ELT L 230, 7.9.2011, lk 69), põhjendused 68–74.

⁽⁹⁾ <http://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG/countries/NL?display=graph>.

- (58) Rendileping, mille üle omavalitsus läbirääkimisi pidas, sisaldab peale renditasuga seotud kaitsemeetmete mitmeid teisi sätteid, mis hõlmavad võimalikke riske, eelkõige renditasu maksmata jätmist PSV poolt. Jalgpalliklubi tagab rendimaksud oma sissetulekuga hooajapiletite müügist. PSV andis samuti 5 miljoni euro suuruse garantii, mis vastab umbes kahe aasta rendile ja mis võetakse ostuhinnast ja mida hoiab asjaomane notar kümme aastat.
- (59) Pooled on kokku leppinud, et renditasu summa on võimalik 20 aasta pärast kummaagi poole taotluse korral täies ulatuses läbi vaadata. Läbivaatamine põhineb uuel hindamisaruandel. Toonane baasväärtus koos riigivõlakirjadelt ja riskipreemiumilt saadava asjakohase tuluga moodustavad uue rendi baasasu. Pooled on leppinud kokku omavalitsuse täiendava kaitsemeetmena, et maa ja staadioni kasutusõigused lähevad omavalitsusele, kui PSV ei pea kinni rendimaksetest või kui ta läheb pankrotti. See punkt kujutab endast kõrvalekallet tavapärasest Hollandi tsiviilõiguslikust tagajärjest, mille kohaselt rendile andmise õigus muutub pankrotivara osaks ja maa omanik seda seega enam ei kontrolli. Praegusel juhul jääb omavalitsus rendiaja lõpus maa omanikuks ja kontrollib selle kasutamist.
- (60) Kuigi oletused hindamisaruandes paistavad mõistlikud, nagu osutatud põhjendustes 48–57, jääb võrdlus teiste kaubanduslike tehingutega raskeks, sest rendilepingud, mille Madalmaad võrdlemise eesmärgil esitasid, võivad olla seotud eri sektoritega (nagu Amsterdami eluasemesektor). Seepärast, hinnates, kas toonased tehingud on vastavuses turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega, tegi komisjon kindlaks, kas võrdlusaluseks oli mõni teine alus kaubanduslikule tehingule, mis põhines Eindhoveni poolt laenu ülekandmisel PSVle, kusjuures tagatis oli maatükk.
- (61) Komisjon täheldab, et renditasu, mida PSV maksuma peab, on suurem kui sellise laenu turumäärast, kui võetakse arvesse erinevusi müügi- ja tagasirenditehingu ning laenu vahel. Kõige märkimisväärsem erinevus on seotud asjaoluga, et kui PSV jätkaks pärast omavalitsuselt laenu kättesaamist oma kohustused täitmata, saaks omavalitsus parimal juhul tagasi üksnes fiktiivse laenusumma. Tal ei oleks võimalik saada maatüki väärtuse suurenemisest rohkem kasu kui fiktiivne laenusumma. Müügi- ja tagasirendilepingus on sätestatud, et omavalitsusest saab rendilepingu alguses maatüki omanik ning kui maksed ei laeku, saab ta täieliku omandiõiguse. Omavalitsus rõhutab seda aspekti meetme üle otsustamisel, arvestades eelkõige seda, et maatüki tagatud täielik kasutusõigus pärast PSV-poolset võimalikku kohustuste täitmata jätmist kaldub omavalitsuse kasuks kõrvale Hollandi õiguse üldsätetest (põhjendus 59). Maa väärtuse mis tahes suurenemine (pärast laenuitingimuste kinnitamist) oleks seega kasulik vaid omavalitsusele.
- (62) Seega võiks eeldada, et müügi- ja tagasirenditehingul on laenusummast *a priori* väiksem eeldatav tulu. Kvaliteetse tagatisega, PSV jalgpalliklubiga sarnase reitinguga ettevõttele antava laenu tulumäär on seega võrdlusaluse ülemine piir.
- (63) Usaldusväärsete turuandmetel põhinevate hinnangute puudumise korral ⁽¹⁰⁾ tuleks PSV-le antud laenu alternatiivse stsenaariumi puhul kehtestada turupõhine viitemäär, võttes aluseks komisjoni teatise viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta ⁽¹¹⁾. Nimetatud arvutuse puhul võetaks konservatiivsuse mõttes arvesse, et PSC näitas 2011. aastal kehvade krediitkvaliteeti ning eeldades kõrgetasemelist laenu tagatist (st maa). Selle tulemusel saadav viitemäär ulatuks 6,05 protsendini.
- (64) Laenuinvestor eeldab seega 1,01 % võrra suuremat tulu kui omavalitsus müügi- ja tagasirenditehinguga. Omavalitsus toimib aga siiski nagu turumajanduslikult tegutsev investor, kui laenuinvestor soovib unustada 1,01 % tulu vastutasuks maa väärtuse võimaliku suurenemise eest (vt põhjendus 61). Võttes aluseks tehingu omadused, on selline kasumipotentsiaali väärtus vähemalt 1,01 % ning tulu, mida omavalitsus müügi- ja tagasirenditehingult eeldab, paistab olevat kooskõlas turupõhiste võrdlusalustega.
- (65) Seega ilmneb, et müügi- ja tagasirenditehing ei anna PSV-le põhjendamatu eelist ning tagab omavalitsusele tulu, mis on kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega.
- (66) Viimasena tuleks märkida, et Madalmaade seisukohast on iga-aastane renditasu võrreldav rendiga, mida staadioni rentimise eest professionaalsed jalgpalliklubid mujal riigis maksavad. Kuigi selline võrdlemine jääb erinevate asukohtade tõttu raskeks, tuleks rõhutada, et need teised klubid ei maksa iga-aastast renti mitte ainult staadionaluse maa, vaid terve staadionikompleksi eest. Võrdluseks: PSV-le kuulub staadion, ta kannab selle kasutamise ja hooldusega seotud kulud ning maksab sellealuse maa eest täiendavat renditasu.

⁽¹⁰⁾ Nimetatud juhul ei olnud piisavalt andmeid, et koostada turuandmetel põhinevat hinnangut baasmäära kohta.

⁽¹¹⁾ ELT C 14, 19.1.2008, lk 6.

6. KOKKUVÕTE

- (67) Seetõttu järeldab komisjon, et menetluse algatamise otsuses avaldatud kahtlused on piisavalt hajutatud. Kui omavalitsus ostis staadionimaa ja andis selle PSV-le tagasirendile, käitus ta, nagu sarnases olukorras oleks käitunud hüpoteetiline erainvestor. Seepärast ei too tehing kaasa riigiabi aluslepingu 107 lõike 1 tähenduses,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Meede, mida Madalmaad on rakendanud Eindhoveni jalgpalliklubi PSV heaks, ei ole riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Madalmaade Kuningriigile.

Brüssel, 4. juuli 2016

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET